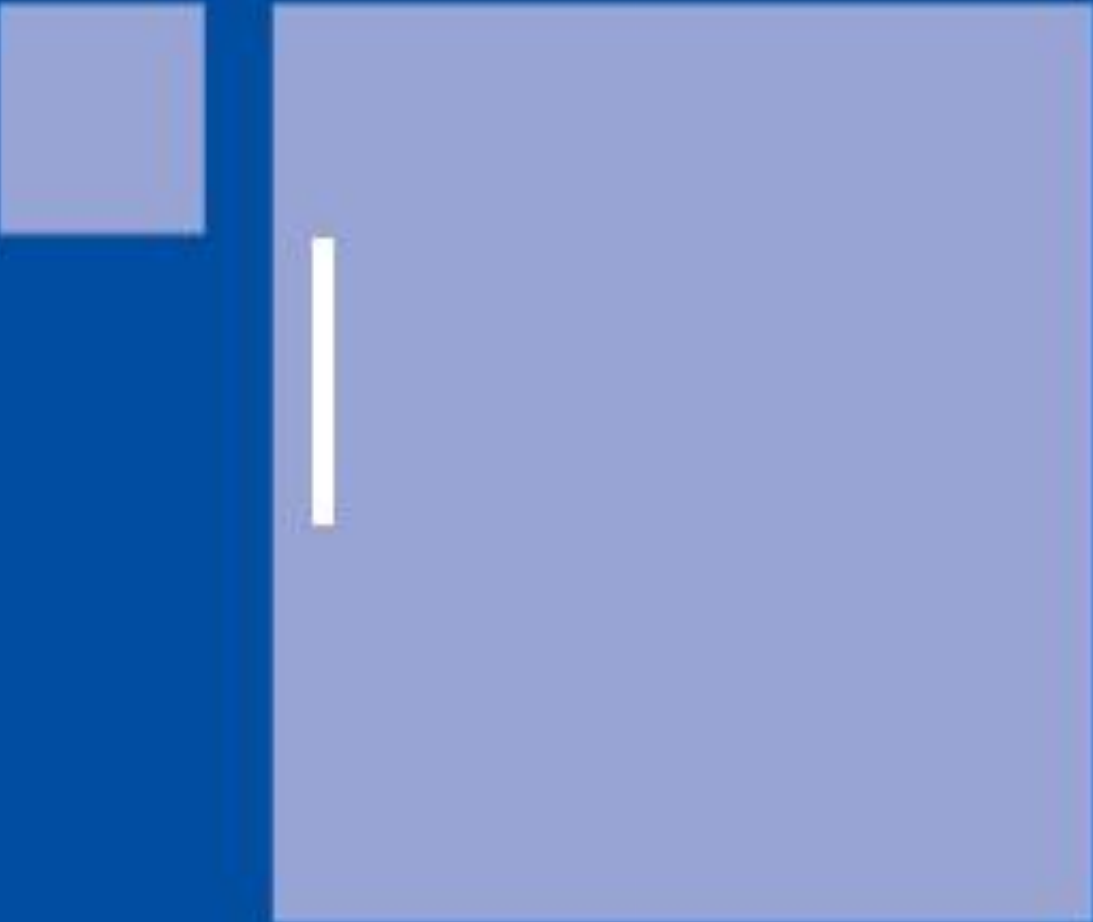




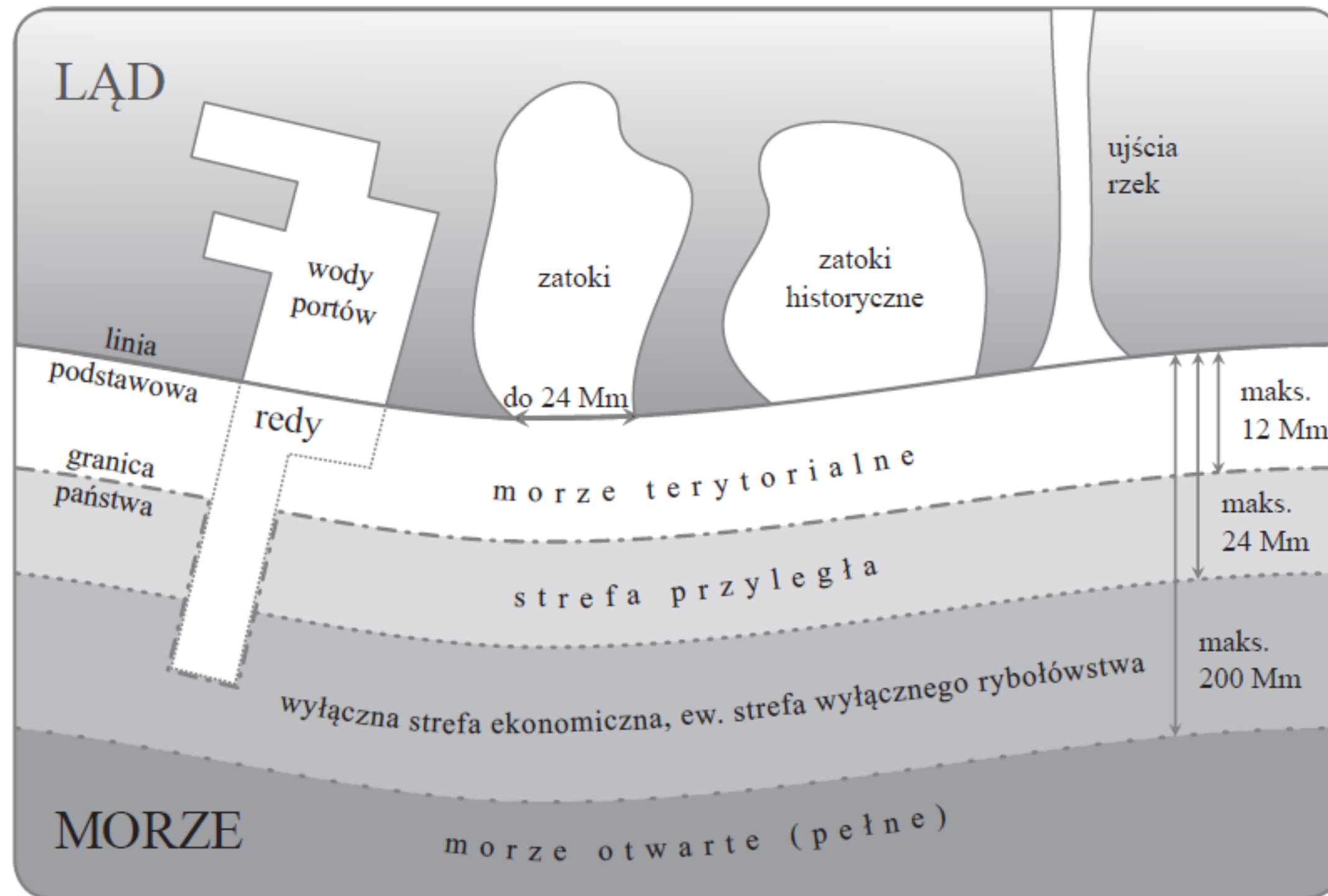
Terminologia

Plan wykładu

1. Definicje rodzajów obszarów morskich i linii podstawowej
2. Specyfika przestrzeni morskiej jako obiektu planistycznego
3. Geneza i historia morskiego planowania przestrzennego (MSP) i historia szkoleń w tym zakresie
4. Podstawowe definicje MSP – VASAB, UNESCO, Dyrektywa UE
5. Mechanizmy determinujące morskie zagospodarowanie przestrzenne (rynek, wybór publiczny)
6. Definicja konfliktu przestrzennego
7. Czym jest a czym nie jest MSP (mity i prawda o MSP)
8. Główne terminy zdefiniowane w polskim morskim planie przestrzennym
9. Literatura dot. MSP w Polsce i w krajach bałtyckich



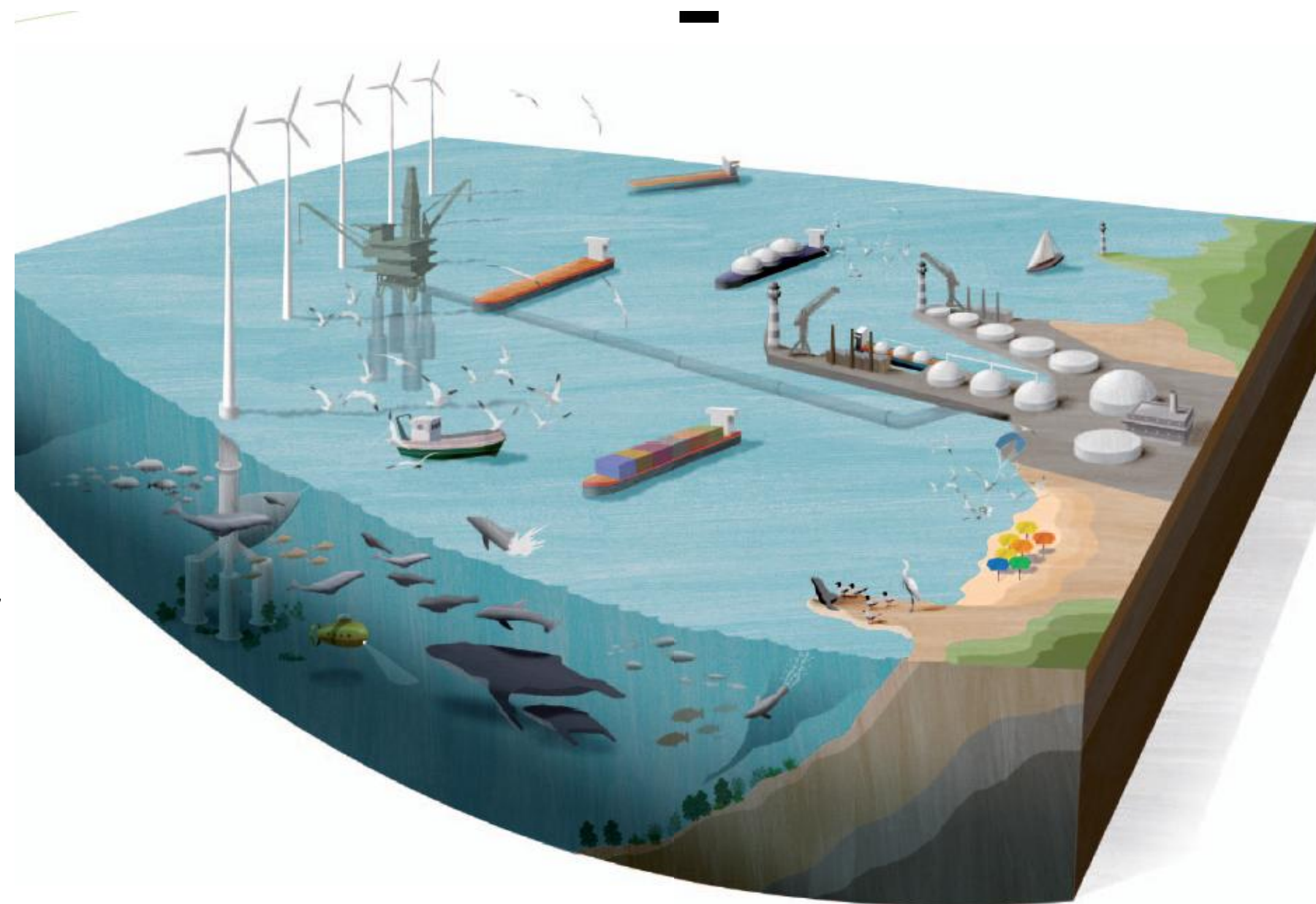
Rodzaje obszarów morskich i linia podstawowa



Linia podstawowa (*baseline*) – granica, od której mierzy się szerokość morza terytorialnego i innych stref morskich danego państwa. Jest nią linia wybrzeża w stanie najdalszego odpływu lub granica zewnętrzna morskich wód wewnętrznych. Linie podstawową wytycza się z użyciem tzw. prostych podstawowych, łączących najdalej wysunięte punkty wybrzeża lub wysp przybrzeżnych (czyli archipelagi i zatoki pozostają często poza morzem terytorialnym i tworzą wody wewnętrzne)

Specyfika przestrzeni morskiej

- trójwymiarowy charakter przestrzeni morskiej,
- inne kształtowanie się niż na lądzie kwestii własnościowych (wspólny zasób)
- brak stałej obecności ludzi
- odmienna dynamika procesów dyfuzji (ryzyko ekologiczne),
- większe znaczenie czynnika transgranicznego,
- większą elastyczność kształtowania korytarzy transportowych,
- większe znaczenie procesów hydrograficznych i geomorfologicznych, np. odnośnie kształtowania linii brzegowej,
- mniejsza liczba i wyższy stopień zinstytucjonalizowania interesariuszy,
- wysoki poziom niepewności (brak informacji)



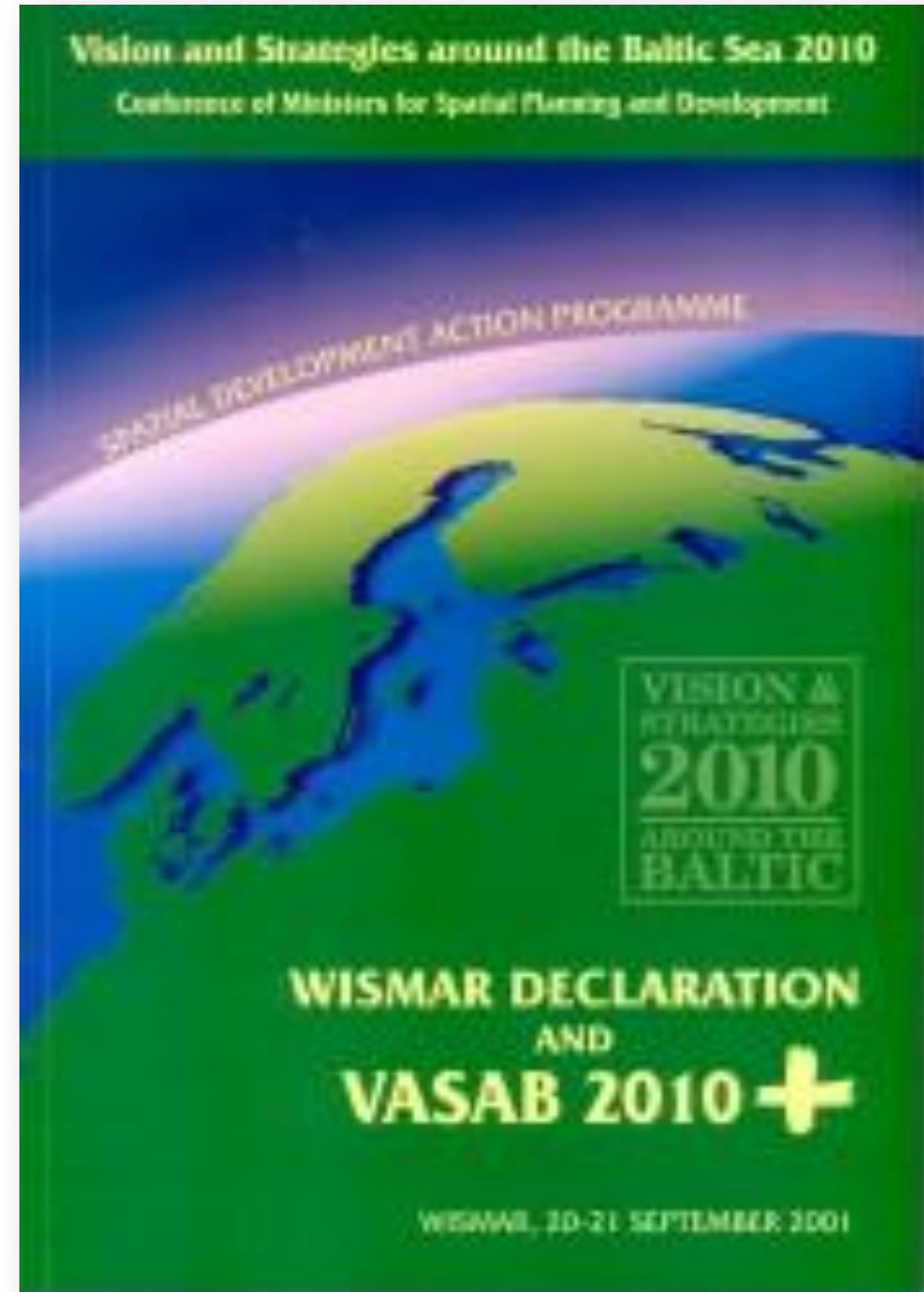
Geneza

- Rosnąca skala konfliktów przestrzennych na morzu np. Intensyfikacja żeglugi, nowe formy użytkowania (farmy), nowe możliwości np. gaz łupkowy
- Proces redefiniowania sposobów czerpania korzyści z morza – nacisk na współegzystencję i synergię między użytkownikami: spadek znaczenia niektórych tradycyjnych gałęzi gospodarki morskiej, konieczność kreatywnego łączenia np. marikultury i ochrony środowiska
- Rosnąca skala interakcji przestrzennych ląd morze (kable, zanieczyszczenie krajobrazu, błękitne korytarze)
- Rosnące znaczenie przestrzeni dla usług ekosystemowych np. dla odporności ekosystemów morskich na szoki zewnętrzne (filtracyjna rola estuariów)

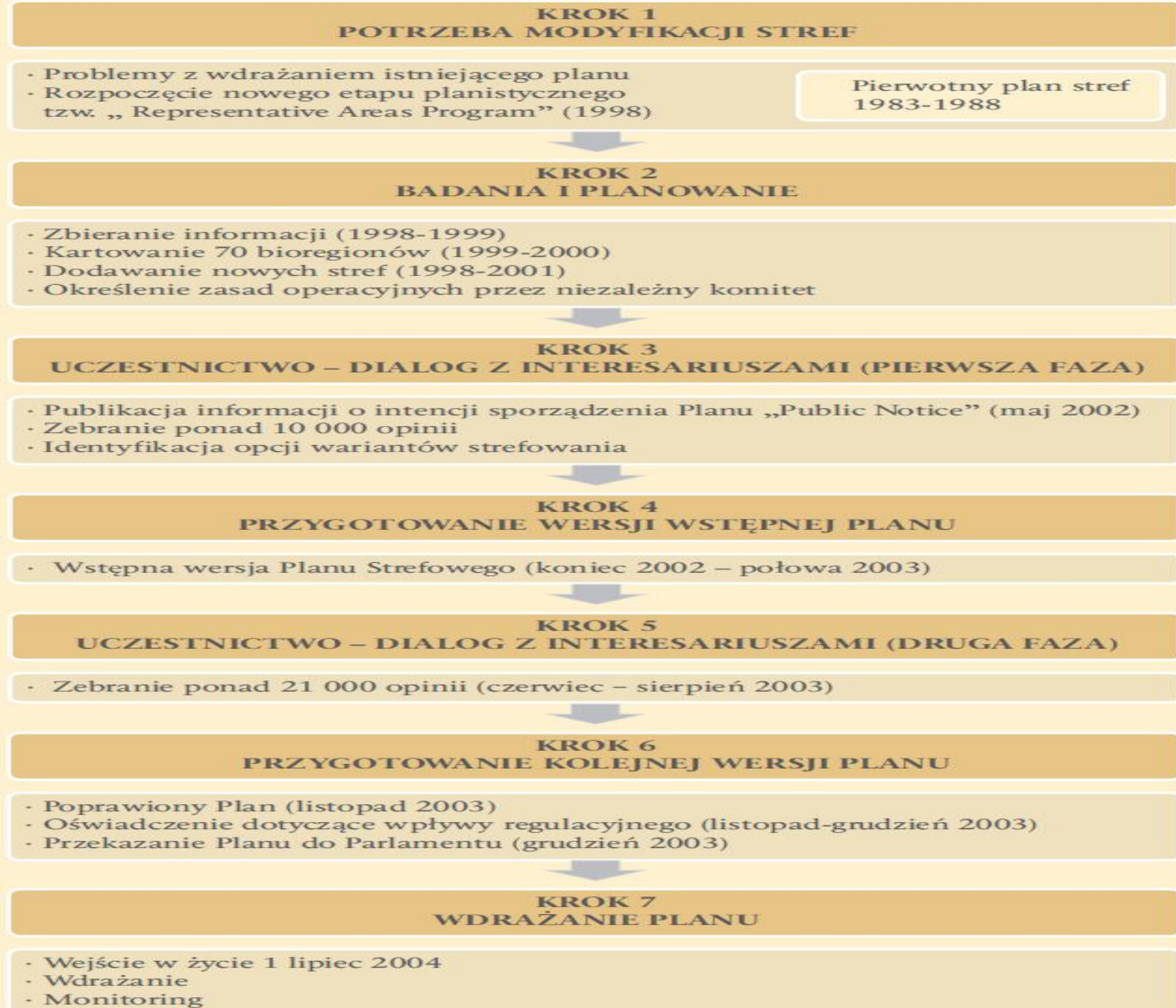


Geneza i historia

1. Pierwszy plan w Australii lata 80.
2. Pierwszy w Europie był VASAB (2001r Deklaracja z Wismaru)
3. Pierwszy europejski plan to rozszerzenie o morze terytorialne planu przestrzennego Meklemburgii Pomorza Przedniego
4. Spora rola UE (Zintegrowanej Polityki morskiej UE) a na Bałtyku VASABu i HELCOMU – Grupa Robocza VASAB-HELCOM od 2009r.
5. W polskim prawie planowanie obecne od 2003
6. Pierwszy polski plan pilotażowy 2008 r.
7. Szereg projektów międzynarodowych w bałtyckim morskim planowaniu przestrzennym



Geneza i historia



Pierwszy plan
morski Australia

Geneza i historia

Działalność	strefa powszechnego użytkowania	strefa ochrony siedlisk	strefa ochronna parku	strefa przejściowa	strefa parku narodowego	strefa najwyższego reżimu ochronnego
Żeglarstwo, nurkowanie	tak	tak	tak	tak	tak	nie
Zbieractwo (np. muszle, korale, ryby)	za pozwoleniem	za pozwoleniem	nie	nie	nie	nie
Wędkarstwo	tak	tak	tak	nie	nie	nie
Rybołówstwo sieciowe	tak	tak	nie	nie	nie	nie
Bait netting	tak	tak	tak	tak	nie	nie
Trolling	tak	tak	tak	tak	nie	nie
Połowy z kuszą	tak	tak	nie	nie	nie	nie
Połowy tuńczyka	za pozwoleniem	za pozwoleniem	nie	nie	nie	nie
Trałowanie	tak	nie	nie	nie	nie	nie
Rybołówstwo tradycyjne	tak	tak	tak	tak	tak	nie
Tradycyjne łowiectwo	za pozwoleniem	za pozwoleniem	za pozwoleniem	za pozwoleniem	za pozwoleniem	nie
Statki wycieczkowe	tak	za pozwoleniem	za pozwoleniem	za pozwoleniem	za pozwoleniem	nie
Otwarta żegluga (inna niż na akwenach/torach żeglugowych)	tak	nie	nie	nie	nie	nie
Poławianie skorupiaków	tak	tak	nie	nie	nie	nie
Marikultura	za pozwoleniem	za pozwoleniem	nie	nie	nie	nie

Strefy w Planie Strefowym Wielkiej Rify Koralowej z 2004 roku¹

Źródło: Day 2002 s. 142

Pierwszy plan morski Australia

Geneza i historia



ACTIVITIES GUIDE (see relevant Zoning Plans and Regulations for details)

	General Use Zone	Habitat Protection Zone	Conservation Park Zone	Buffer Zone	Scientific Research Zone	Marine National Park Zone	Preservation Zone
Aquaculture	Permit	Permit	Permit ¹	×	×	×	×
Bait netting	✓	✓	✓	×	×	×	×
Boating, diving, photography	✓	✓	✓	✓	✓ ²	✓	×
Crabbing (trapping)	✓	✓	✓ ³	×	×	×	×
Harvest fishing for aquarium fish, coral and beachworm	Permit	Permit	Permit ¹	×	×	×	×
Harvest fishing for sea cucumber, trochus, tropical rock lobster	Permit	Permit	×	×	×	×	×
Limited collecting	✓ ⁴	✓ ⁴	✓ ⁴	×	×	×	×
Limited spearfishing (snorkel only)	✓	✓	✓ ¹	×	×	×	×
Line fishing	✓ ⁵	✓ ⁵	✓ ⁶	×	×	×	×
Netting (other than bait netting)	✓	✓	×	×	×	×	×
Research (other than limited impact research)	Permit	Permit	Permit	Permit	Permit	Permit	Permit
Shipping (other than in a designated shipping area)	✓	Permit	Permit	Permit	Permit	Permit	×
Tourism programme	Permit	Permit	Permit	Permit	Permit	Permit	×
Traditional use of marine resources	✓ ⁷	✓ ⁷	✓ ⁷	✓ ⁷	✓ ⁷	✓ ⁷	×
Trawling	✓	×	×	×	×	×	×
Trolling	✓ ⁵	✓ ⁵	✓ ⁵	✓ ^{5,8}	×	×	×

Pierwszy plan morski Australia

Geneza i historia

Międzyrządowa Komisja Oceanograficzna UNESCO (IOC-UNESCO), została powołana w 1960 r. Posiada spory zakres autonomii funkcjonalnej w ramach UNESCO. Jest jedyną właściwą organizacją zajmującą się naukami morskimi w ramach systemu ONZ.

Celem Komisji jest promowanie współpracy międzynarodowej i koordynacja programów w zakresie badań, usług i budowania zdolności, badawczych służących badaniom nad ekosystemem i zasobami oceanów i obszarów przybrzeżnych oraz wykorzystanie tej wiedzy do poprawy zarządzania, zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska morskiego i usprawnienia procesów decyzyjnych w tym zakresie w krajach członkowskich. Ponadto IOC jest uznawana przez Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) jako właściwa organizacja międzynarodowa w dziedzinie morskich badań naukowych (część XIII) i transferu technologii morskiej (część XIV).

[Contact](#)[Sitemap](#)[Change language](#)

Spanish



With the financial support of

GORDON AND BETTY
MOORE
FOUNDATION[About](#)[MSP Guides](#)[World Applications](#)[MSP Good Practices](#)[References](#)

Balancing sustainable use
and conservation through
Marine Spatial Planning



Geneza i historia

Charles Ehler „Bud”



Geneza i historia

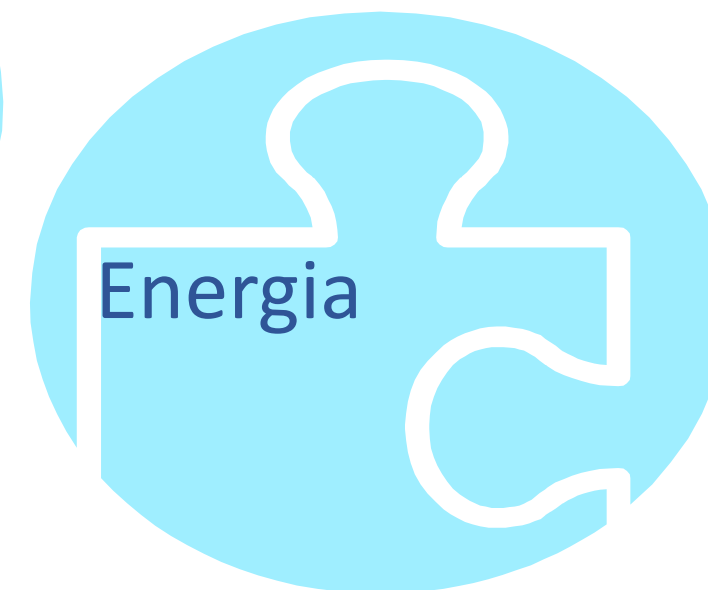
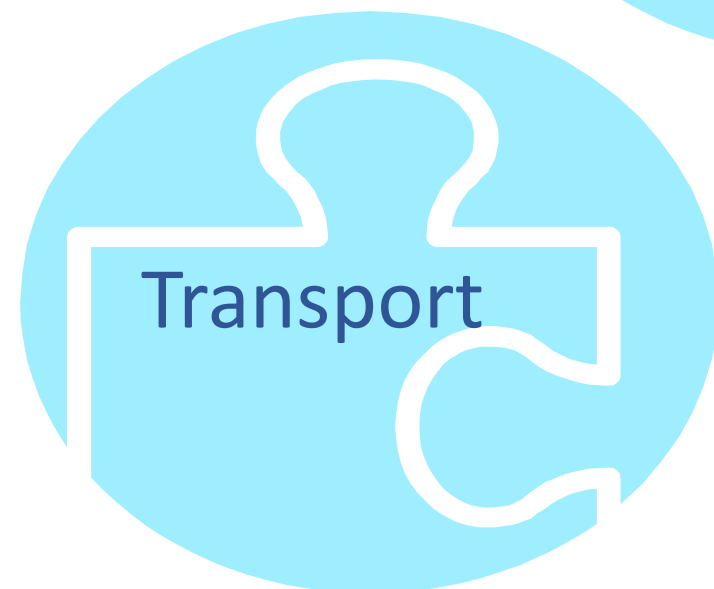


Zintegrowana Polityka Morska UE (Zielona i Błękitna księga polityki morskiej)

- skonsolidowanie polityk sektorowych,
- wzmocnienie współzależnościach między nimi,
- uzyskanie równowagi między rozwojem a ochroną,
- wieloszczeblowość wdrażania (*multilevel governance*),
- przekrojowy charakter polityki,
- szeroki zasięg np: badania i szkolnictwo wyższe, rybołówstwo, tworzenie innowacji, kwestie społeczne, ochronę środowiska czy transport.

Geneza i historia

Polityki EU istotne dla morza



Geneza i historia

“Niebieska księga” i plan działania – październik 2007

- Zachęca kraje członkowskie aby przygotowały zintegrowane polityki morskie
- Ułatwia od strony metodologicznej przygotowanie takich polityk
- Stwarza ramy dla zintegrowanych polityk morskich i zachęca do współpracy międzynarodowej w tej dziedzinie
- Definiuje planowanie przestrzenne na morzu jako jedno z głównych narzędzi zintegrowanej polityki morskiej
- Określa zaangażowanie samej Komisji EU

Geneza i historia

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE z dnia 23 lipca 2014 r. ustanawiająca ramy planowania przestrzennego obszarów morskich

Art. 15. 1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy **do dnia 18 września 2016 r.**

Art. 15. 3. Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich należy opracować jak najszybciej, **a najpóźniej do dnia 31 marca 2021 r.**

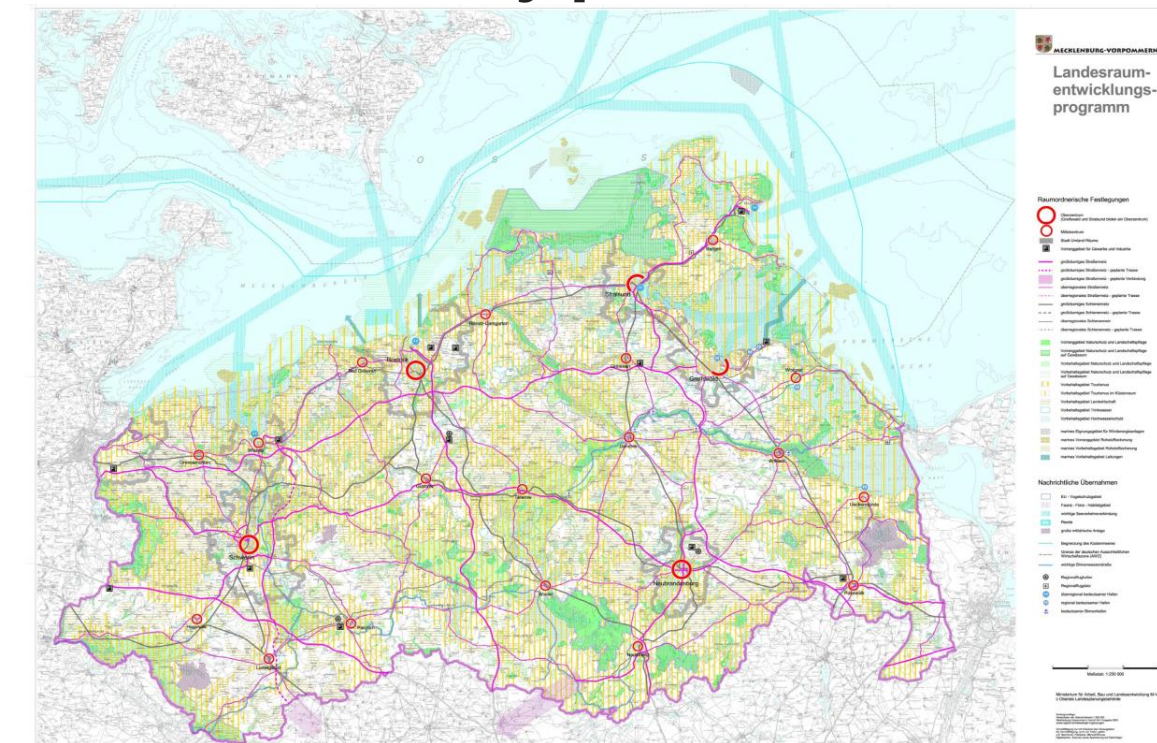
Art. 6. 3. Plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich podlegają przeglądom dokonywanym przez państwa członkowskie, w sposób określony przez te państwa, **lecz co najmniej raz na dziesięć lat.**

Geneza i historia

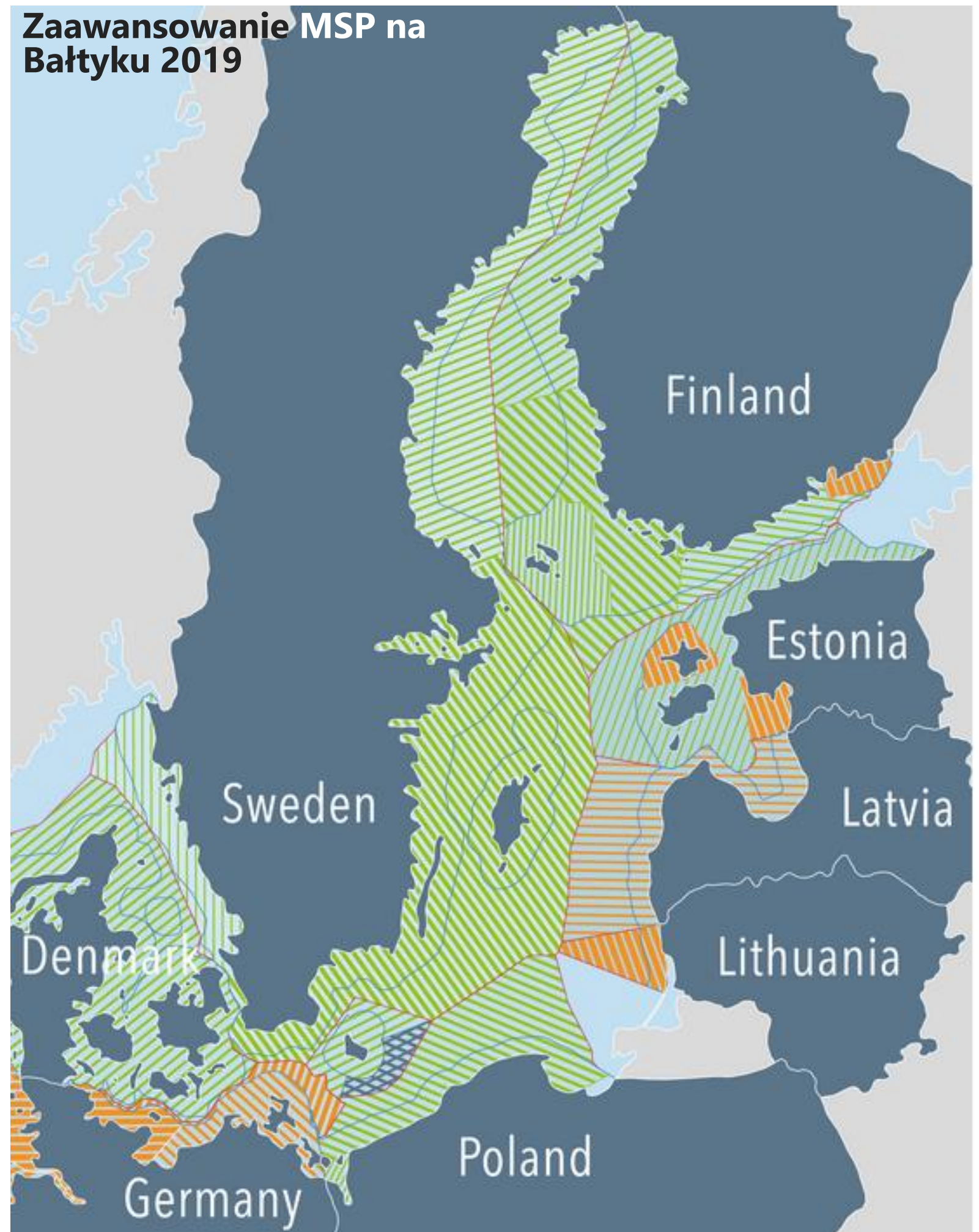
Meklemburgia Pomorze Przednie



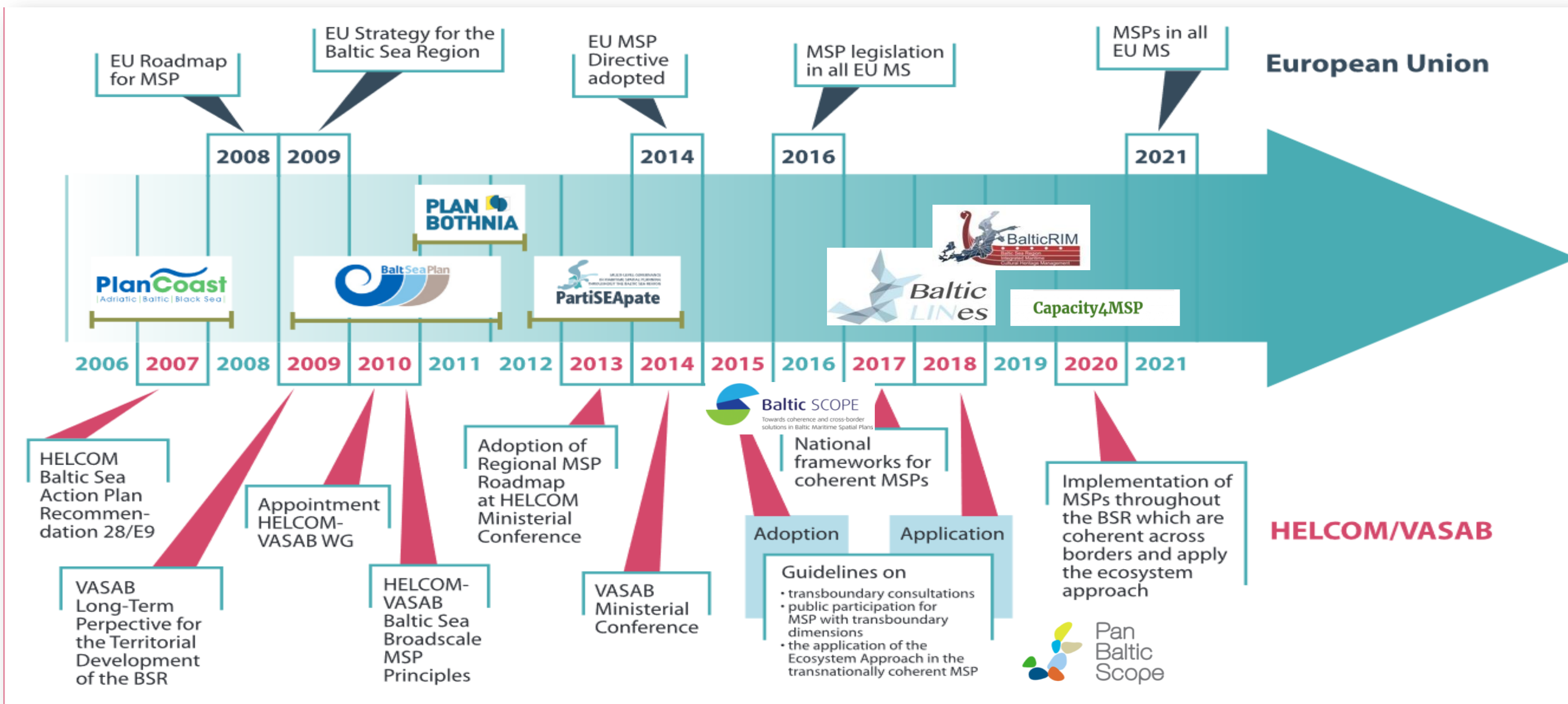
Pierwszy plan morski w EU



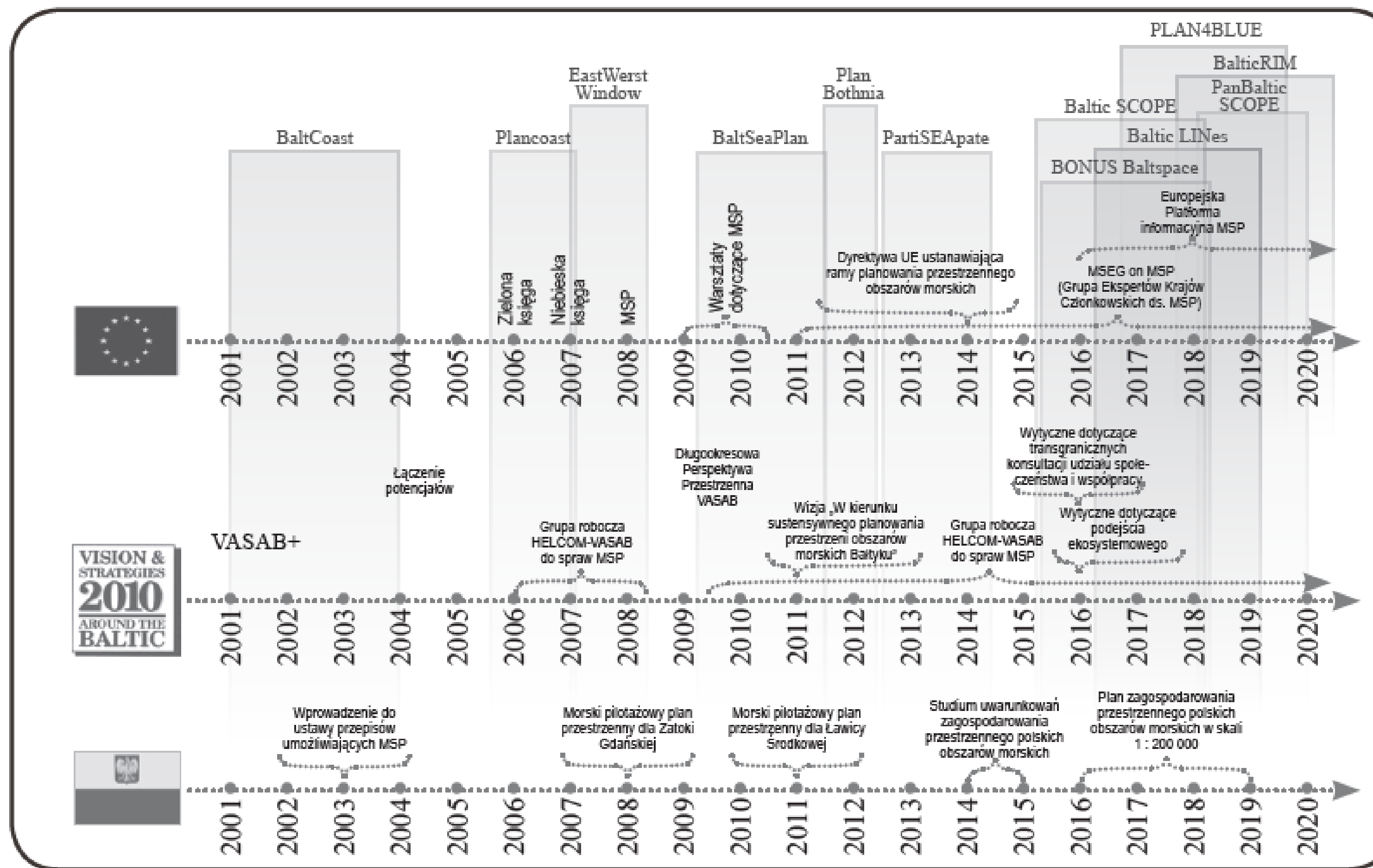
Zaawansowanie MSP na Bałtyku 2019



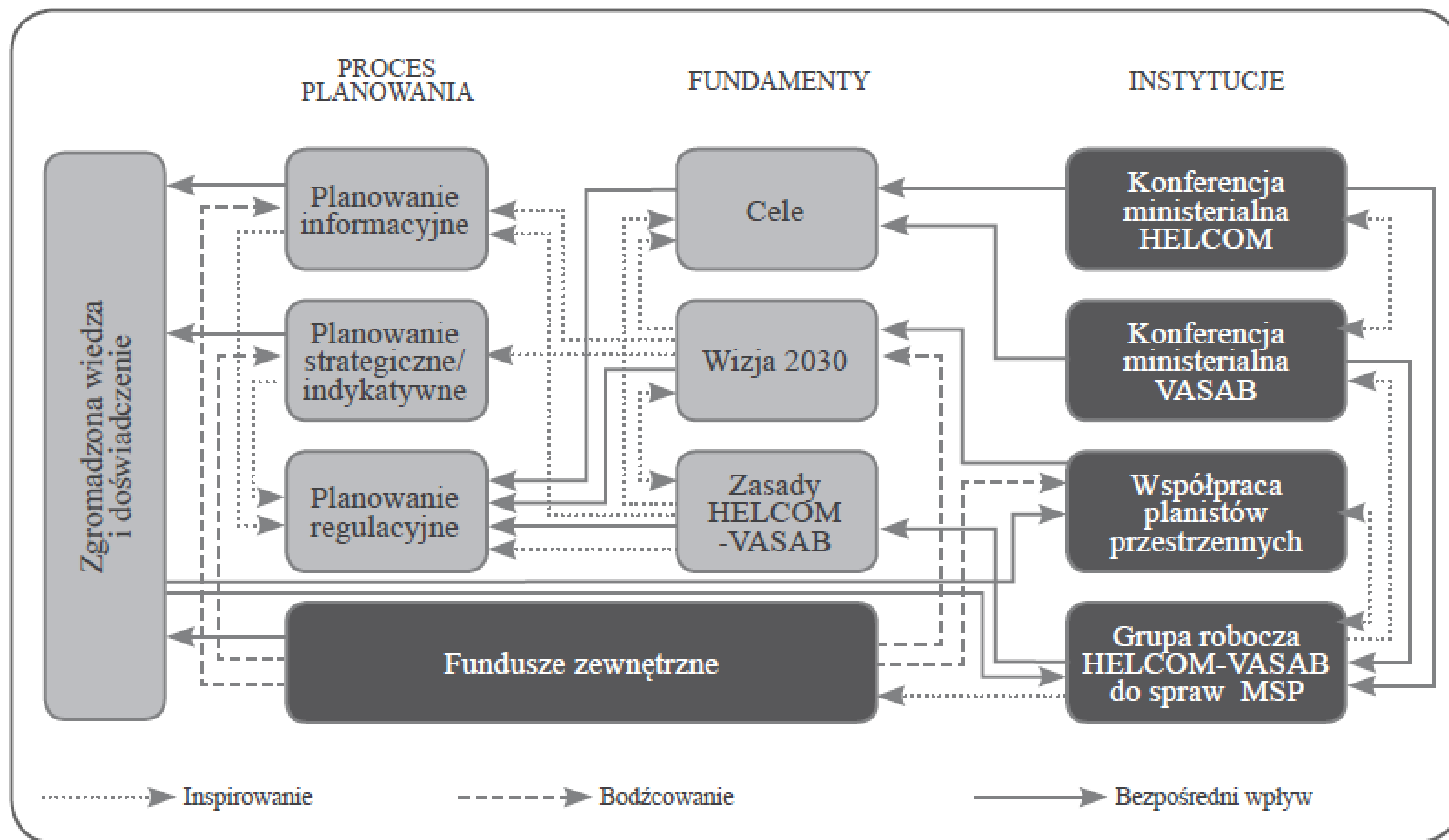
Geneza i historia



Postęp w morskim planowaniu przestrzennym w Regionie Bałtyckim

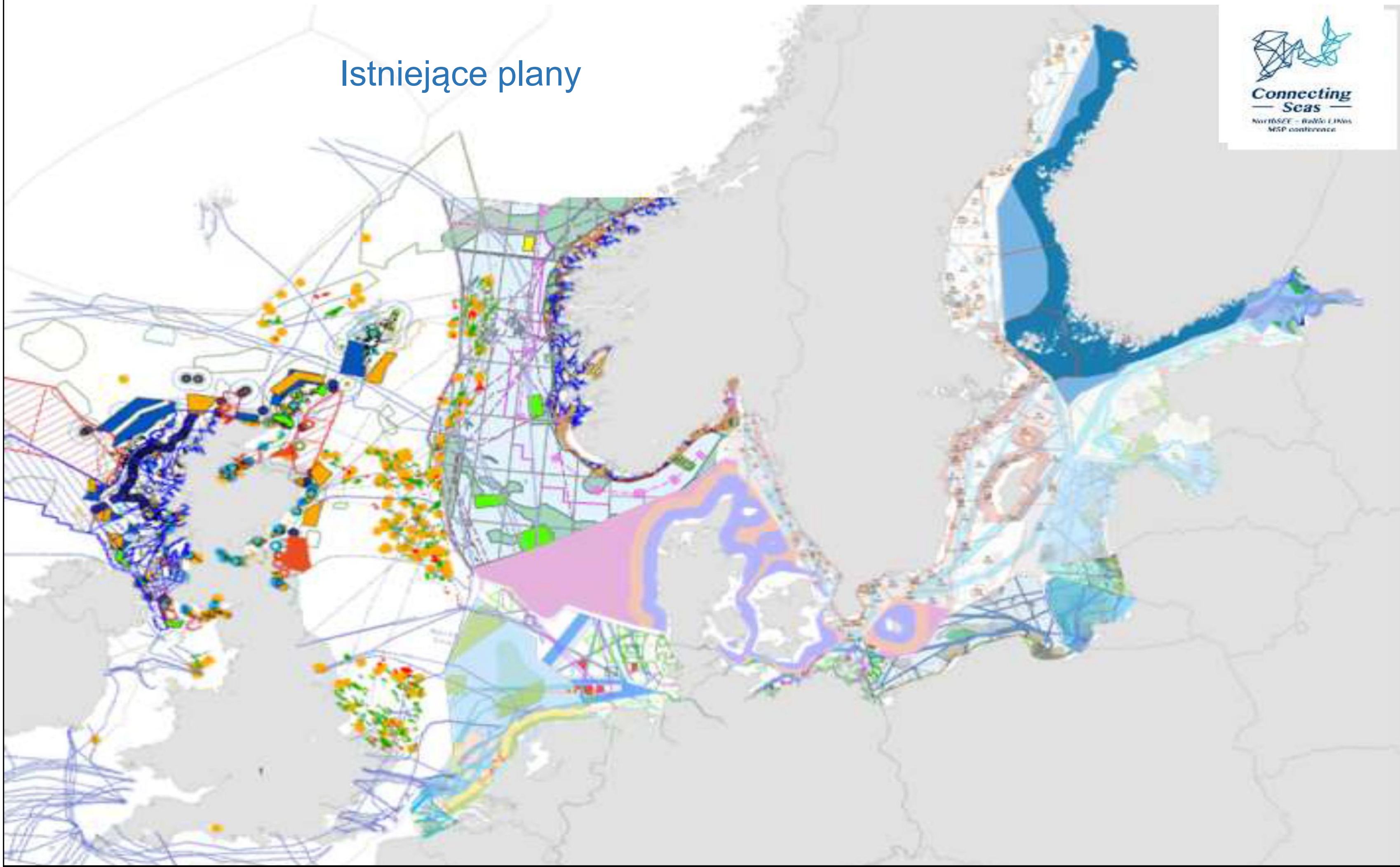


Ryc. 3.1. Bałtyckie interakcje międzynarodowe



Ryc. 3.2. Interakcje w ramach ponadnarodowego planowania przestrzennego obszarów morskich w Regionie Bałtyckim

Istniejące plany



Geneza i historia

Szkolenia

- Pierwszy kurs w Europie - VASAB-BUP zorganizowany przez Instytut Morski w Gdańsku i Światowy Uniwersytet Morski IMO w Malmo w **2013** r. (Reda, Malmo)
- Letnia szkoła BaltSpace dla początkujących profesjonalistów i doktorantów zorganizowana w ramach projektu BONUS BaltSpace współfinansowanego przez VASAB w **2016** r. w Kłajpedzie
- Kurs dla studentów studiów magisterskich i doktoranckich dotyczący planowania przestrzennego obszarów przybrzeżnych i morskich prowadzony przez University of Turku i Uniwersytet Åbo Akadem **od 2012 roku**
- Erasmus Mundus Master Course on Maritime Spatial Planning (EMMCMSP) to dwuletni program magisterski prowadzony przez: Università Iuav di Venezia jako koordynator, Uniwersytet w Sewilli, Uniwersytet Azorów (**od 2013 roku**).
- Kursy stacjonarne oraz internetowy dotyczące procesu planowania przestrzennego na morzu i w strefie brzegowej prowadzony przez Nicholas School of the Environment of Duke University USA
- Kurs planowania i zarządzania morskiego oraz studia podyplomowe prowadzone przez Uniwersytet w Liverpoolu
- Wielodyscyplinarny kurs magisterski Marine Planning Space oferowany przez Uniwersytet Heriot-Watt w Edynburgu

Geneza i historia

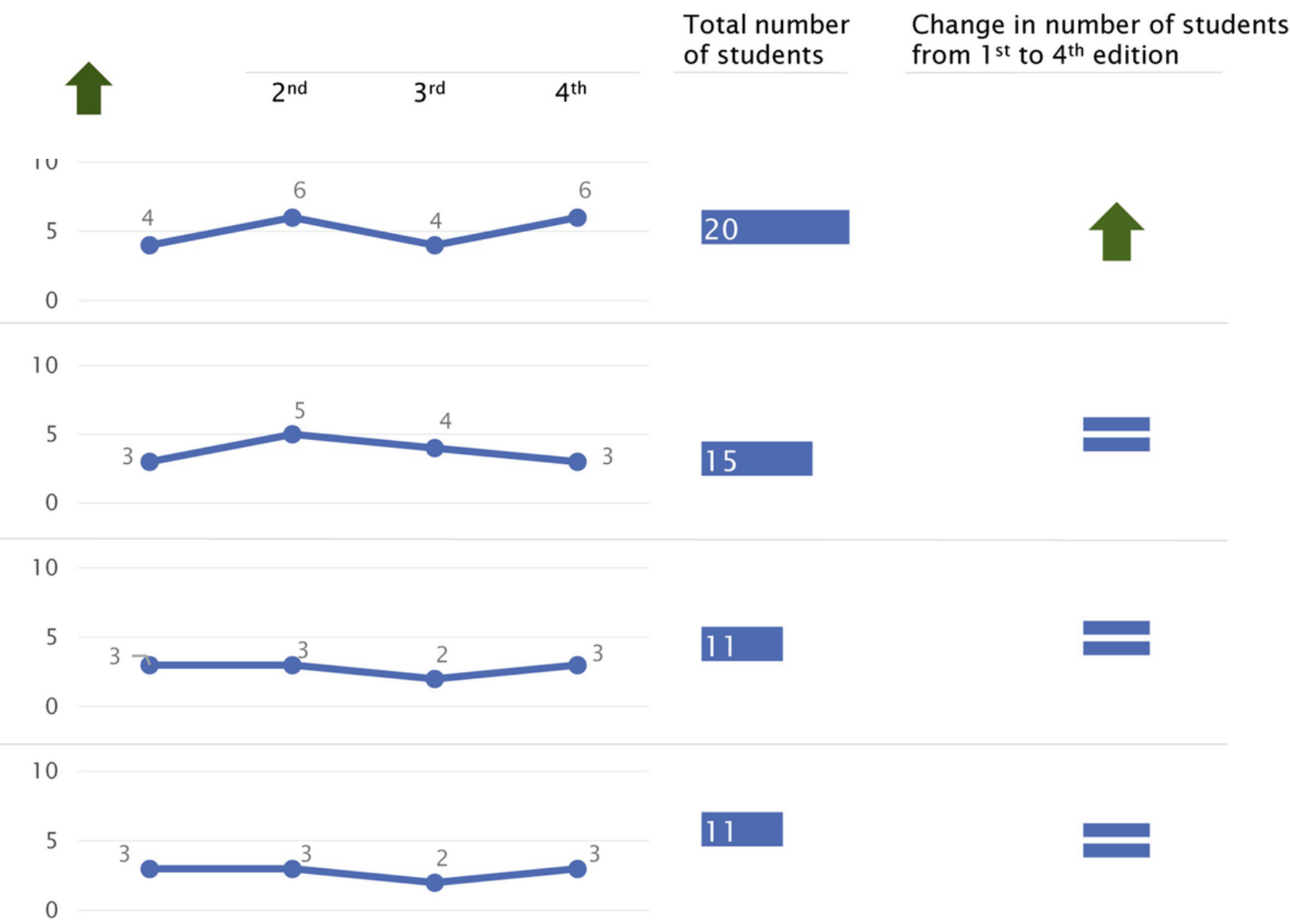
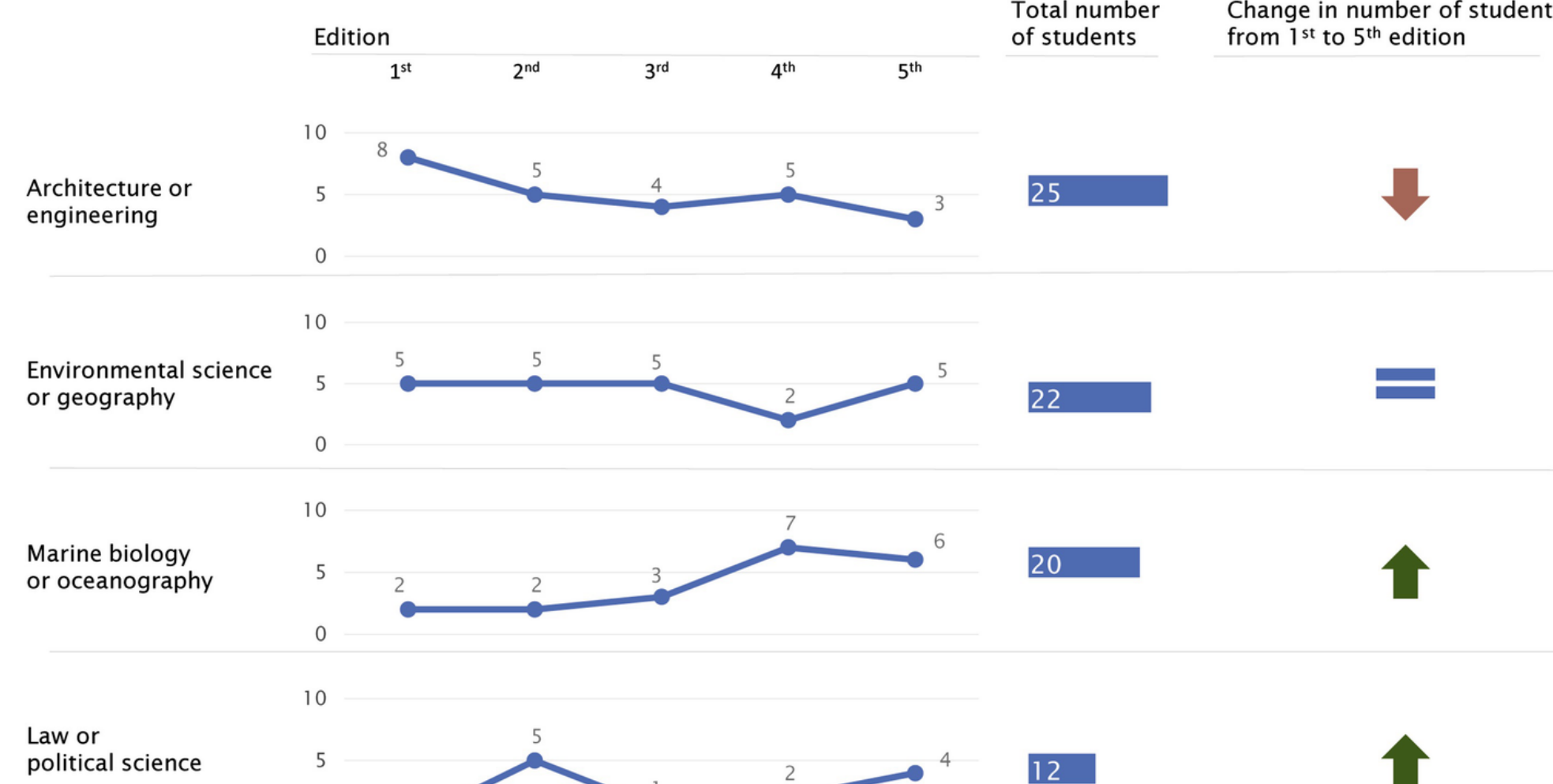
Szkolenia

Umiejętności uznane przez profesjonalistów planowania za kluczowe:

- zdolność analizowania i angażowania interesariuszy,
- komunikacja i umiejętności ułatwiania i negocjacji (moderacja)
- umiejętności syntezy informacji, transdyscyplinarności i zarządzania projektami
- rozumienie nauk społecznych i przyrodniczych oraz umiejętność całościowego spojrzenia
- GIS i analizy przestrzenne
- umiejętności polityczne i nawigacja w polityce,
- rozumienie procesów prawnych, polityki i procesu decyzyjnego oraz zrozumienie ram prawnych planowania i jego ograniczeń
- przekraczanie granic mentalnych i kulturowych (inne kraje i kultury planowania)

Geneza i historia

Szkolenia



Absolwenci Erasmus Mundus Master Course on Maritime Spatial Planning i tematy ich prac magisterskich

Definicje

Morskie planowanie przestrzenne, jako narzędzie podejmowania decyzji, jest ważne, ponieważ zapoczątkuje proces, w którym swój udział będą mieli przedstawiciele różnych środowisk i różnych interesów. W ten sposób, naturalnie i stopniowo planowanie będzie wspierało rozwój całościowego podejścia do spraw morskich. Będzie krzewić potrzebę koordynacji i skłaniać do współpracy, wnosząc wkład w urzeczywistnienie wspólnej polityki morskiej, planowanej przez Komisję Europejską.

- Komisarz Joe Borg

Definicje

Wg Dyrektywy UE planowanie przestrzenne obszarów morskich” oznacza proces, za pośrednictwem którego właściwe organy państw członkowskich analizują i organizują działalność ludzką na obszarach morskich aby osiągnąć cele ekologiczne, gospodarcze i społeczne

Wg UNESCO planowanie przestrzenne obszarów morskich to proces o charakterze publicznym obejmujący analizę i przestrzenne oraz temporalne alokowanie działalności człowieka w przestrzeni morskiej tak aby osiągać cele ekologiczne, gospodarcze i społeczne ustalone w ramach procesu politycznego.

Wg VASAB planowanie przestrzenne obszarów morskich należy traktować jako prawnie zdefiniowany hierarchiczny proces godzenia konkurencyjnych potrzeb w zakresie wykorzystania przestrzeni morskiej (powierzchni morza, wód i dna) w zgodzie z wartościami i celami danej społeczności, które to cele i wartości można odnaleźć w międzynarodowych i krajowych priorytetach oraz porozumieniach. Tak zdefiniowane planowanie kształtuje i monitoruje rozwój przestrzenny obszarów morskich przy wykorzystaniu odpowiednich instrumentów (np. wizji, strategii planów przestrzennych)

Tomas Andersson¹⁷, szwedzki planista, uważa, że planowanie przestrzenne „jest procesem, który ma tworzyć społeczną gotowość na spotkanie niepewnej przyszłości poprzez ukierunkowanie rozwoju przestrzennego zagospodarowania w pożądanym kierunku”

Definicje

Polska definicja ustawowa:

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne obszarów morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oznacza proces, za pośrednictwem którego właściwe organy analizują i organizują wykorzystanie obszarów morskich, aby osiągnąć cele ekologiczne, gospodarcze i społeczne.

Zagospodarowanie przestrzenne można najprościej zdefiniować jako zagospodarowanie terenu w jego obecnym lub przyszłym wymiarze funkcjonalnym lub przeznaczeniu społeczno-gospodarczym.

Angielska terminologia:

Marine spatial planning

Maritime spatial planning

(ekologia a podejście gospodarcze)

Zagospodarowanie to
maritime/marine spatial development

Definicje

Nie ma wątpliwości, że planowanie przestrzenne obszarów morskich:

- dotyczy wielowymiarowej przestrzeni obszarów morskich (powierzchnia morza i znajdująca się nad nią dolna część troposfery, słup wody, dno i jego podłoże, tj. strefa pod dnem – *subsoil*),
- obejmuje zarówno przestrzeń, jak i czas,
- agreguje preferencje indywidualne wobec przestrzeni w ramach procesu wyboru publicznego (aczkolwiek czasami wybór ten ma charakter ułomny, np. dominacja ekspertów nad organami władzy publicznej, pochodzącymi z demokratycznych wyborów – problem pełnomocnictwa),
- dotyczy działalności człowieka i z niej wynika (rosnąca skala konfliktów przestrzennych),
- ma charakter zintegrowany (przynajmniej w założeniu),
- odnosi się do morza jako do funkcjonalnego ekosystemu,
- stanowi istotne uwarunkowanie procesów rynkowych na morzu,
- wymaga transnarodowej koordynacji w ramach basenów morskich (co wynika z opisanej wcześniej specyfiki morskiej przestrzeni),
- wymaga koordynacji z planowaniem przestrzennym na lądzie,
- jest prowadzone w sposób ciągły, obejmując monitorowanie i ocenę,
- wykorzystuje jak najlepiej dostępne badania i informację.

Najważniejsze różnice poglądów odnoszące się do istoty i sposobów funkcjonowania tego planowania dotyczą:

- poziomu ogólności/szczegółowości oraz etapu, na jakim następuje agregacja preferencji indywidualnych w zbiorowe,
- relacji między planowaniem a zarządzaniem – w literaturze, np. Griffin 2002, planowanie uznawane jest za funkcję zarządzania, jednak niektórzy utożsamiają planowanie z zarządzaniem, i wprost mówią o planach przestrzennych służących zarządzaniu przestrzenią obszarów morskich (*marine spatial management plan*) – stąd sporo dyskusji dotyczących relacji planowania przestrzennego obszarów morskich i zarządzania strefą brzegową, tzw. *integrated coastal zone management*, a obecnie *coastal zone management*,
- stopnia szczegółowości, integratywności i mocy prawnej planów przestrzennych obszarów morskich (np. w niektórych krajach, takich jak Norwegia plany te nie są obowiązującym prawem, a spełniają funkcje regulacyjne),
- stopnia szczegółowości i zakresu informacji o przestrzeni morskiej niezbędnych do prowadzenia prac planistycznych,
- zakresu i sposobów włączania interesariuszy w proces planowania.

Definicje

Planowanie przestrzenne obszarów morskich jako czterowymiarowy integrator

Wymiar integracji	Rola planowania przestrzennego obszarów morskich
Integracja między sektorami i politykami	Zapobiegawcze ujmowanie (adresowanie) niezgodności między sektorowymi sposobami wykorzystywania obszarów morskich, a zarazem wzmocnienie synergicznego współdziałania między sektorami, tj. sytuacja, gdy wzajemne korzyści są poszukiwane od samego początku, a nie tylko wtedy, gdy już są realizowane interesy sektorowe
Integracja ponad granicami	Nakierowanie współpracy na zapewnienie transgranicznej spójności i synergii różnych sposobów wykorzystania obszarów morskich przy zachowaniu dobrego stanu środowiska na całym obszarze morskim
Integracja interesariuszy	Rozwijanie procesów wspierających zaangażowanie interesariuszy i podejmowanie działań w celu zarządzania sprzecznymi interesami. Chodzi o to, aby to czynić w odpowiednim czasie i w sposób przemyślany (celowy), tak aby zasilić proces planistyczny wiedzą o tym, co jest zasadne i co jest uważane za wysokiej jakości proces planowania (programowania polityki) i za pożądane jego rezultaty
Integracja wiedzy i informacji	Łączenie różnych form wiedzy interesariuszy oraz zmniejszanie luk w tym zakresie. Chodzi o wspieranie interdyscyplinarnego i opartego na wiedzy naukowej podejścia do podejmowania decyzji w ramach planowania przestrzennego obszarów morskich, co ma prowadzić do sustensywnego zarządzania morskiego

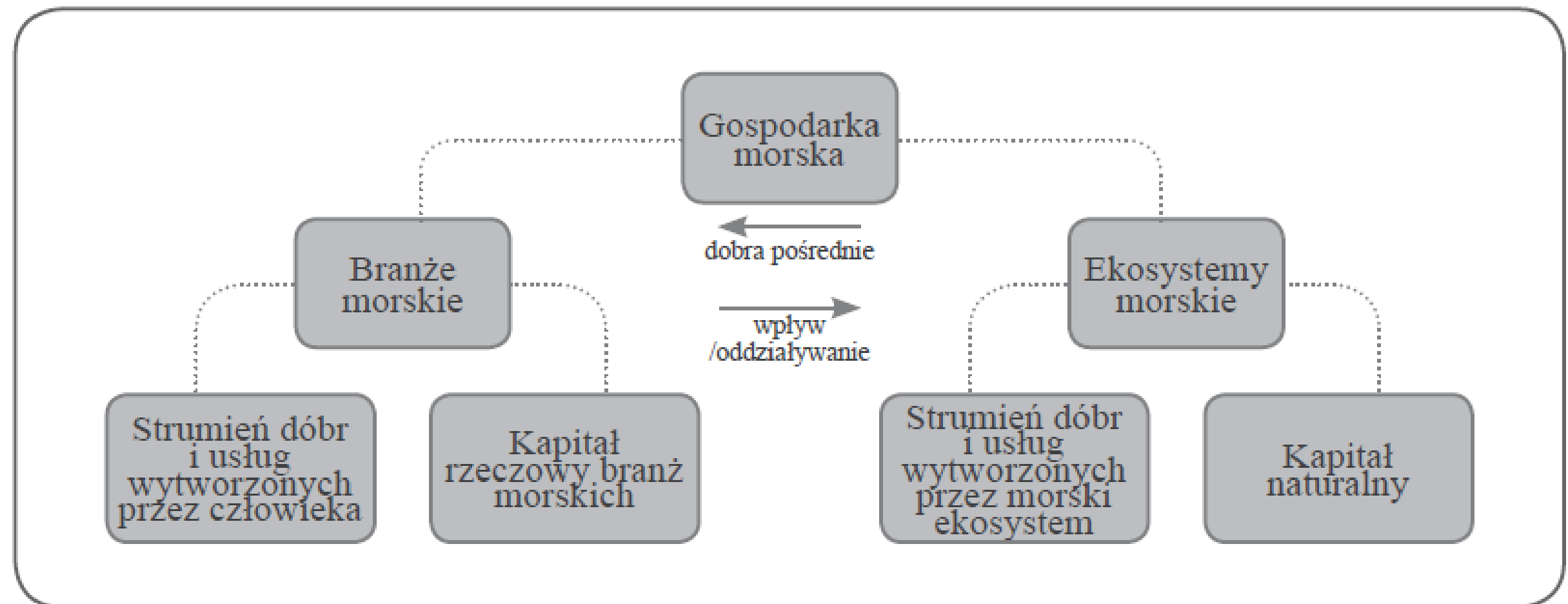
Źródło: adaptacja na podstawie Saunders i in. (2016, 21).

Mechanizmy kształtujące zagospodarowanie przestrzeni morskiej

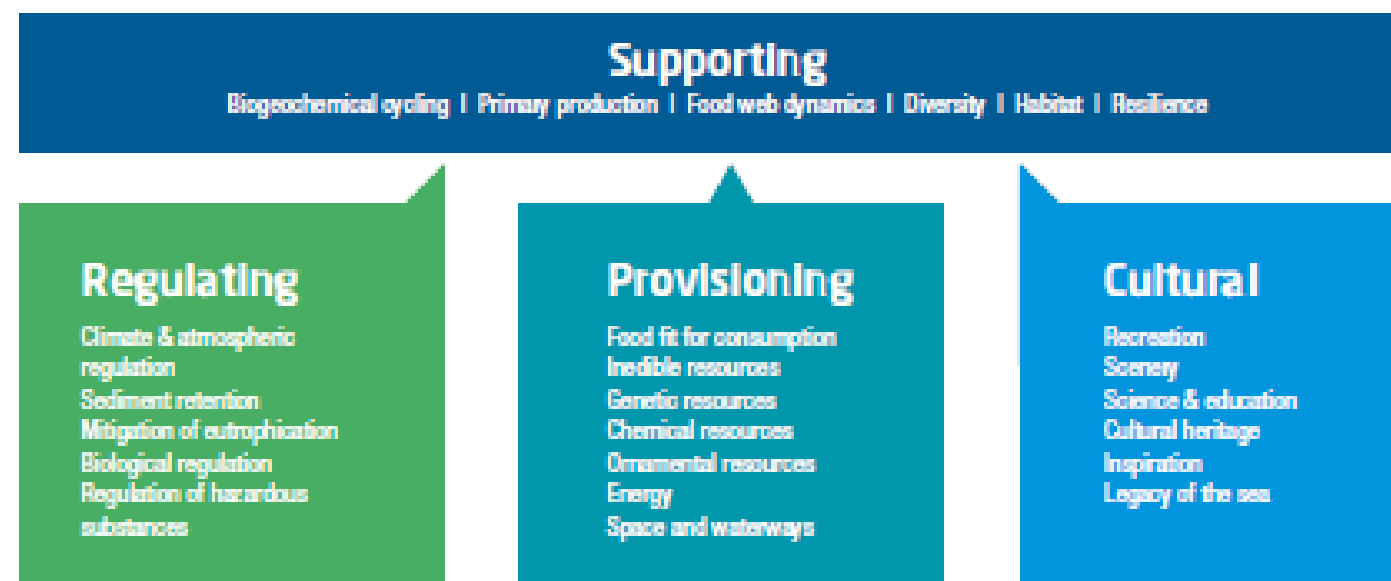
Podstawowe mechanizmy kształtujące morskie zagospodarowanie przestrzenne (z naciskiem na zagospodarowanie obszarów morskich) w krajach Regionu Bałtyckiego

Kraj Lp.	Najważniejsze istniejące mechanizmy	Najważniejsze mechanizmy w kontekście rozwoju ekonomicznego	Najważniejsze mechanizmy w kontekście rozwoju sustensywnego	Mechanizmy, które mogą się pojawić w przyszłości
1.	Mechanizmy rynkowe w połączeniu z wyborem publicznym i istniejącym prawem i przepisami (obszary chronione, NATURA 2000, Dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej MSFD)	Mechanizmy rynkowe, gdzie głównymi siłami napędowymi są żegluga i energetyka morska (spadek ceny energii)	Mechanizmy rynkowe i wybór publiczny odnoszący się głównie do energii ze źródeł odnawialnych	Bardziej zintegrowane mechanizmy ujmujące łącznie różne sfery. Ich dobrym przykładem jest planowanie przestrzenne obszarów morskich
2.	Mechanizmy odnoszące się do ochrony środowiska przyrodniczego Dyrektywa UE ustanawiająca ramy planowania przestrzennego obszarów morskich Działania inwestorów wykorzystujących obszary morskie (np. Nord Stream) Rozwój produkcji energii ze źródeł odnawialnych	Działania inwestorów i przedsiębiorców z sektorów: energetycznego, rybołówstwa i turystyki	Świadomość integralności morskiego ekosystemu Ochrona środowiska morskiego	Brak potrzeby nowych mechanizmów, należy się skupić na doskonaleniu planowania przestrzennego obszarów morskich, ze względu na jego integratywny charakter Pożądane jest budowanie wspólnych wizji i strategii
3.	Mechanizmy rynkowe Ochrona środowiska (Natura 2000, własne przepisy krajowe) Obrona narodowa Ochrona podwodnego dziedzictwa kulturowego	Mechanizmy rynkowe, gdzie głównymi siłami napędowymi są żegluga i porty	Wybór publiczny w zakresie ochrony środowiska	Dalsze doskonalenie mechanizmów planowania przestrzennego obszarów morskich

Mechanizmy kształtujące zagospodarowanie przestrzeni morskiej

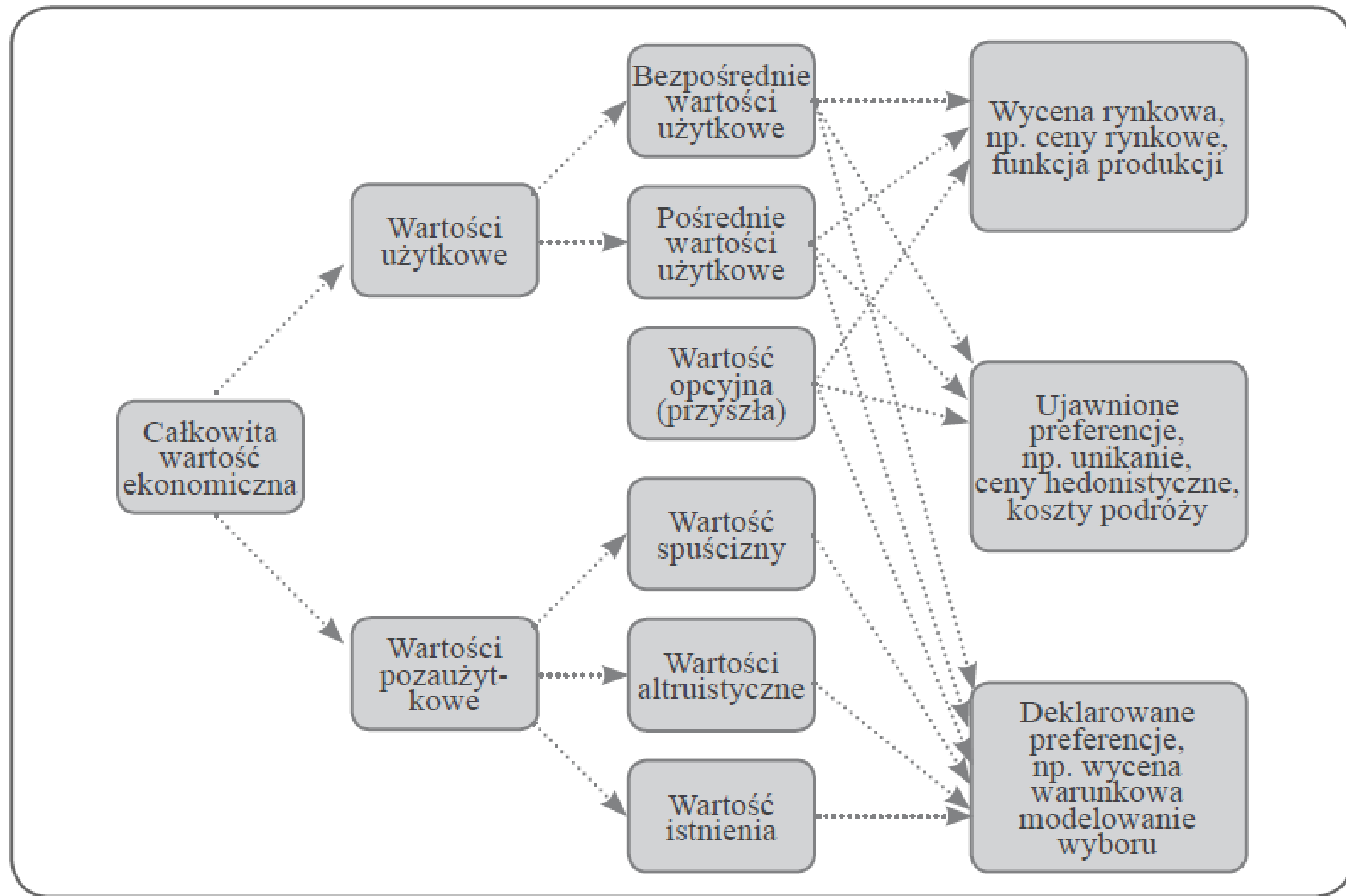


Ryc. 4.1. Gospodarka morska według OECD



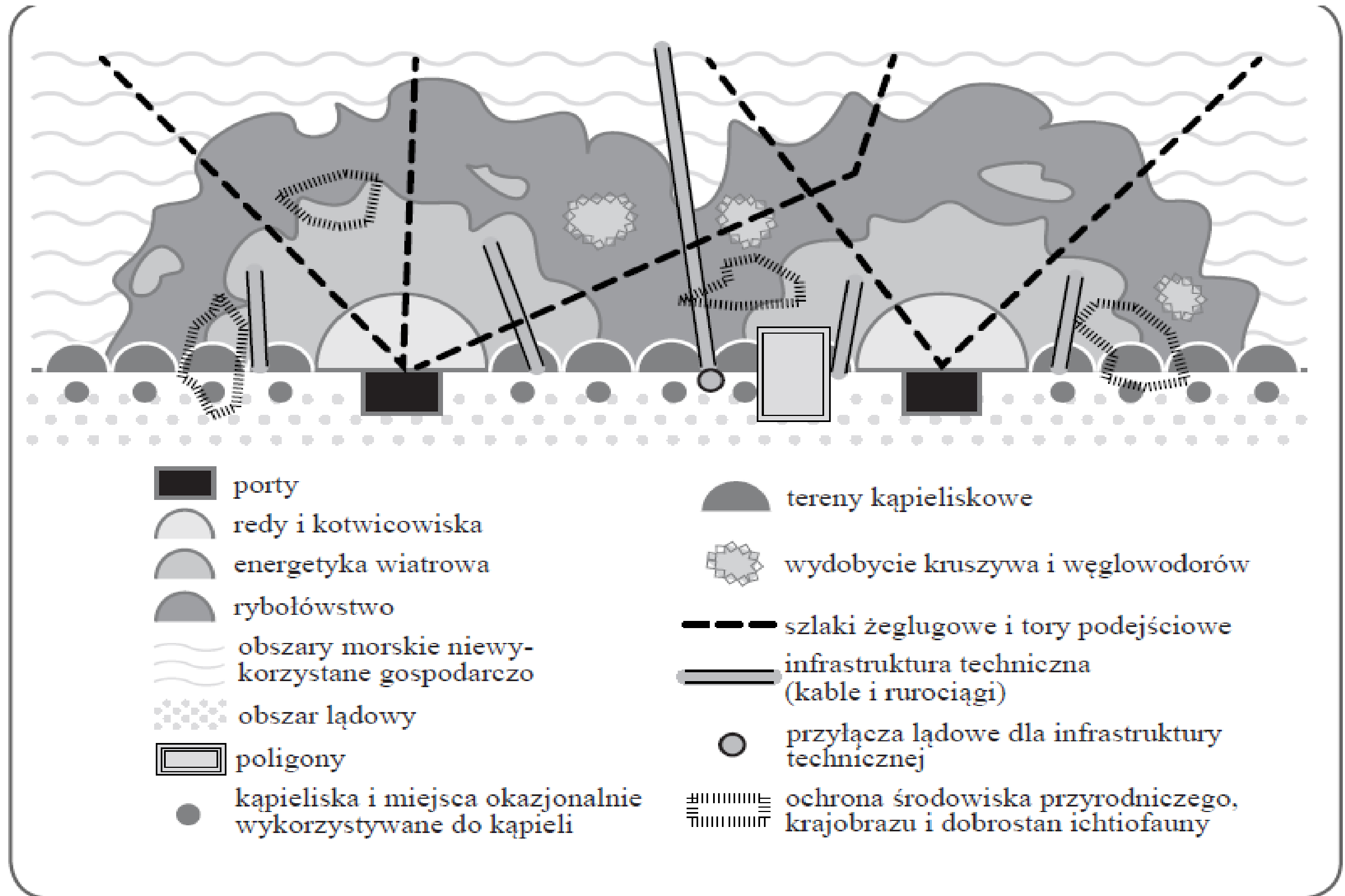
Usługi ekosystemowe

Mechanizmy kształtujące zagospodarowanie przestrzeni morskiej



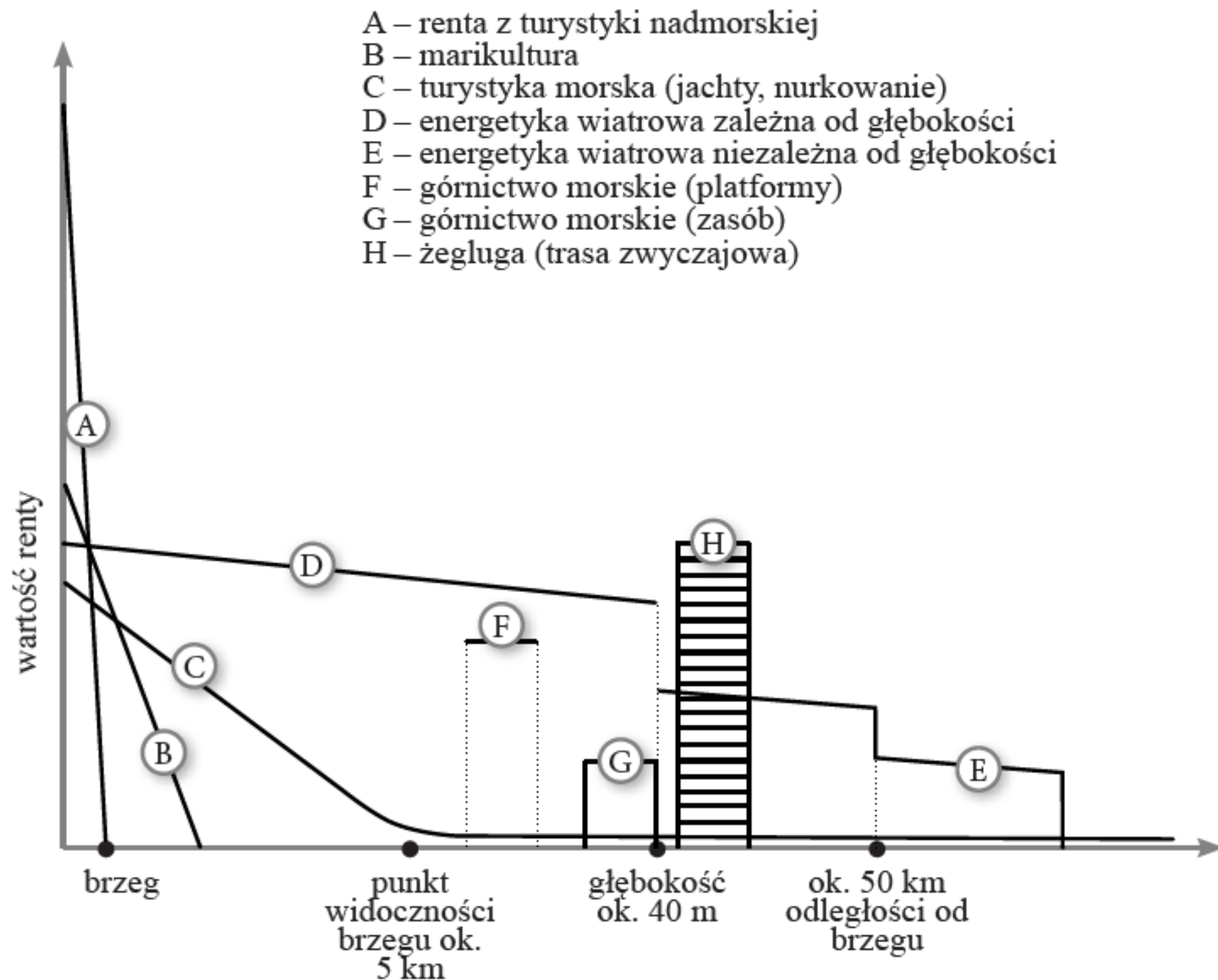
Źródła czerpania użyteczności z zasobów i usług obszarów morskich oraz metody jej wyceny

Mechanizmy kształtujące zagospodarowanie przestrzeni morskiej



Wpływ wyboru publicznego na rezultaty gry rynkowej kształtującej strefy lokalizacyjne na morzu

Mechanizmy kształtujące zagospodarowanie przestrzeni



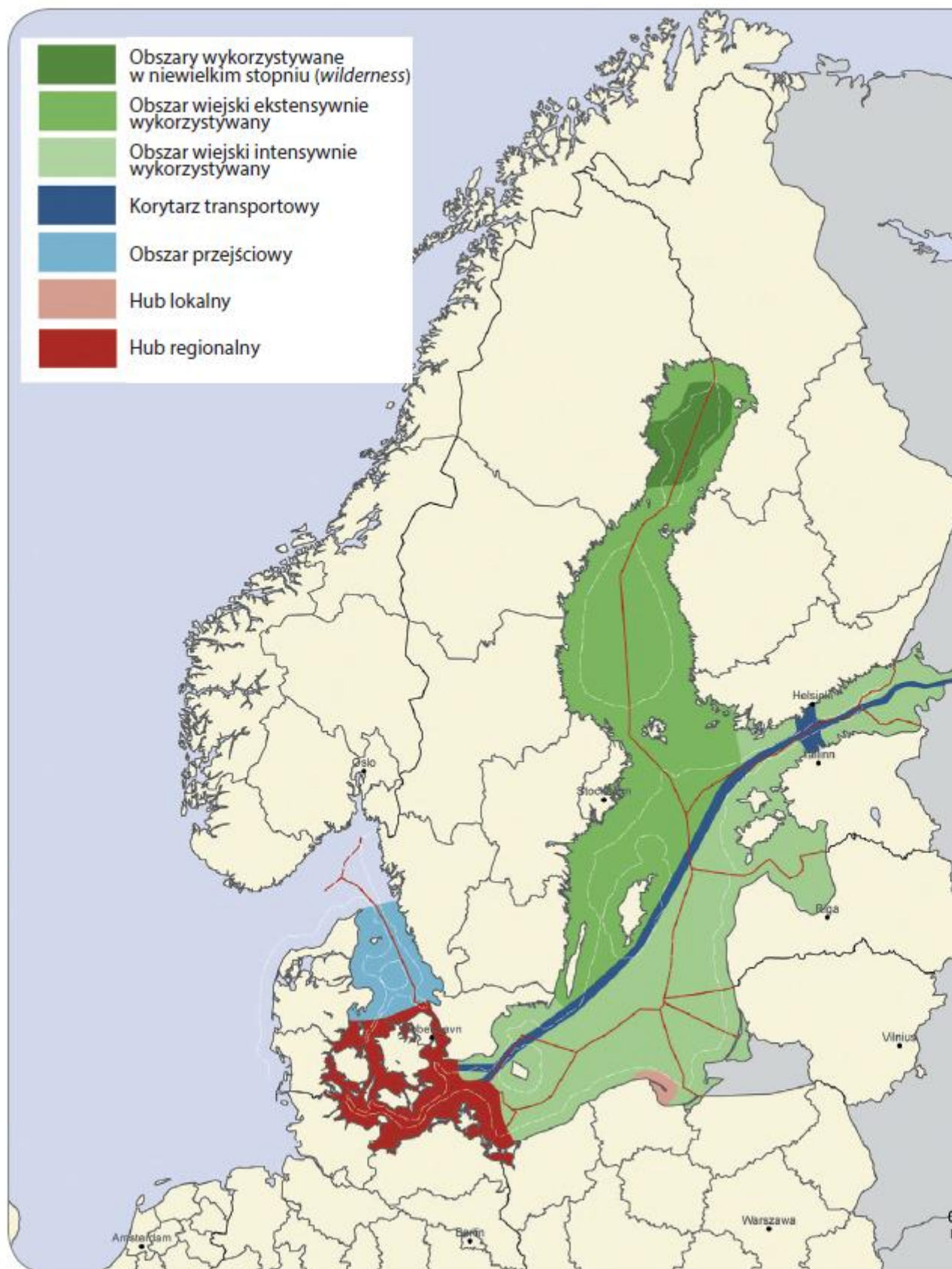
• **Renta prywatna** czyli osiągnięta przez sektor prywatny. Jest to zysk netto z czynnika przestrzeni. Manifestuje się skłonnością do pokrywania przez inwestora kosztu zajęcia obszaru pod wybraną działalność gospodarczą (*bid-rent*).

• **Renta publiczna** (społeczna) lub całkowita obejmuje korzyści netto sektora prywatnego oraz korzyści i koszty zewnętrzne, w tym korzyści pozaużytkowe. (tu są problemy z wyceną).

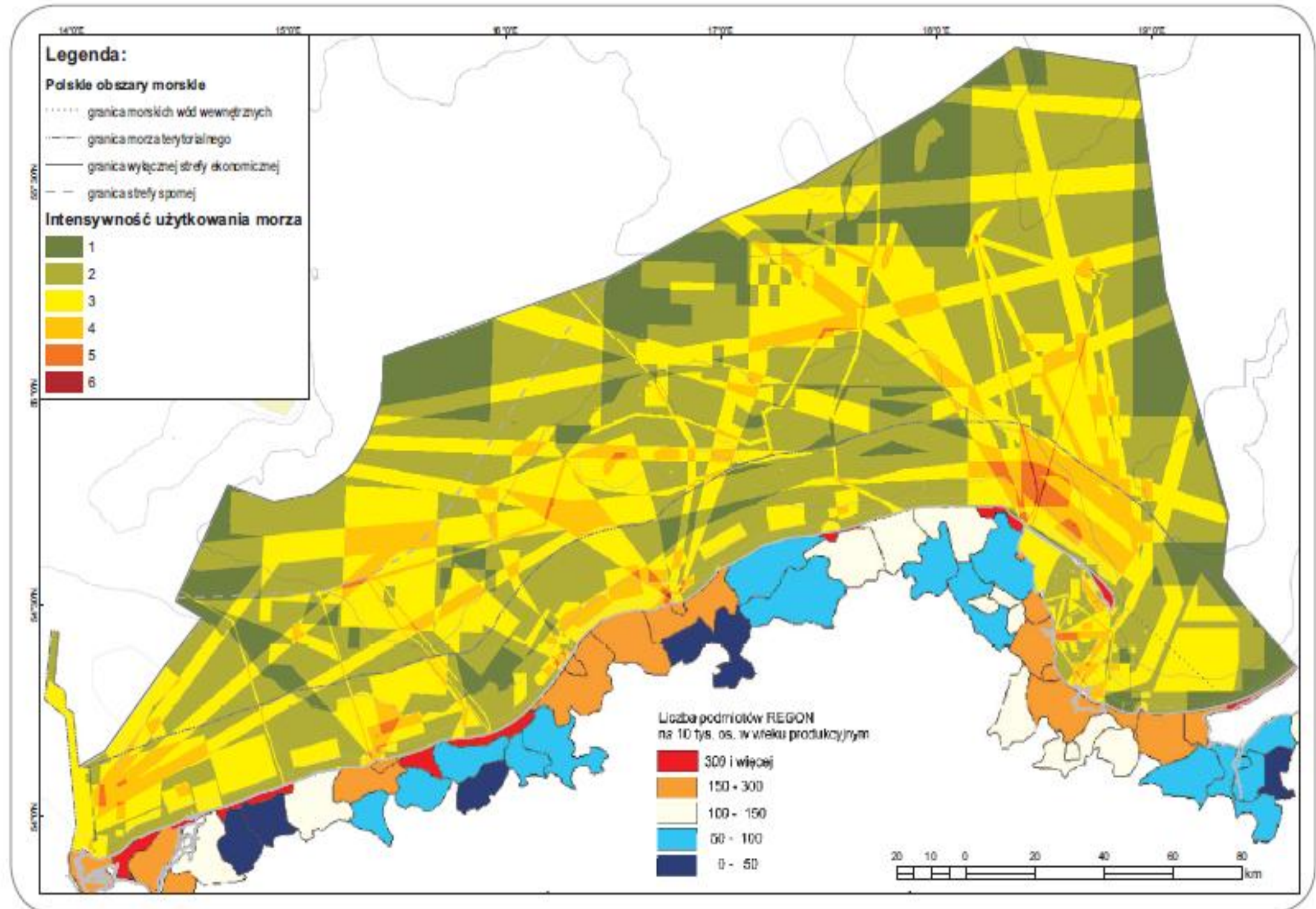
W polskich warunkach renta

- dla obszarów portowych od **2,3** mln zł dla Gdyni do 64 tys. zł na km² dla Kołobrzegu,
- dla turystyki nadmorskiej od **2,24** mln zł dla woj. zachodniopomorskiego do 431 tys. zł na km² dla woj. pomorskiego,
- dla farm wiatrowych **1,03** mln zł na km²,
- dla żeglugi maksymalnie **0,281** mln zł na km²
- dla denitryfikacji osadów Zatoki Gdańskiej **0,154** mln zł na km²,
- dla rybołówstwa maksymalnie 0,00762 tys. zł do **0,05721** mln zł na km²,

Mechanizmy kształtujące zagospodarowanie przestrzeni morskiej

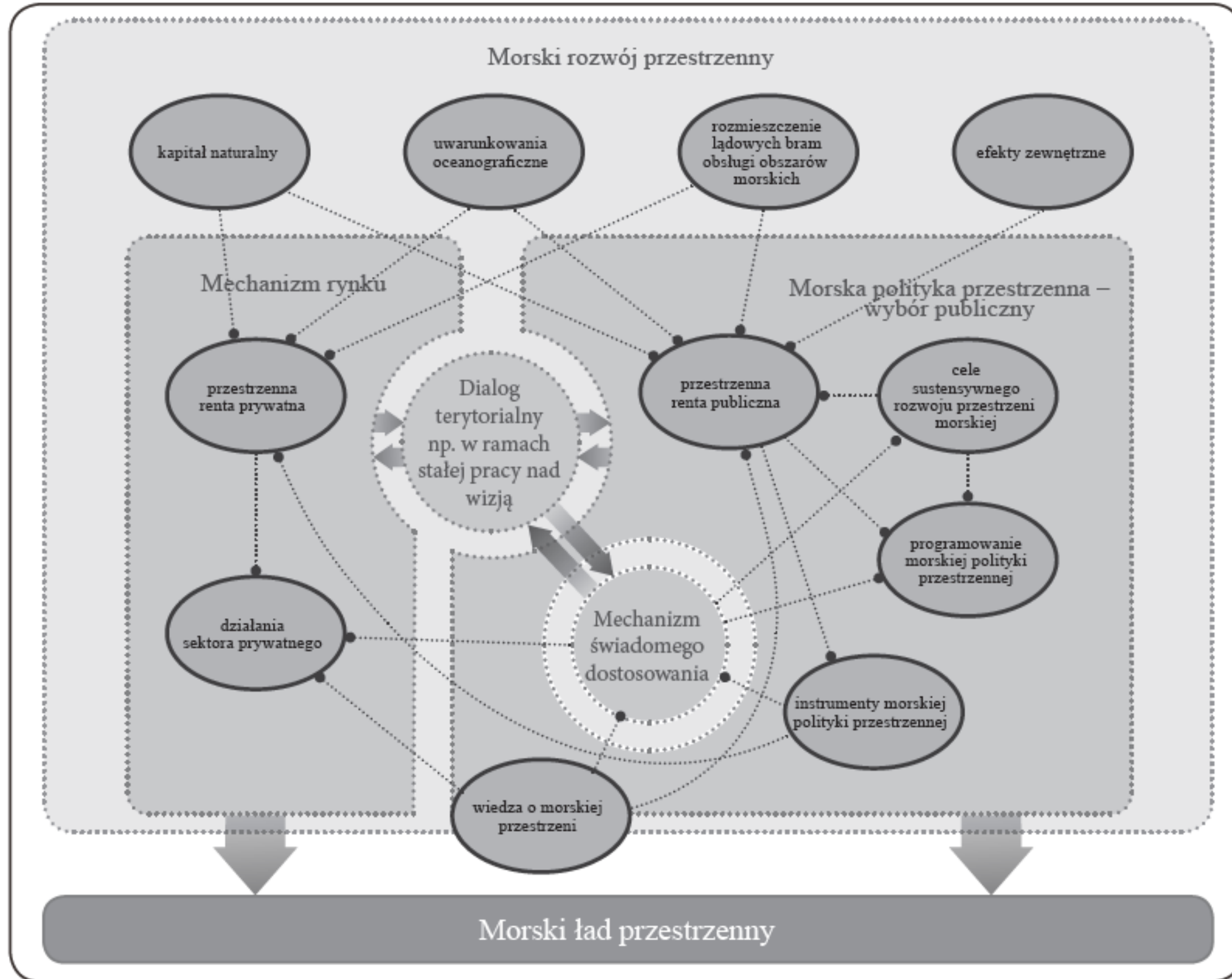


Typologia obszarów morskich w Regionie Bałtyckim



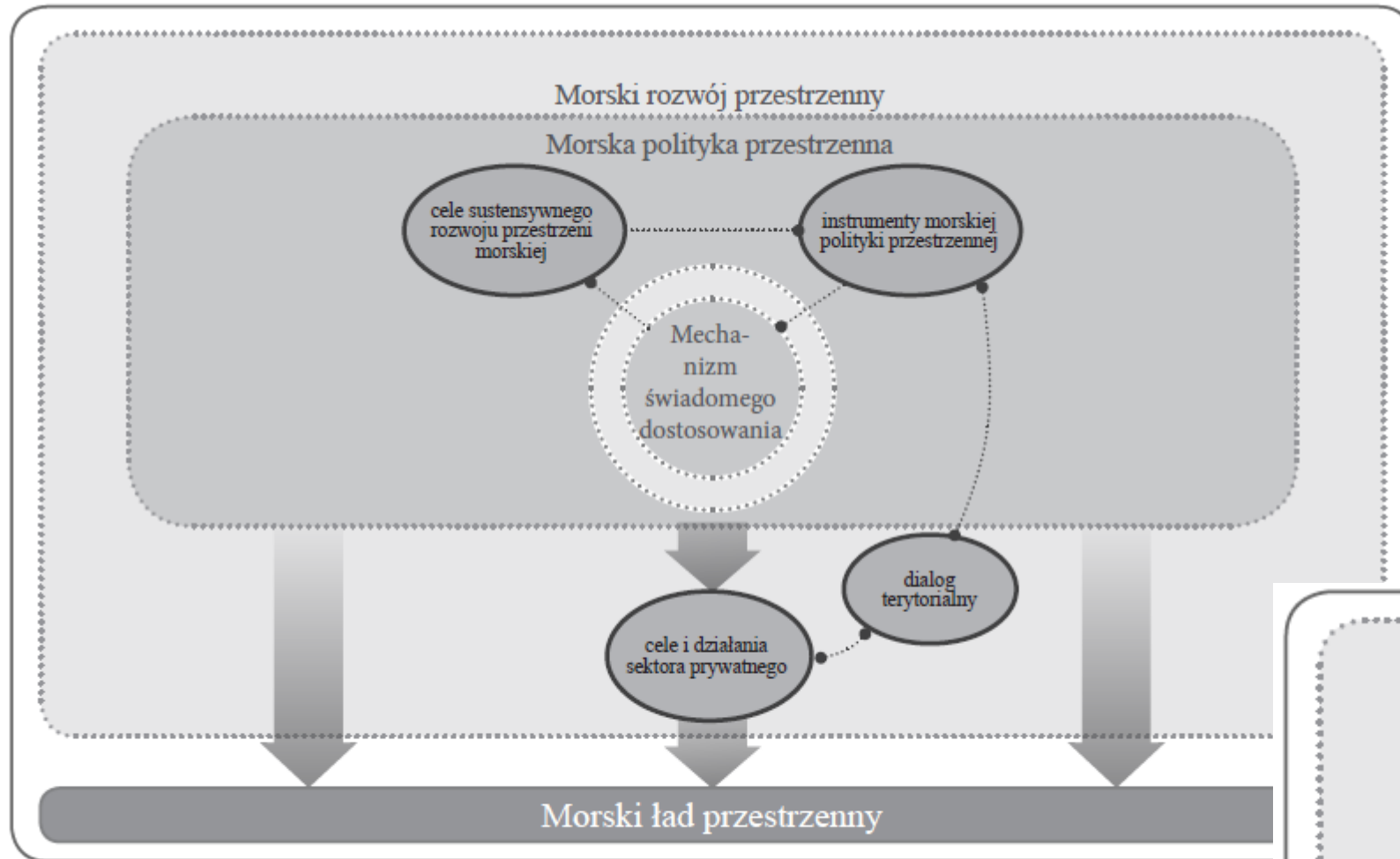
Intensywność użytkowania obszarów morskich oraz liczba podmiotów gospodarki morskiej na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminach morskich w 2016 roku

Mechanizmy kształtujące zagospodarowanie przestrzeni morskiej

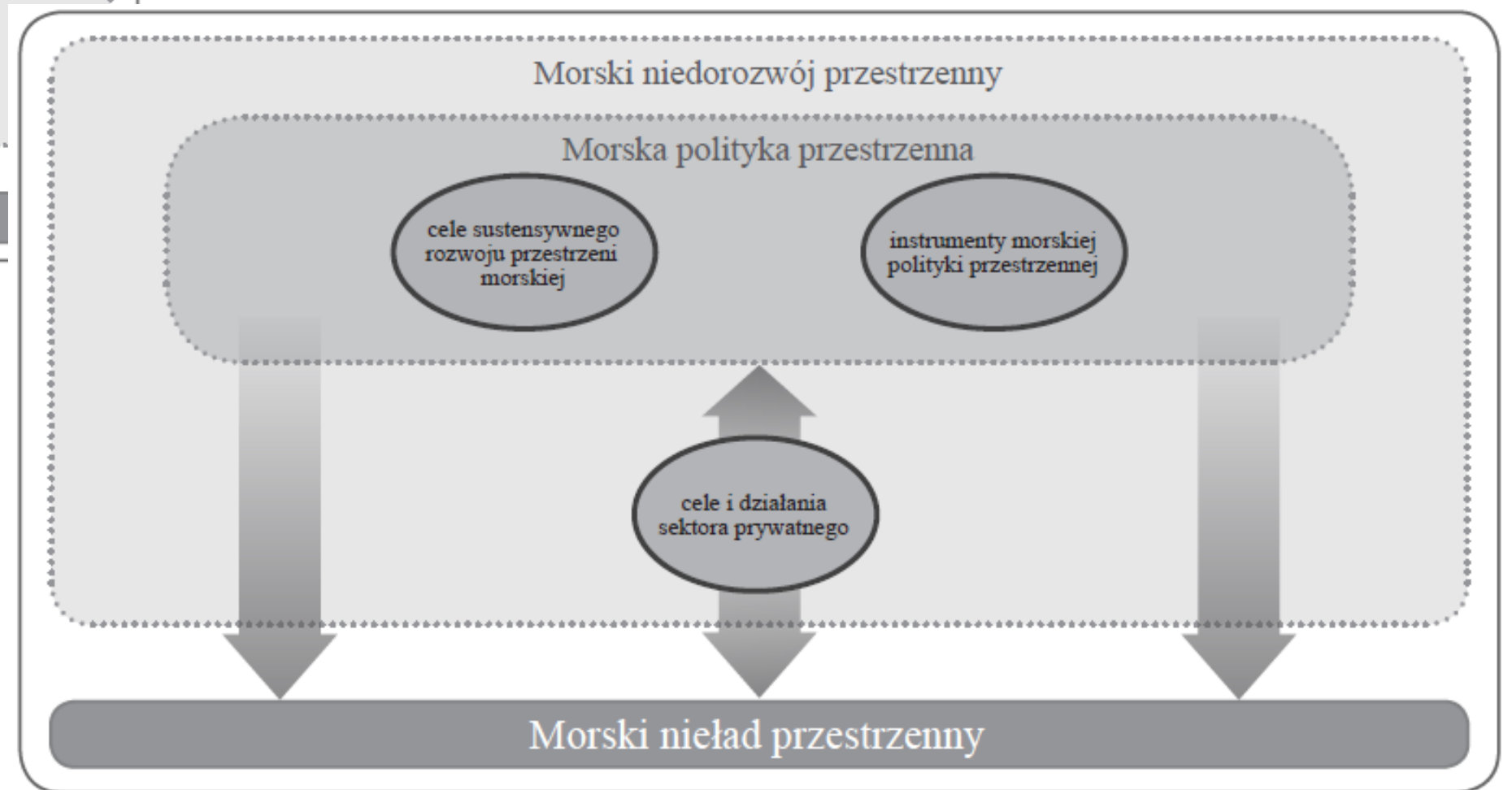


Morski rozwój przestrzenny jako proces

Mechanizmy kształtujące zagospodarowanie przestrzeni morskiej



Morski rozwój przestrzenny jako proces (schemat uproszczony)



Morski niedorozwój przestrzenny jako proces

Konflikt przestrzenny

Konflikty najczęściej mają charakter zasobowy, gdyż przestrzeń jest zasobem rzadkim. Oznaczają one konkurowanie różnych użytkowników o tę samą przestrzeń w sytuacji, gdy na drodze prywatnych negocjacji nie da się pogodzić ich wspólnej w niej obecności. Naruszenia poziomu użyteczności mogą jednak odnosić się również do interakcji, tzn. sytuacji, w której bliskość jednych sposobów użytkowania morza negatywnie wpływa na inne sposoby (np. podnosi ich koszty).

Konflikty mają naturę (podmiotową) społeczną. (uwikłań podmiotowych). Czym innym jest inwentaryzacja faktycznych konfliktów podmiotowych - wówczas istotą jest pokazanie stron konfliktu i szukanie rozwiązań przez decyzje planistyczne, a czym innym jest wskazywanie potencjalnych sprzeczności w użytkowaniu zasobów, czyli tzw. źródeł lub tła konfliktu.

Plan czy też wizja zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich może zapobiegać źródłom konfliktów lub je minimalizować poprzez rozstrzygnięcia przestrzenne, np. zakazy i dopuszczenia (m.in. prostopadłe krzyżowanie kabli ze szlakami żegludowymi), lub też inicjowanie porozumień między interesariuszami (obniżanie kosztów transakcyjnych). W tej sytuacji plan nie narusza poziomu użyteczności użytkowników przestrzeni morskiej (tzw. sytuacje *win--win*).

Najczęściej jednak nie da się uniknąć wyboru między konkurencyjnymi opcjami gospodarowania przestrzenią morską. Plan stoi wtedy na straży realizacji interesu nadrzędnego, wynikającego z agregacji preferencji indywidualnych w zbiorowe (społeczne) w wyniku procesu wyboru publicznego. Pozostali użytkownicy muszą się zadowolić mniej dla nich satysfakcjonującym rozwiązaniem (second-best).

Plan nie ma szans rozstrzygnąć wielu konfliktów podmiotowych (potrzebne są inne narzędzia)

Mity i prawdy o planowaniu przestrzennym obszarów morskich

- Przeznaczenie terenu pod daną funkcję nieuchronnie doprowadzi do jej ulokowania się tamże. Tak się jednak nie musi stać. Stąd elastyczność planu regulacyjnego, - tymczasowe zagospodarowanie przestrzeni, do czasu pojawienia się w niej funkcji podstawowych (głównych).
- Planowanie przestrzenne obszarów morskich nie stanowi wyłącznej domeny ochrony środowiska przyrodniczego. Powstało ono wprawdzie jako odpowiedź na ekologiczne zagrożenia Wielkiej Rafy Koralowej, jednak nie może być ono redukowane do tego zagadnienia, np. w EU do realizacji celów Ramowej Dyrektywy w sprawie Strategii morskiej
- Planowanie to nie rozwiąże wszystkich konfliktów np. eutrofizacji
- Planowanie to nie zastąpi polityk sektorowych ani procesów zarządczych (wydawanie licencji) Preferencje społeczne zmieniają się w czasie stąd i plan musi być elastyczny
- Planowanie to nie może ograniczać się do strefowania. Obejmuje również określanie zasad i reguł procesów lokalizacyjnych, wskazywanie parametrów technologicznych potencjalnych inwestycji

- Proces planistyczny jest tak samo ważny jak finalny efekt (tylko dobry proces zapewnia rzetelne agregowanie preferencji społecznych)
- Ważna jest spójność różnych procesów planowania prowadzonych w różnych skalach przestrzennych, tzn. w wymiarze pionowym i poziomym. Wynika to z istoty obszarów morskich, które stanowią jeden ekosystem funkcjonalny. Na lądzie planista napotyka na granice administracyjne, na morzu mają one charakter funkcjonalny, a te administracyjne nie stanowią bariery dla procesów konstytuujących przestrzeń morską
- Planowanie ma charakter społeczny, wystawione jest na ryzyko irracjonalności i niekonsekwencji. Może przynieść mniejsze od oczekiwanych korzyści. Może też być źródłem niekorzyści, np. zawłaszczenie procesu przez dobrze zorganizowane grupy interesu.
- Efekt planowania wymaga monitorowania w odniesieniu do celów planowania ale także zaufania społecznego i sprawczego wymiaru tegoż planowania (dobrowolne lub wymuszone przestrzeganie ustaleń)

Najtrudniejsze terminy polskiego planu

- elementy liniowe – elementy liniowe infrastruktury technicznej tj. kable energetyczne, telekomunikacyjne (w tym optotelekomunikacyjne) i rurociągi;

- geodezyjne punkty charakterystyczne – wybrane punkty załamania granic akwenu odzwierciedlające jego uproszczony kształt. Zostały one określone w kartach akwenów, które stanowią rozstrzygnięcia szczegółowe i które zawarto w załączniku nr 2 do rozporządzenia;

- infrastruktura morska okołoportowa – infrastruktura w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 1933) oraz obiekty nawigacyjne i oznakowanie nawigacyjne, jak również pozostałe obiekty, urządzenia obsługujące port, a znajdujące się poza jego granicami, w szczególności stacje bunkrowania, redy lub miejsca odkładania urobku

- sytuacja nadzwyczajna – sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu ludzkiemu lub zagrażające bezpieczeństwu żeglugi, lub środowisku, lub mieniu w tak znacznym wymiarze, że wymagają działań natychmiastowych;

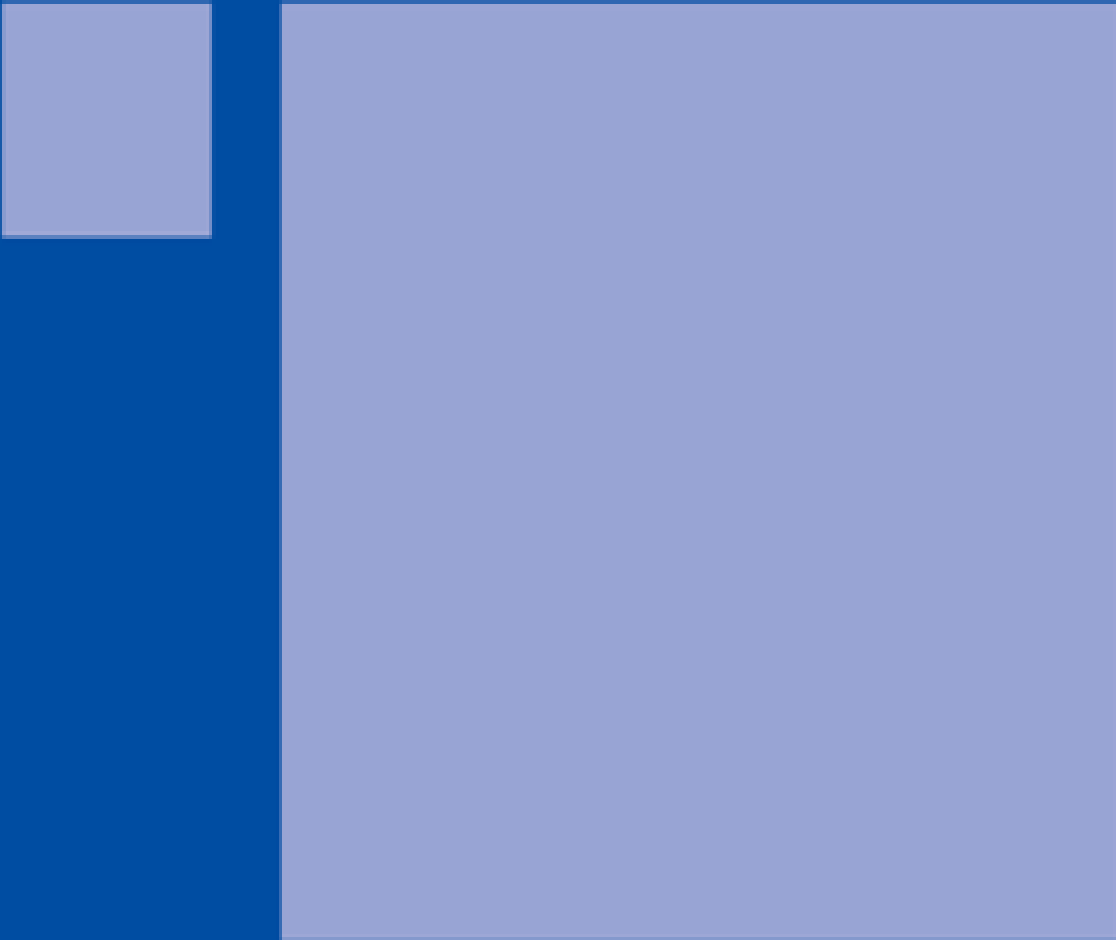
- integralność dna morskiego – stan oraz zasięg występowania cennych morskich siedlisk dennych wraz z uwzględnieniem presji wywieranych na te siedliska. Ponadto na integralność dna morskiego składają się formy morfologiczne, takie jak np. rewy i skłony podbrzeża, które nie powinny być naruszane;

- integralność siedliska – zestaw cech, czynników i procesów, które mogą mieć wpływ na stan jego ochrony. W szczególności są to: powierzchnia obszaru; obecność cennych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz stan ich zachowania; dostępność żerowisk, schronień, drożność tras wędrówek; warunki ekologiczne (np. stan wód), stopień fragmentacji siedlisk; natężenie presji i zagrożeń;

- miejsca zagrażające bezpieczeństwu życia ludzkiego w odniesieniu do tworzenia kąpielisk oraz miejsc wykorzystywanych do kąpieli – miejsca wskazane przez właściwy organ administracji morskiej jako niebezpieczne w procesie uzyskiwania zgody na utworzenie kąpieliska lub miejsca wykorzystywanego do kąpieli, na podstawie posiadanej przez ten organ wiedzy o danym akwenu, w szczególności: ujścia rzek, miejsca występowania silnych prądów, miejsca występowania wraków, aktywne klify, budowle hydrotechniczne, infrastruktura techniczna;

Najtrudniejsze terminy polskiego planu

- ryby komercyjne (przemysłowe) – gatunki ryb w odniesieniu do których prowadzi się połowy ukierunkowane lub są przyławiane, za wyjątkiem gatunków chronionych i obcych (tj. śledź, szprot, dorsz, stornia, skarp, gładzica, łosoś atlantycki, troć, węgorz, belona, sandacz, okoń, szczupak, sieja, płoć, leszcz, lin, tobiasz, dobijak, witlinek, makrela, stynka, miętus, certa);
- podakwen – obszar planu stanowiący wydzieloną część akwenu, na której określono funkcje dopuszczalne lub na której obowiązują zakazy lub ograniczenia;
- podwodne dziedzictwo kulturowe – zabytki zlokalizowane w polskich obszarach morskich oraz ich otoczenie, zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
- przyszły rozwój – zachowanie obszarów morskich w takim stanie, aby w przyszłości można było dla tych obszarów określić każdą możliwą funkcję podstawową celem realizacji interesów i potrzeb przyszłych pokoleń w zakresie zagospodarowania obszarów morskich oraz ochrony przyrody i zasobów ożywionych i nieożywionych;
- obszar ochrony brzegu morskiego – strefa przeznaczona do utrzymania minimalnego poziomu bezpieczeństwa i właściwego stanu środowiska brzegu morskiego oraz obszary nagromadzeń piasków przydatnych do sztucznego zasilania brzegu morskiego;
- system ochrony brzegu morskiego – wydma przednia, plaża i podbrzeże po strefę rew włącznie, wraz z pokrywającą je roślinnością, a także z przedsięwzięciami ochrony brzegów morskich;
- właściwy stan systemu ochrony brzegu morskiego – zapewnienie minimalnego poziomu bezpieczeństwa brzegu morskiego oraz właściwego położenia granicznej linii ochrony, o których mowa w art. 37 ust. 1b i 1c ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich RP i administracji morskiej
- sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia – obiekty wznoszone, formowane lub wykorzystywane przez człowieka w polskich obszarach morskich, które wymagają uzyskania pozwolenia zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich RP i administracji morskiej



Instrumenty i narzędzia

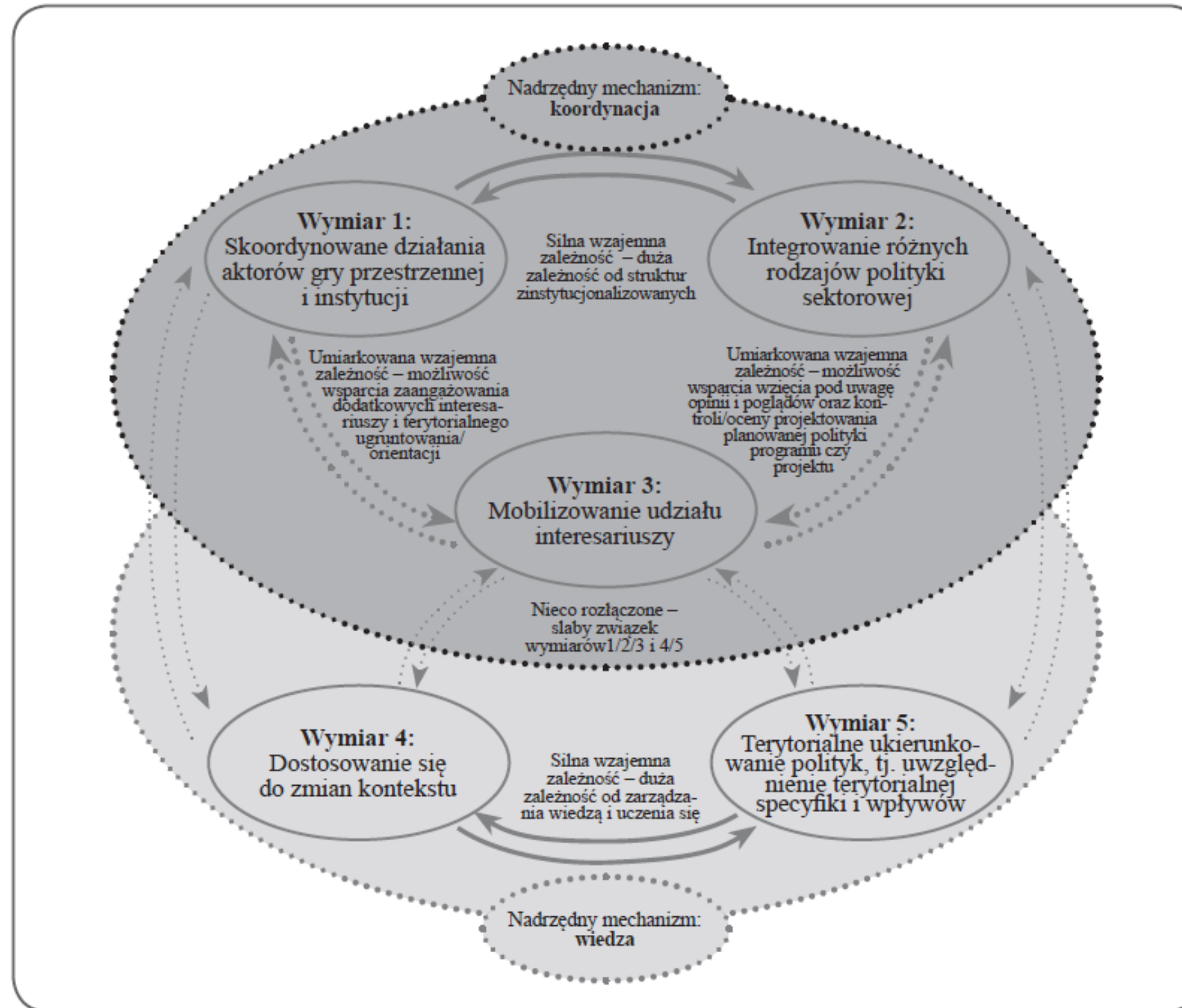
Plan wykładu

- Zarządzanie obszarami morskimi i instrumenty tego zarządzania
- Metodologia planowania przestrzennego obszarów morskich (morski cykl planistyczny)
- Rodzaje planowania przestrzennego i dokumentów planistycznych
- Narzędzia wspierające morskie planowanie przestrzenne: scenariusze, tablice konfliktów, symulacje np. rozlewów, poszukiwanie optymalnej lokalizacji np.
 - ✓ MARXAN, inne narzędzia wspierania decyzji planistycznych
 - ✓ Dialog z interesariuszami
- Instrumenty MSP w warunkach polskich
 - ✓ Instrumenty zarządzania polskimi obszarami morskimi
 - ✓ Założenia zintegrowanej polityki morskiej RPi do 2020
 - ✓ Rodzaje dokumentów planistycznych (KPZK, studium, plany, raport SEA)
 - ✓ Funkcje zdefiniowane w polskim planie
 - ✓ Karta akwenu i instrumenty z niej wynikające: zakazy, nakazy, dopuszczenia, informacje



Zarządzanie obszarami morskimi

4
3



Dlaczego władza publiczna powinna zarządzać obszarami morskimi.

Czemu nie można zdać się na rynek jak w przypadku produkcji dóbr i usług.

Zarządzanie polskimi obszarami morskimi

1. **Polityka Morska RP do 2030**
2. **Polityki sektorowe**
3. **Studium**
4. **Plany regulacyjne (kilka)**
5. **Pozwolenia**
6. **Koncesje**
7. **Decyzje administracyjne**
Dyrektora Urzędu Morskiego

O kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych **do kąpieli** w obszarach morskich decydują **Rady gmin** w uzgodnieniu z Dyrektorem Urzędu Morskiego

Obszary NATURA 2000 na morzu wyznacza **Minister właściwy do spraw środowiska** w drodze rozporządzenia w porozumieniu z innymi ministrami, parki narodowe **Rada Ministrów**, a Parki Krajobrazowe **Sejmik wojewódzki**

Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej, w drodze rozporządzenia może ustanawiać na morskich wodach wewnętrznych oraz na morzu terytorialnym, **zamykane na stałe albo na czas określony strefy zamknięte dla żeglugi i rybołówstwa**, zaś poza morskimi wodami wewnętrznymi i morzem terytorialnym może ogłaszać **strefy niebezpieczne dla żeglugi lub rybołówstwa**.

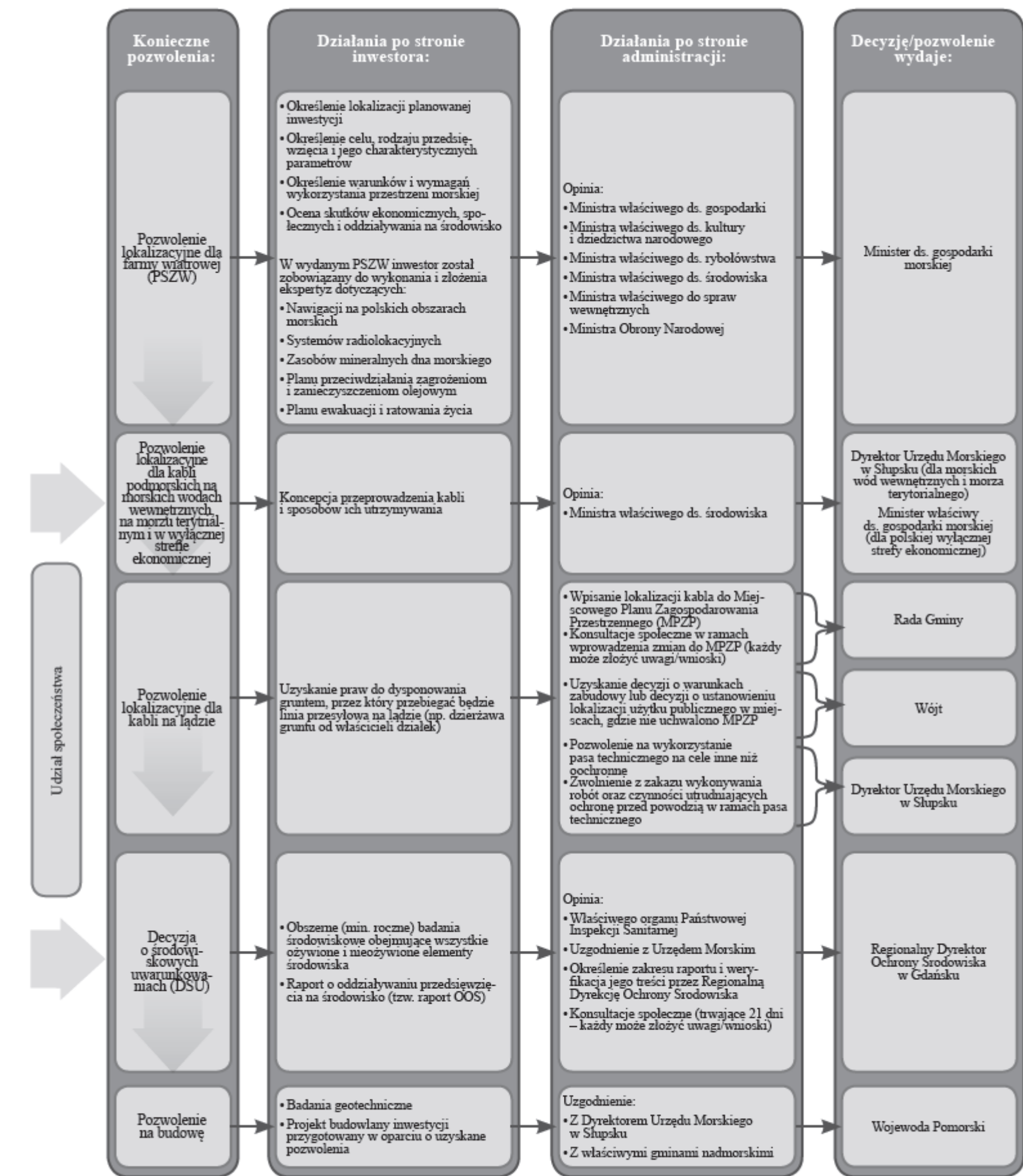
Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, może ze względu na bezpieczeństwo żeglugi, wyznaczyć na morzu terytorialnym **trasy przepływu, systemy rozgraniczenia ruchu i zgłaszania pozycji statku**, a także określić sposób sprawowania kontroli ruchu statków w tym systemie (strefy te uwidacznia się na mapach morskich).

Wznoszenie lub wykorzystywanie **sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń** w polskich obszarach morskich wymaga uzyskania **pozwolenia ustalającego ich lokalizację** oraz określającego warunki ich wykorzystania na tych obszarach (**Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej lub Dyrektor Urzędu Morskiego**).

Układanie i utrzymywanie **kabli lub rurociągów** na obszarach morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego wymaga uzyskania **pozwolenia ustalającego lokalizację i warunki ich utrzymywania** (**Dyrektor Urzędu Morskiego**). .

Minister właściwy do spraw środowiska udziela m.in. **koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin, poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz wydobywanie węglowodorów ze złóż, wydobywanie kopalin ze złóż** znajdujących się w granicach obszarów morskich RP

Zarządzanie polskimi obszarami morskimi



Ryc. 7.2. Decyzje wymagane przy wznoszeniu farm wiatrowych w polskich obszarach morskich

Zarządzanie polskimi obszarami morskimi

Koncepcja Przestrzennego zagospodarowania Kraju 2030



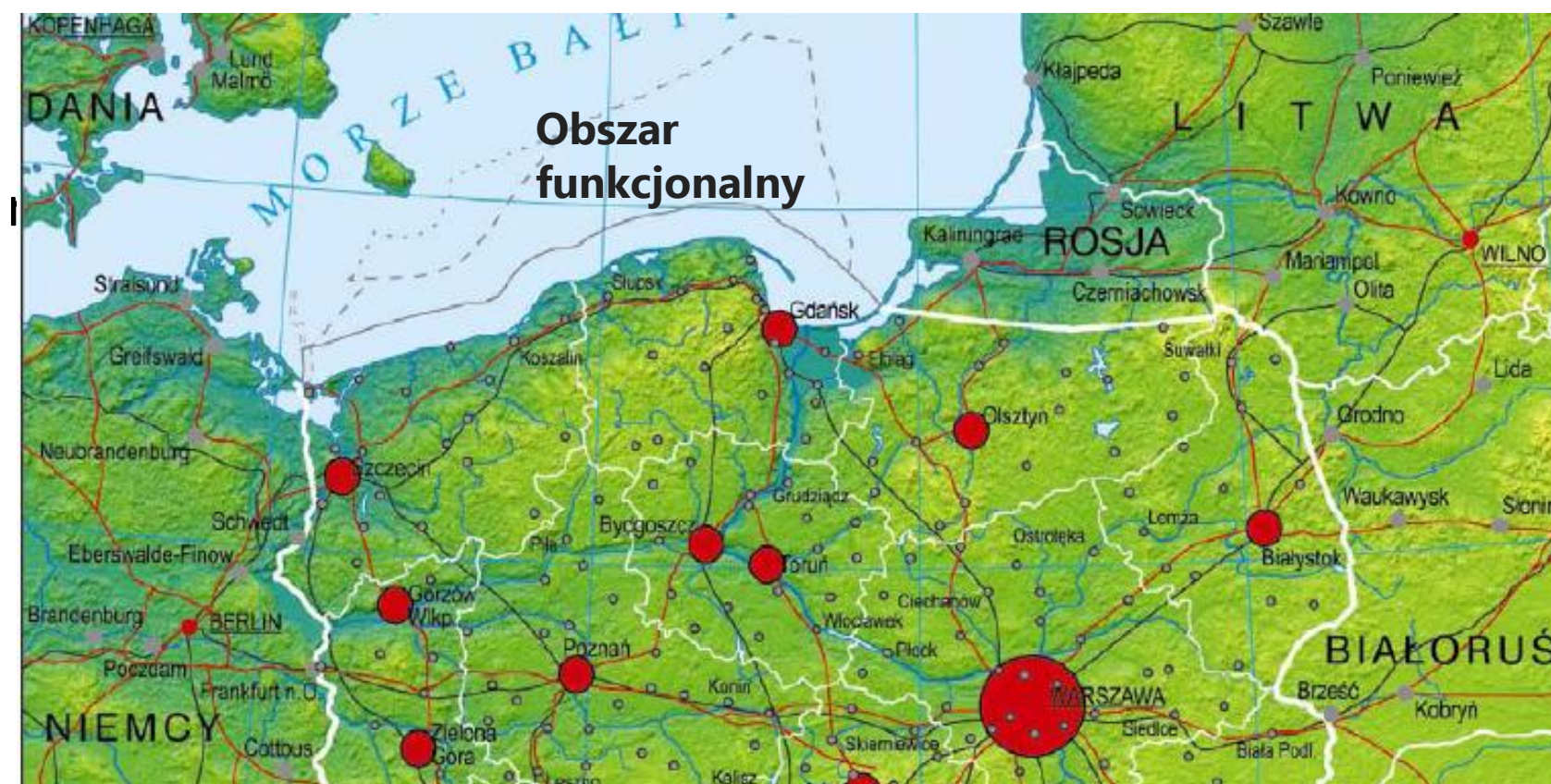
Przyjęta uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.

KPZK 2030 określa zasady i cele polityki przestrzennego zagospodarowania kraju. Podstawa ustrojowa zasada zrównoważonego rozwoju.

W KPZK 2030 w rozdziale o wizji został przedstawiony cel dotyczący obszarów morskich stanowiący, że obszary morskie i strefa brzegowa są zagospodarowane łącznie i w sposób racjonalny, z poszanowaniem bioróżnorodności i zasad ochrony środowiska, dzięki wprowadzeniu zintegrowanego planowania przestrzennego gwarantującego długotrwałą możliwość eksploatacji zasobów naturalnych i potencjału rozwojowego Morza Bałtyckiego i wybrzeża.

KPZK 2030 przewiduje rozwój nowych form czerpania korzyści z obszarów morskich, takich jak energia ze źródeł odnawialnych, marikultura dla celów ekologicznych czy turystyka morska.

Wymaga pozostawienia morskiej przestrzeni na biologiczne formy oczyszczania wód (s.131)



Wymóg racjonalnego gospodarowania przestrzenią morską na zasadzie symetrii w stosunku do przestrzeni lądowej z wykorzystaniem planowania przestrzennego w wyłącznej strefie ekonomicznej i morzu terytorialnym

Zarządzanie polskimi obszarami morskimi

Polityka Morska RP do 2020 z perspektywą do 2030

Polska polityka morska wyznacza priorytety zagospodarowania polskiej przestrzeni morskiej. Dokument został opracowany przez Międzyresortowy Zespół do spraw Polityki Morskiej Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wcześniej przyjętych przez Komitet Stały Rady Ministrów Założeń polityki morskiej Rzeczypospolitej Polskiej do roku 2020.

Celem strategicznym polityki morskiej państwa jest zwiększenie udziału sektora gospodarki morskiej w PKB oraz wzrost zatrudnienia w gospodarce morskiej.

Kierunki polskiej polityki morskiej:

- wzmocnienie pozycji polskich portów morskich,
- zwiększenie konkurencyjności transportu morskiego,
- zapewnienie bezpieczeństwa morskiego,
- poprawa stanu środowiska morskiego i ochrona brzegu morskiego, stworzenie warunków dla rozwoju gospodarki morskiej opartej na wiedzy i kwalifikacjach,
- racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych środowiska morskiego,
- zrównoważone zarządzanie rybołówstwem morskim,
- wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju,
- usprawnienie zarządzania morskiego.

Zarządzanie obszarami morskimi – instrumenty

Wybrane przykłady sposobów wdrażania ustaleń wyboru publicznego wobec przestrzeni morskiej i ich skutki odnośnie do gospodarowania przestrzenią morską

Polityka	Sposoby wdrażania jej ustaleń		Skutki przestrzenne
	charakter	przykłady	
Ochrona środowiska i krajobrazu	nakazowy	ochrona siedlisk, np. ustanawianie obszarów Natura 2000 czy morskich obszarów chronionych (MPA)	Nadawanie funkcji priorytetowych ochronie przyrody w tych obszarach i zakaz funkcji mogących pogarszać stan środowiska Lokowanie innych sposobów użytkowania obszarów morskich, tak aby nie zagrażało to chronionym obszarom
	nakazowy	ochrona gatunków	Zapewnienie przestrzeni morskiej niezbędnej do zachowania i rozwoju gatunków chronionych Lokowanie innych sposobów użytkowania obszarów morskich, tak aby nie zagrażało to chronionym gatunkom
	nakazowy	wyznaczanie obszarów zakazu lub ograniczania działań i inwestycji zaśmiecających krajobraz	Ograniczenie areалу przestrzeni morskiej dostępnej dla form użytkowania przestrzeni morskiej zaśmiecających krajobraz, niezależnie od korzyści, jakie one przynoszą
	nakazowy	obowiązek sporządzenia oceny wpływu na środowisko planów i programów oraz oceny oddziaływania na środowisko niektórych projektów inwestycyjnych	Uprzywilejowane traktowanie wybranego wymiaru rozwoju sustensywnego w planowaniu przestrzennym obszarów morskich Czasochłonny proces zagospodarowywania przestrzennego niektórych obszarów. Potrzeba/możliwość alokowania w nich funkcji tymczasowych

Zarządzanie obszarami morskimi – instrumenty

Polityka	Sposoby wdrażania jej ustaleń		Skutki przestrzenne
	charakter	przykłady	
c.d. Ochrona środowiska i krajobrazu	bodźce finansowe	finansowanie badań naukowych dotyczących ekologicznych walorów obszarów morskich	Potrzeba aktualizacji planów wraz z pojawieniem się wyników nowych badań
	bodźce finansowe	zielone podatki i subsydia (np. ekstrakcji biogenów metodami naturalnymi, rozwój energetyki odnawialnej)	Zwiększenie lub zmniejszenie popytu na lokalizację w obszarach morskich tych form ich użytkowania, które są objęte wpływem bodźców finansowych Trudności w przewidywaniu zmian popytu na przestrzeń morską w długim horyzoncie czasowym
	miękki	budowanie świadomości społecznej na temat znaczenia środowiska morskiego	Zmiany popytu na przestrzeń morską przeznaczoną na cele ekologiczne Potrzeba aktualizacji planów przestrzennych obszarów morskich wynikająca ze zmiany preferencji społecznych wobec przestrzeni morskiej

Zarządzanie obszarami morskimi – instrumenty

Polityka	Sposoby wdrażania jej ustaleń		Skutki przestrzenne
	charakter	przykłady	
Energetyczna	nakazowy	zakaz rozwoju pewnych rodzajów energetyki na morzu, np. ze względów ekologicznych czy krajobrazowych	Ograniczenie areалу obszarów morskich dostępnych dla pewnych rodzajów energetyki, niezależnie od korzyści, jakie one przynoszą
	nakazowy	wydawanie pozwoleń lokalizacyjnych i/lub pozwoleń na budowę konstrukcji i infrastruktury energetycznej	Obowiązek uwzględnienia tych decyzji w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich (wydanych przed powstaniem planów)
	nakazowy	decydowanie o warunkach przyłączenia nowego źródła energii do sieci elektroenergetycznych	Czasochłonny proces zagospodarowywania przestrzennego obszarów morskich przeznaczonych pod energetykę; potrzeba/ możliwość alokowania w nich funkcji tymczasowych
	bodźce finansowe	subsydiowanie pewnych rodzajów energetyki, np. odnawialnej	Wzrost popytu na obszary morskie na cele rozwoju subsydiowanych rodzajów wytwarzania energii odnawialnej
	miękki	określenie kierunków rozwoju sektora energetycznego i sieci energetycznej kraju czy makroregionu	Zmiany popytu na obszary morskie przeznaczone na cele energetyczne Wzrost przewidywalności zmian popytu na przestrzeń morską w długim horyzoncie czasowym

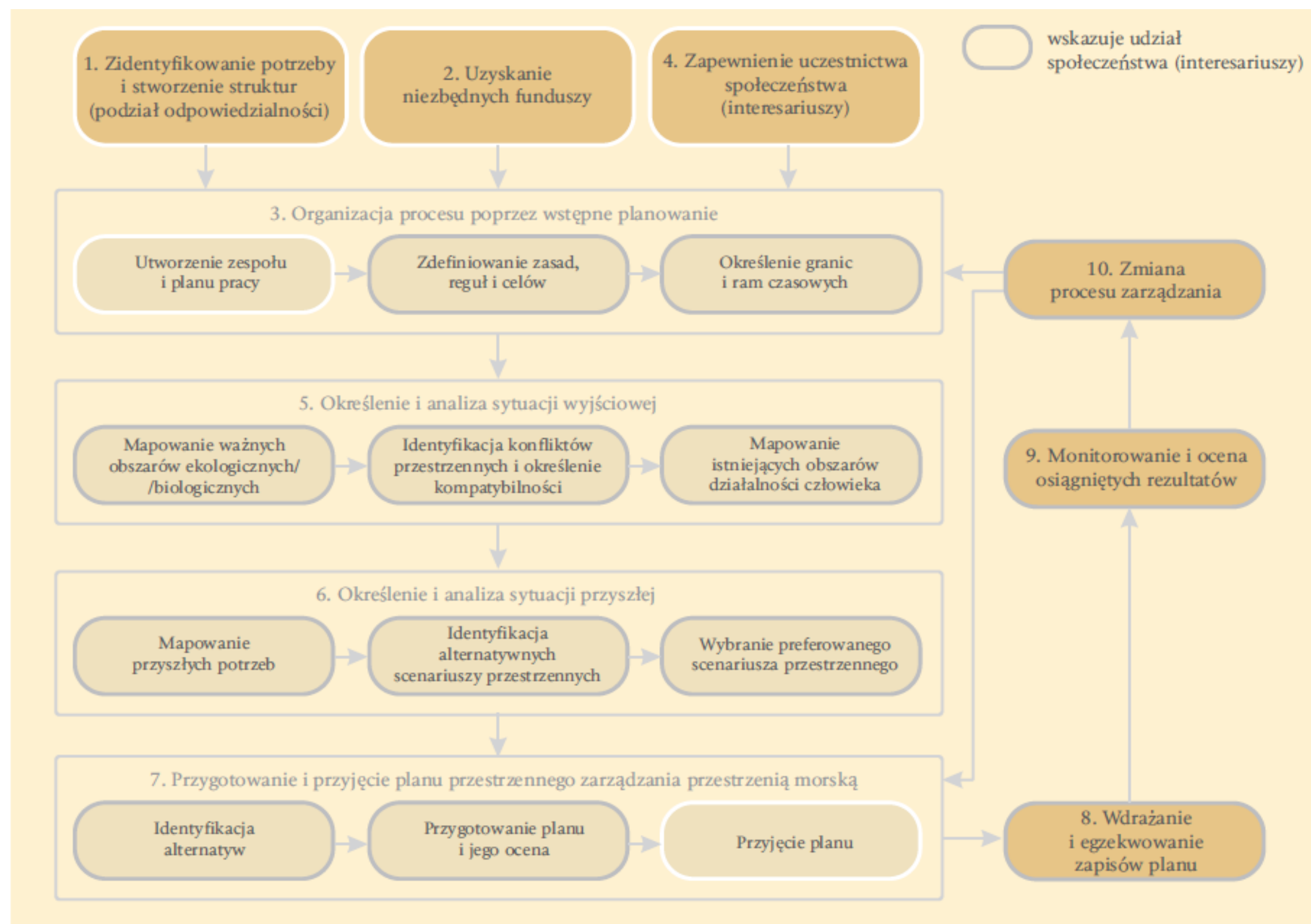
Planowanie przestrzenne obszarów morskich instrumenty

Planowanie obszarów morskich to jedna z wielu form kształtowania przestrzeni morskiej przez administrację publiczną w imieniu społeczeństwa.

Planowanie to operuje następującymi instrumentami:

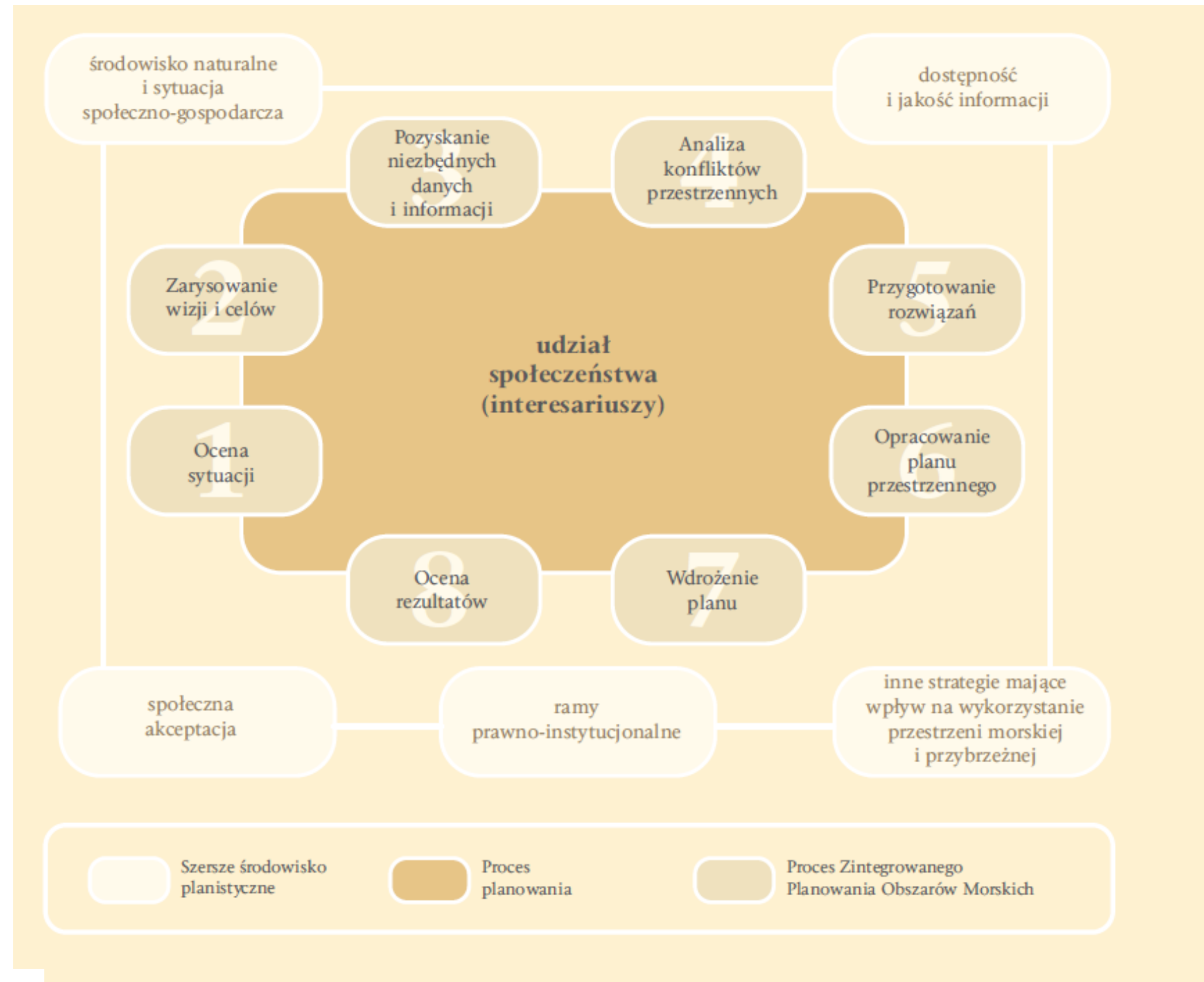
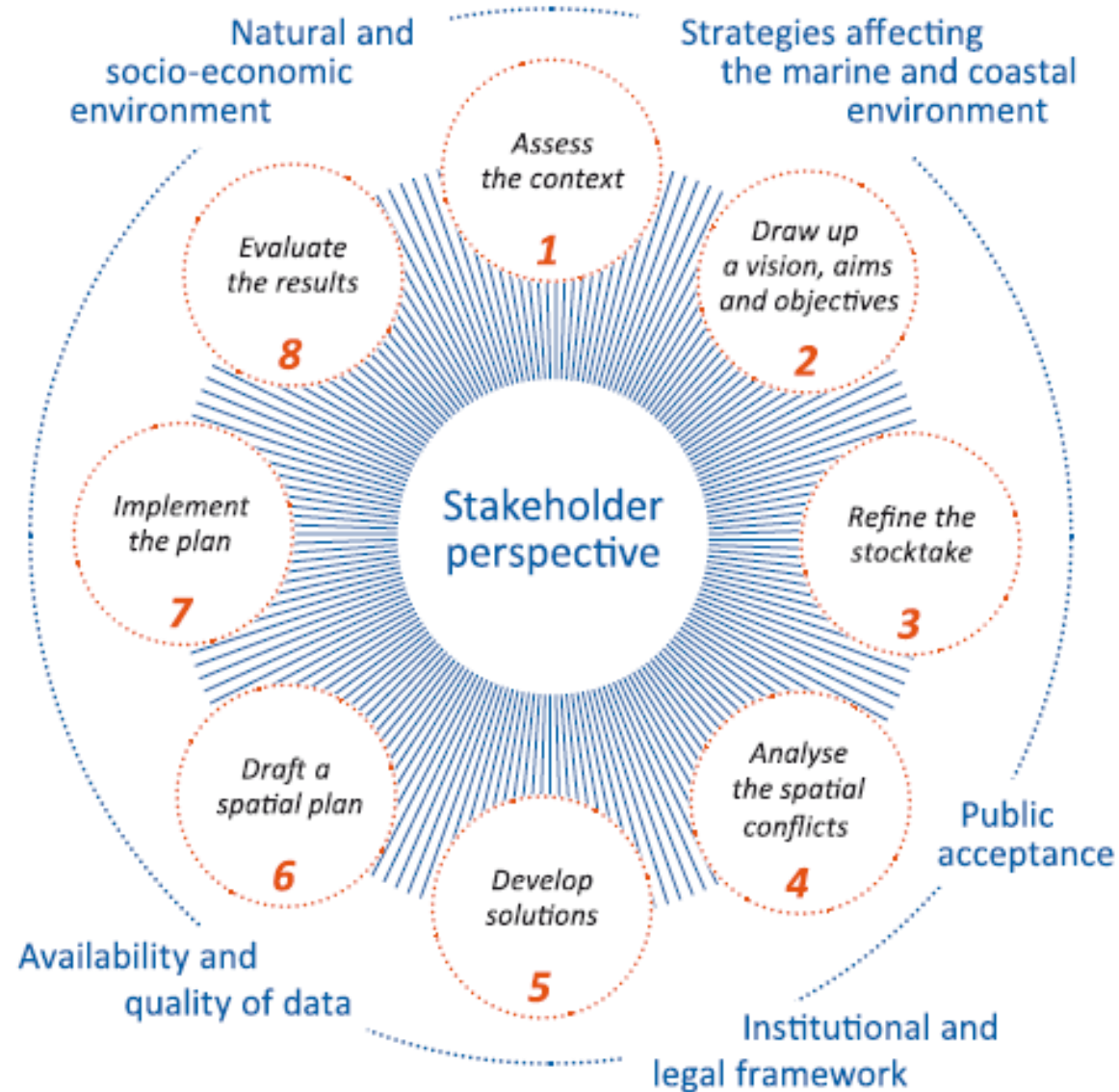
- a) Proces planistyczny**
- b) Dokumenty planistyczne**
- c) Monitoring i ocena (ewaluacja)**

Metodologia planowania przestrzennego



Metodologia planowania przestrzennego

5



Cykl planistyczny wg projektu PlanCoast

Rodzaje planowania przestrzennego

Rodzaj planowania	Zadanie	Typy dokumentów planistycznych
Planowanie informacyjne	Głównym celem wysiłku planistycznego jest identyfikacja zasobów (w tym ich kartowanie), zagrożeń i presji oraz popytu na te zasoby, jak również konfliktów, odporności (analiza wrażliwości) i ryzyka (planowanie działań na wypadek zagrożeń)	• studia • analizy przestrzenne • raporty • macierze konfliktów • mapy ryzyka, mapy stanu obecnego
Planowanie strategiczne i wizyjne (indykatywne)	Głównym celem jest inspirowanie innych podmiotów, które kształtują rozwój przestrzenny poprzez swoje działania. Jednakże planista przestrzenny nie ma (lub nie ma wystarczającej) władzy nad nimi i nie może ich zmusić do pożądanых zachowań	• plany pilotażowe • scenariusze • wizje • strategie • inne dokumenty polityczne o charakterze indykatywnym
Planowanie regulacyjne	Planista ma siłę sprawczą (na mocy prawa lub poprzez instrumenty ekonomiczne) wymuszania pożądanых zachowań na użytkownikach przestrzeni, a plan staje się narzędziem realizacji publicznie uzgodnionych celów i priorytetów, na przykład w odniesieniu do wykorzystywania zasobów morskich, w odniesieniu do ochrony przyrody lub w odniesieniu do ograniczania konfliktów	• plany o charakterze prawa miejscowego • inne wiążące dokumenty tego typu

Zawartość treściowa procesów planistycznych

55

Państwo	Żegluga	Porty	Energetyka	Rybnictwo	Marikultura	Turystyka	Podwodne dziedzictwo kulturowe	Ochrona środowiska	Obrona Narodowa	Wydobycie ropy i gazu	Wydobycie kruszywa	Badania naukowe	Kable i rurociągi	Biotechnologia
Makroregion Morza Bałtyckiego (Region Bałtycki) ⁴⁵														
Finlandia ⁴⁶	+		+	+	+	+	+	+	+					
Estonia ⁴⁷	+	+	+	+	+	+	+	+	+				+	
Łotwa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Litwa	+	+	+	+		+		+	+	+	+	+	+	
Polska	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Niemcy wyłączna strefa ekonomiczna	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
Niemcy Meklemburgia-Pomorze Przednie	+		+	+	+	+	+	+	+		+		+	
Niemcy Szlezwik-Holsztyn	+	+	+	+		+		+			+	+	+	
Makroregion Morza Północnego														
Niemcy Dolna Saksonia	+	+	+	+				+	+		+	+	+	
Niemcy wyłączna strefa ekonomiczna	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
Niemcy Szlezwik-Holsztyn	+	+	+	+		+		+			+	+	+	
Holandia	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	
Belgia	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	
Makroregion Atlantycki														
Portugalia ⁴⁸	+	+	+	+	+	+					+			+
Makroregion Morza Śródziemnego														
Malta ⁴⁹	+	+	+	+		+		+		+			+	

Rodzaje planowania przestrzennego

Przykład planowania informacyjnego

Studium Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich

5
6

Studium Uwarunkowań
Zagospodarowania Przestrzennego
Polskich Obszarów Morskich
wraz z analizami przestrzennymi



luty 2015

INSTYTUT MORSKI W GDAŃSKU

ZEBRANIE DOSTĘPNYCH DANYCH O POLSKICH OBSZARACH MORSKICH:

- oceanograficzne
- przyrodnicze
- geologiczne
- istniejące sposoby wykorzystania/zagospodarowania obszarów morskich (m.in. trasy żeglugowe, redy, kotwiczowiska, kable i rurociągi, miejsca poszukiwania i wydobywania zasobów mineralnych, obszary dziedzictwa kulturowego – wraki, cmentarzyska wojenne, podwodne pozostałości osadnictwa itp., kłopotowiska, obszary wojskowe, miejsca połowów rybackich i obszary ważne dla zachowania komercyjnych gatunków ryb, obszary wykorzystywane sportowo/turystycznie/rekreacyjnie, porty i przystanie,
- sposób zagospodarowania pasa nadbrzeżnego i gmin nadmorskich
- dokumenty planistyczne regionów nadmorskich
- akty prawne i dokumenty strategiczne (międzynarodowe i krajowe)
- Wyniki projektów
- Informacje na temat planowanych i potencjalnych sposobów wykorzystania POM
- inne niemożliwe do przewidzenia na dzień zawarcia umowy.

•WNIOSKI ZGŁOSZONE DO PLANU

Rodzaje planowania przestrzennego

Przykład planowania informacyjnego

Studium Uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich

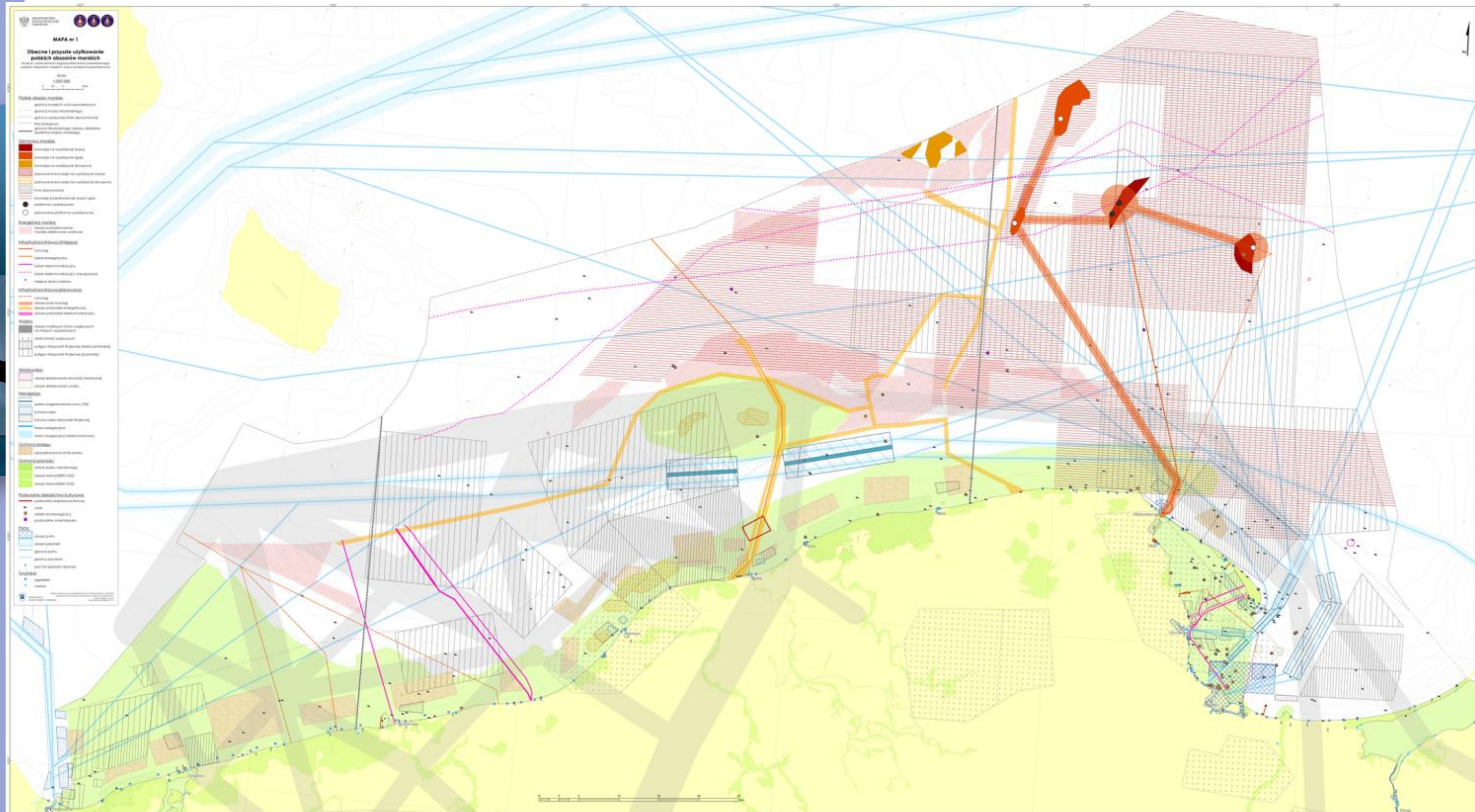
5
7

Studium Uwarunkowań
Zagospodarowania Przestrzennego
Polskich Obszarów Morskich
wraz z analizami przestrzennymi



luty 2015

INSTYTUT MORSKI W GDAŃSKU

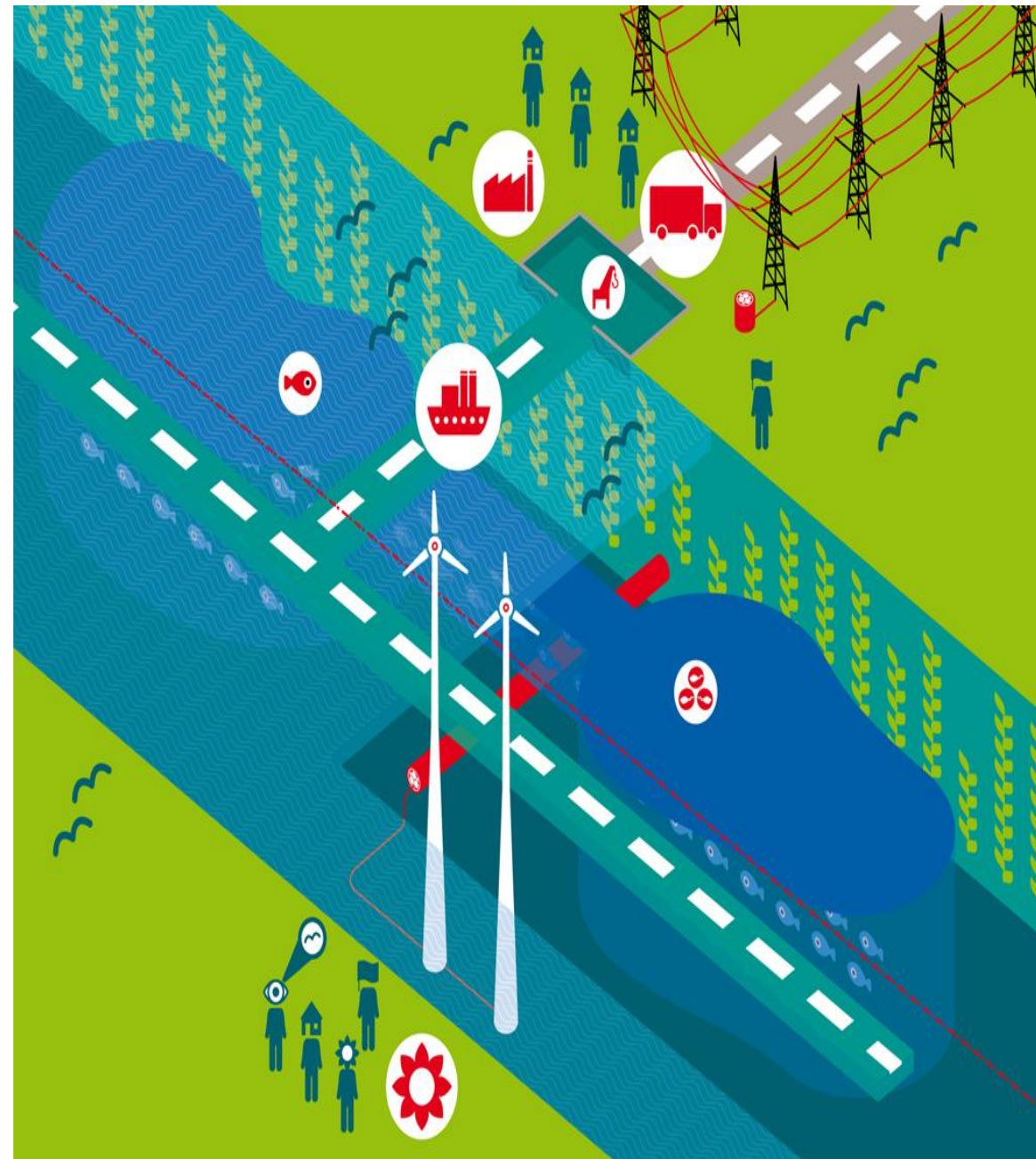


Rodzaje planowania przestrzennego

5
8

Przykład przestrzennej wizji morskiej
Bałtycka wizja morskiego planowania przestrzennego „Wizja 2030”

- > Myślenie w perspektywie Pan-Bałtyckiej
- > Alokowanie przestrzeni z tej perspektywy
- > Powiązania przestrzenne
- > Efektywność przestrzenna



- Tematy wymagające współpracy planistów:
- Zdrowe środowisko morskie
 - Spójna panbałtycka polityka energetyczna
 - Bezpieczny, czysty i wydajny transport morski
 - Zrównoważone rybołówstwo

Think Baltic, act regionally

Rodzaje planowania przestrzennego

5
9

Przykład przestrzennej wizji morskiej Bałtycka wizja morskiego planowania przestrzennego „Wizja 2030”

> **Pan-Baltic Thinking....**

całe Morze Bałtyckie jako JEDNA przestrzeń planowania i JEDEN ekosystem

> **Tematy panbałtyckie**

Zdrowe środowisko morskie

Spójna panbałtycka polityka energetyczna

Bezpieczny, czysty i wydajny transport morski

Zrównoważone rybołówstwo

> **Podejście panbałtyckie**

Współpraca ponadnarodowa

Organ koordynujący MSP

> **Alokacja przestrzenna oparta na**

Ocena oddziaływania na ekosystem Morza Bałtyckiego

Analiza społeczno-ekonomiczna kosztów i korzyści

> **Spójność przestrzenna**

Infrastruktura liniowa, korytarze i łaty stanowią trzon krajowych MSP

> **Efektywność przestrzenna**

- Przestrzeń Bałtycka wykorzystywana oszczędnie
- maksymalizacja wykorzystania „zużytej” przestrzeni
- przykładanie wagi do synergii

> **Pomocniczość....**

- Wyzwania przestrzenne rozwiązywane na najniższym najbardziej odpowiednim poziomie przestrzennym

> **Krajowe warunki wstępne**

- Wszystkie państwa Morza Bałtyckiego mają struktury do realizacji MSP

> **Międzynarodowe warunki wstępne**

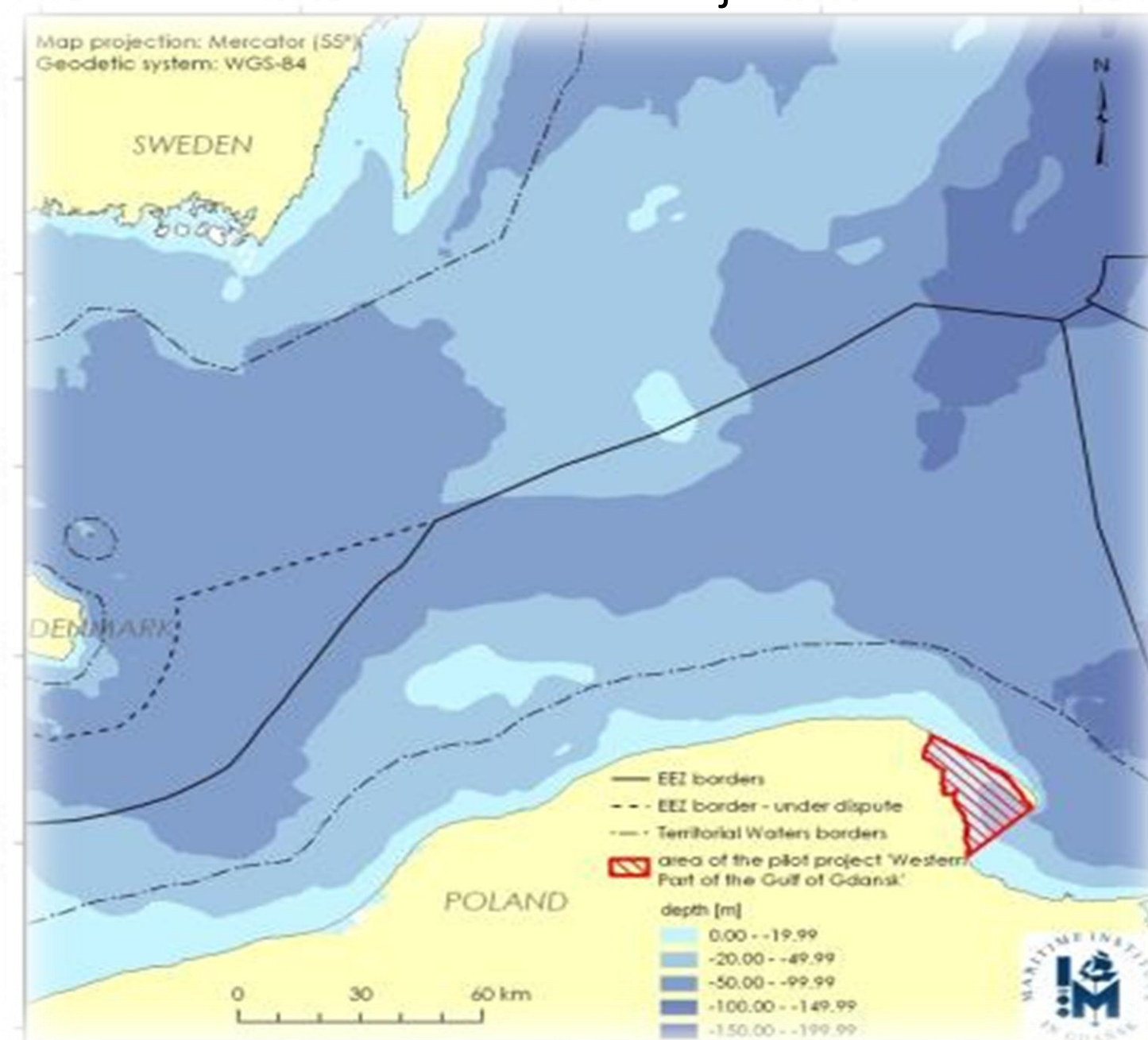
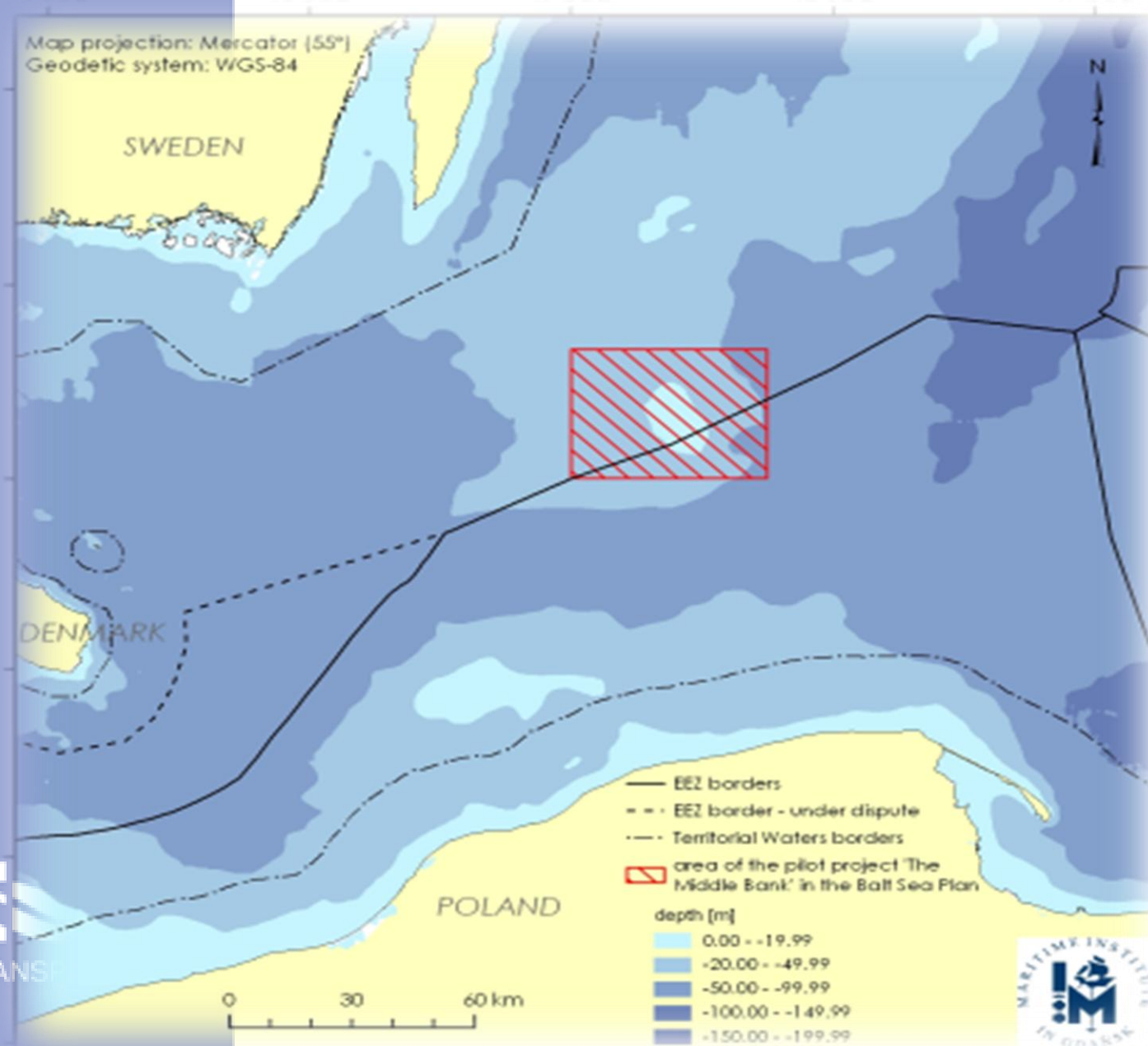
- Spójność między ogólnymi celami i zadaniami a krajowymi lub regionalnymi MSP
- Planiści zapewniają spójność w drodze międzynarodowych konsultacji podczas przygotowywania krajowych / regionalnych krajowych MSP

BaltSeaPlan (2009 – 2012)



Transgraniczny plan zagospodarowania przestrzennego
obszaru ławicy Środkowej

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko dla
Pilotażowego Planu Zagospodarowania
Zatoki Gdańskiej



Rodzaje planowania przestrzennego

6
1

Przykład planu szczegółowego indykatywnego

Plan pilotażowy zagospodarowania przestrzennego części morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej

Delimitacja obszarów funkcjonalnych

Podstawowy ruszt przestrzenny:

- Obszary cennych siedlisk
- Korytarze transportowe o szczególnym natężeniu ruchu i/lub wymagające pogłębiania

Dodatkowo:

- Korytarze dla infrastruktury liniowej
- Obszary militarne
- Strefy ekspansji funkcji gospodarczych (rozwój portów, inne)
- Rekreacja

30 akwenów (odpowiedniki „terenów” w planowaniu lądowym)

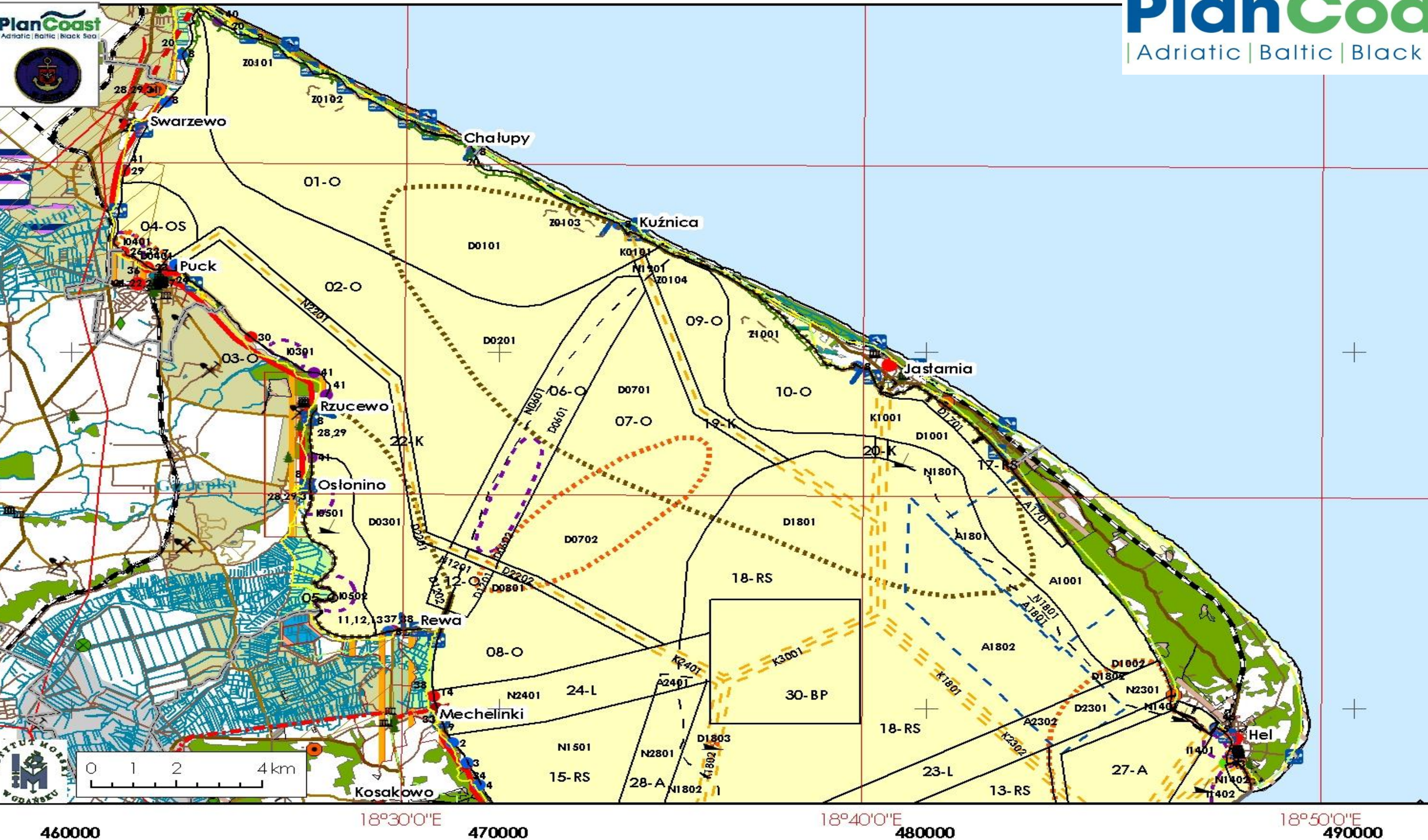
460000

470000

480000

18°30'0"E

18°40'0"E



0 1 2 4 km

460000

470000

480000

18°30'0"E

18°40'0"E

18°50'0"E

490000

000

18°30'0"E

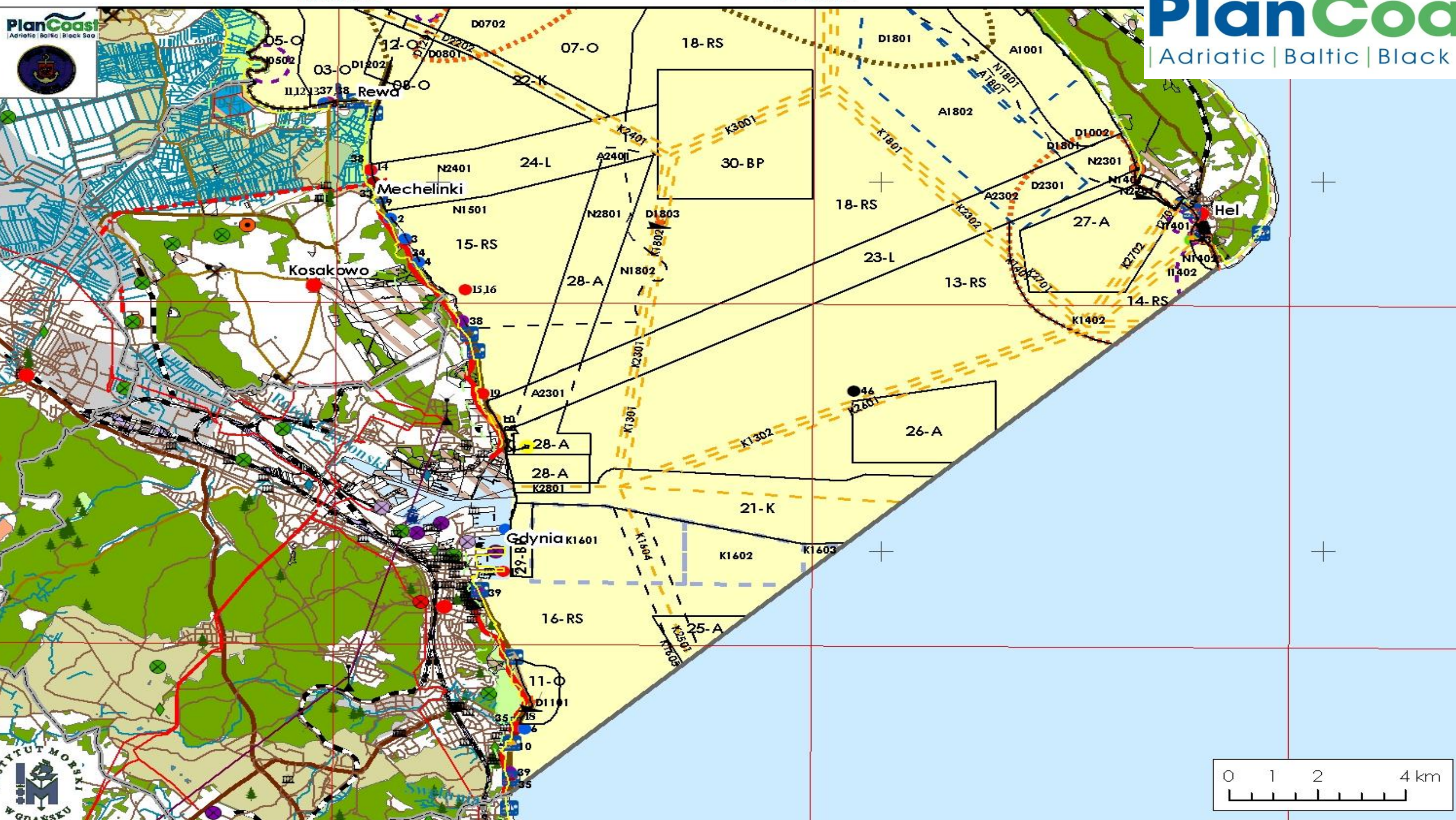
470000

18°40'0"E

480000

PlanCoast

Adriatic | Baltic | Black Sea

PlanCoast
Adriatic | Baltic | Black Sea

000

18°30'0"E

470000

18°40'0"E

480000

18°50'0"E

490000



Rodzaje planowania przestrzennego

6
4

Przykład planu szczegółowego indykatywnego

Plan pilotażowy zagospodarowania przestrzennego części morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej

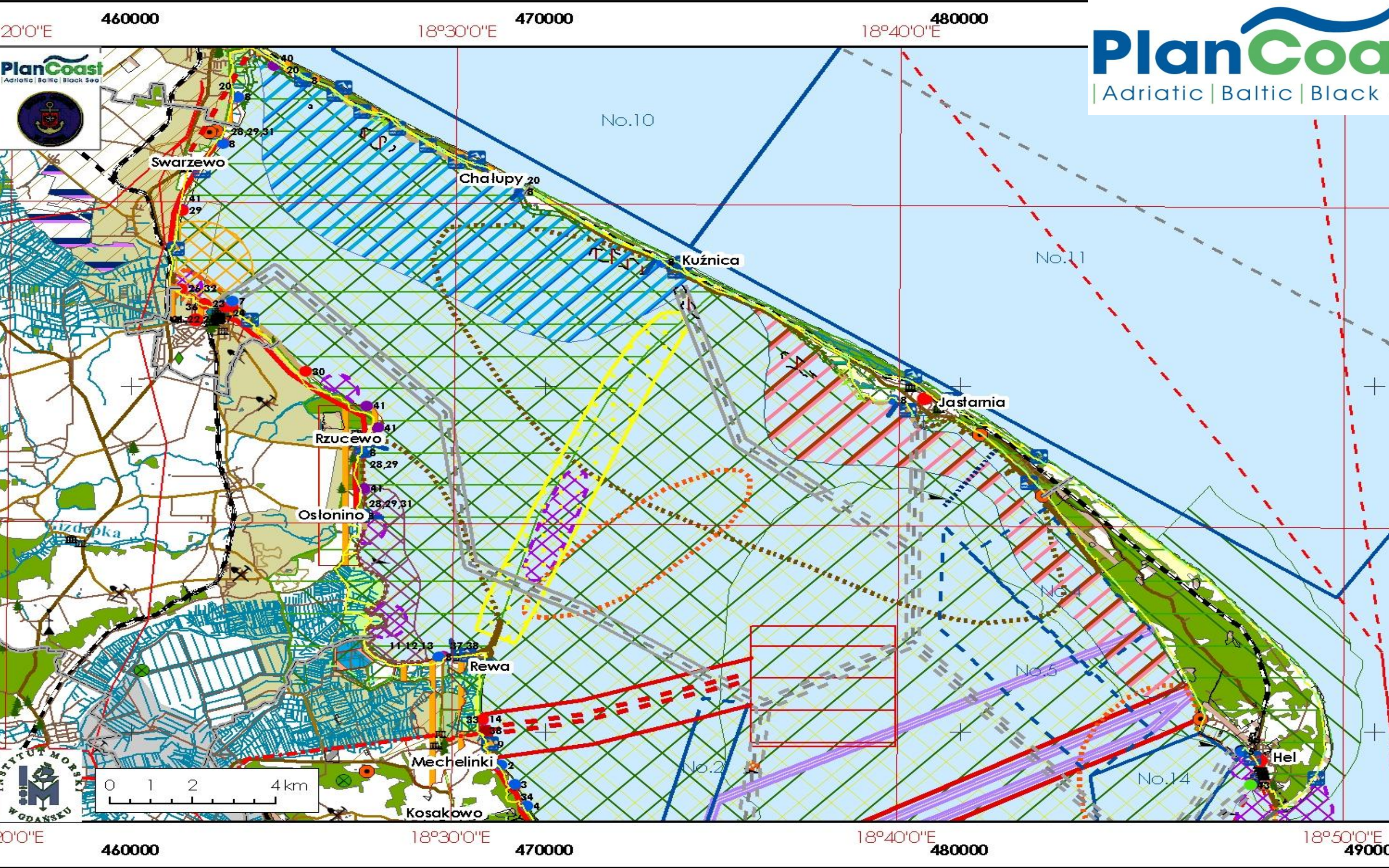
Karty akwenów

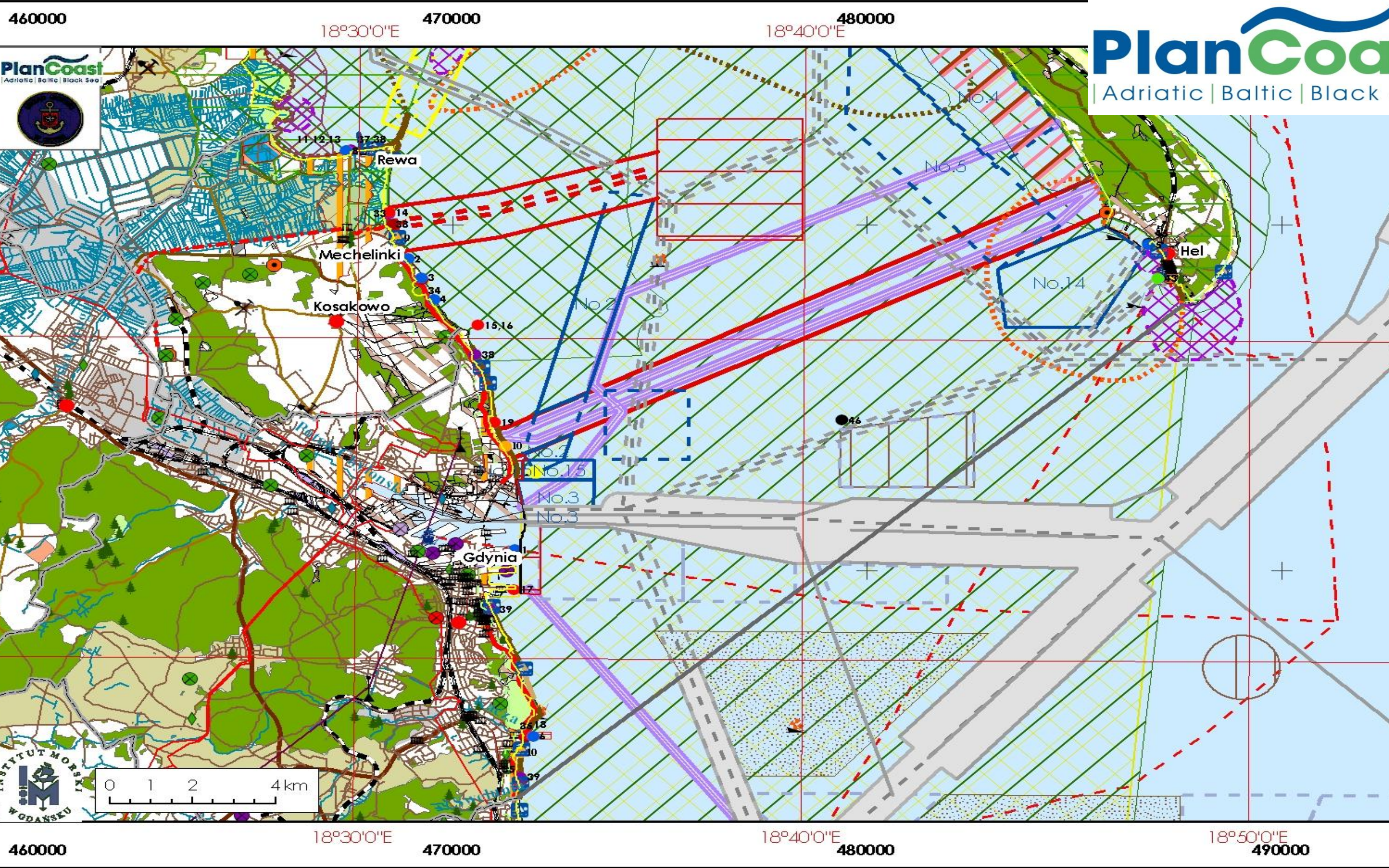
Przeznaczenie

- Funkcje wiodące
- Funkcje komplementarne
- Funkcje dopuszczone

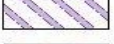
Ograniczenia i dopuszczenia (z uwzględnieniem 3-wymiarowości przestrzeni morskiej i czasu)

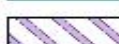
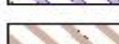
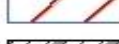
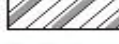
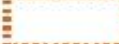
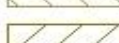
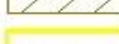
- Związane z ochroną środowiska i przyrody
- Związane z ochroną dziedzictwa kulturowego
- Dotyczące ruchu jednostek pływających
- Związane z gospodarczym wykorzystaniem obszaru planu





-  pas ochronny
-  pas techniczny
-  planowane kolektory
-  kolektor ścieków na obszarze lądu
-  osie torów nawigacyjnych
-  tory podejściowe do małych portów
-  rzeki
-  zakres planu
-  przystanie i pomosty
-  linie energetyczne
-  radiolinie
-  odcinki przewidziane do ochrony brzegu
-  kolektory ściekowe
-  kable
-  korytarz infrastrukturalny
-  klify
-  zakres kąpielisk
-  drogi gminne i inne
-  drogi krajowe
-  drogi powiatowe
-  drogi wojewódzkie
-  koleje
-  trasy promowe

-  planowana strefa ochrony konserwatorskiej
-  plany miejscowe
-  presja turystyczna
-  zamknięte tereny kolejowe
-  tereny zamknięte w 2005
-  składowisko odpadów do rekultywacji
-  kładowiska
-  redy, kotwiczowiska
-  akweny militarne

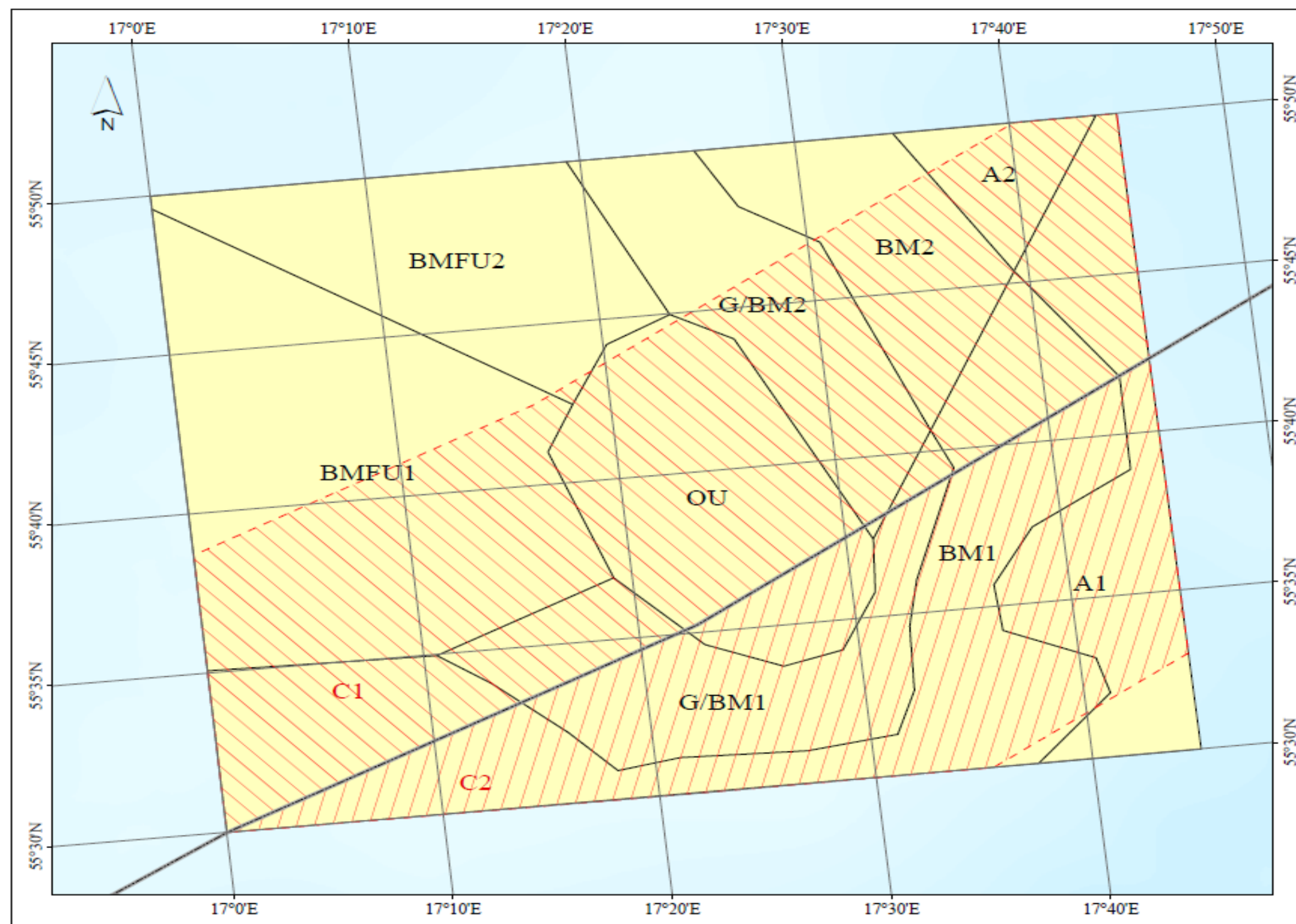
-  obszar pod inwestycje
-  elektrownie wiatrowe
-  stanowisko dokumentacyjne
-  użytki ekologiczne
-  zamknięte tereny kolejowe
-  tereny zamknięte w 2005
-  składowisko odpadów do rekultywacji
-  presja turystyczna
-  podziemny zbiorniki gazu
-  poligon kalibracyjny
-  trzcinowiska
-  parki kulturowe
-  pozostałości osadnictwa
-  ryby
-  obszar przemysłowy
-  kopaliny (kruszywa)
-  kopaliny (sole)
-  Rybitwia Mielizna i Cypel Rewski
-  przedpole ujścia rzeki Płutnicy
-  przedpole ujścia rzeki Redy
-  wody przybrzeżne Kuźnica - Cypel Helski
-  wody przybrzeżne Kuźnica - Władysławowo
-  wody przybrzeżne przy klifie orłowskim
-  kładowiska
-  piaski potencjalne
-  piaski rozpoznane
-  doly porefulacyjne

-  transport morski, działalność portowa, inwestycje morskie
-  ochrona brzegów morskich
-  kolektory ściekowe
-  turystyka
-  rybołówstwo
-  torpedownia
-  działalność militarna
-  inne
-  siedziby gmin
-  emisja ścieków
-  szkodliwa działalność człowieka
-  szkodliwa działalność zakładów
-  wybitnie szkodliwa działalność zakładów
-  nielegalne składowiska odpadów
-  oczyszczalnie
-  pobór wody
-  ujęcia wód na potrzeby komunalne
-  ujęcia wód na potrzeby zakładów
-  kąpieliska
-  porty promowe
-  porty morskie
-  wraki
-  zabytki
-  lotnisko
-  stacje linii radiowych
-  kopaliny
-  pomniki przyrody

Rodzaje planowania przestrzennego

Przykład planu „strategicznego” indykatywnego, transgranicznego
Plan pilotażowy zagospodarowania przestrzennego Ławicy Środkowej

liczba poszczególnych
rodzajów akwenów:
OU-1,
BMFU-2,
G/BM-2,
C-2,
A-2.



**Przykład planu „strategicznego” indykatywnego , transgranicznego
Plan pilotażowy zagospodarowania przestrzennego ławicy Środkowej**

Typ akwenu	Ilość akwenów	Łączna powierzchnia (km ²)
Akwenu OU Potencjalnie priorytetowy dla ochrony przyrody oraz rekomendowany do badań naukowych	1	204,93
Akwenu BMFU Rekomendowany dla działalności gospodarczej/przemysłowej innej niż wydobywcza, rekomendowany dla marikultury, potencjalnie priorytetowy dla utrzymania rybołówstwa oraz rekomendowany do badań naukowych	2	553,40
Akwenu BM Rekomendowany dla działalności gospodarczej/przemysłowej innej niż wydobywcza, rekomendowany dla marikultury	2	473,57
Akwenu G/BM Rekomendowany do wydobycia minerałów i surowców spod dna morskiego tzw. obszary działalności wydobywczej lub dla działalności gospodarczej/przemysłowej innej niż wydobywcza (energetyka/marikultura)	2	308,87
Akwenu C Obszar transgraniczny	2	
Akwenu A Pozostałe obszary	2	209,81

Rodzaje planowania przestrzennego

7

Przykład planu „strategicznego” indykatywnego , transgranicznego Plan pilotażowy zagospodarowania przestrzennego Ławicy Środkowej

ZAKAZY I NAKAZY obowiązujące na całym obszarze planu

Wymóg ochrony podwodnego dziedzictwa kulturowego od szkód ze strony infrastruktury liniowej i działalności wydobywczej oraz produkcyjnej.

Wymóg powiadomienie właściwych organów administracji publicznej o odnalezieniu dziedzictwa kulturowego

Wymóg ewentualnych zmiana na życzenie Administracji morskiej przebiegu trasy infrastruktury liniowej obszarów prowadzenia prac wydobywczych, badawczych czy produkcyjnych tak aby uchronić obiekty dziedzictwa kulturowego przed zniszczeniem w czasie robót instalacyjnych, budowlanych i prac wydobywczych, jak również podczas monitoringu, naprawy i rozbiórki instalacji i konstrukcji w przyszłości.

Wymóg układanie nowych kabli i rurociągów także w korytarzach infrastrukturalnych z zachowaniem bezpiecznej odległości od istniejących obiektów infrastruktury liniowej i innych konstrukcji m.in. w celu zapewnienia możliwości ich monitoringu, obsługi i naprawy

Wymóg oznakowania miejsc o szczególnym zagrożeniu kolizjami na mapach nawigacyjnych.

Wymóg bieżącego monitorowania stanu instalacji liniowych.

Wymóg ustanawiania wokół kabli i rurociągów podwodnych oraz wokół obszarów produkcji energii przez właściwe organy administracji publicznej stref bezpieczeństwa sięgających nie dalej niż 500 metrów od każdego punktu ich zewnętrznej krawędzi, chyba że inny zasięg strefy jest dozwolony przez powszechnie przyjęte normy prawa międzynarodowego lub zalecony przez właściwą organizację międzynarodowe

Wymóg rozbiórki instalacji konstrukcji i urządzeń zużytych, porzuconych lub takich, których użytkowanie zostało zakończone, a na pozostawienie których nie wyraziły zgody właściwe organu administracji morskiej.

Wymóg oznakowania miejsc prowadzenia działalności wydobywczej, miejsc prowadzenia produkcji energii przy wykorzystaniu sygnałów świetlnych bądź innych wizualnych i dźwiękowych oraz ich oznaczenia na mapach nawigacyjnych celem poprawy bezpieczeństwa żeglugi i prowadzenia działalności rybołówczej.

Wymóg oznaczania obszarów prowadzenia marikultury na mapach nawigacyjnych celem zabezpieczenia przed przypadkowym zniszczeniem przez innych użytkowników morza

Wymóg ustanawiania wokół obszarów działalności wydobywczej przez właściwe organy administracji publicznej stref bezpieczeństwa sięgających nie dalej niż 500 metrów od każdego punktu ich zewnętrznej krawędzi, chyba że inny zasięg strefy jest dozwolony przez powszechnie przyjęte normy prawa międzynarodowego lub zalecony przez właściwą organizację międzynarodowe

Wymóg ograniczenia wydobycia minerałów do warstwy, po usunięciu, której nadal możliwe jest odtworzeni siedlisk pierwotnych.

Wymóg oszczędnego wykorzystywania terenów pod konstrukcje, sztuczne wyspy i inne urządzenia w szczególności urządzenia do wytwarzanie energii przy zachowaniu zasady łatwości dostępu do nich celem ich monitorowania, naprawy i rozbiórki.

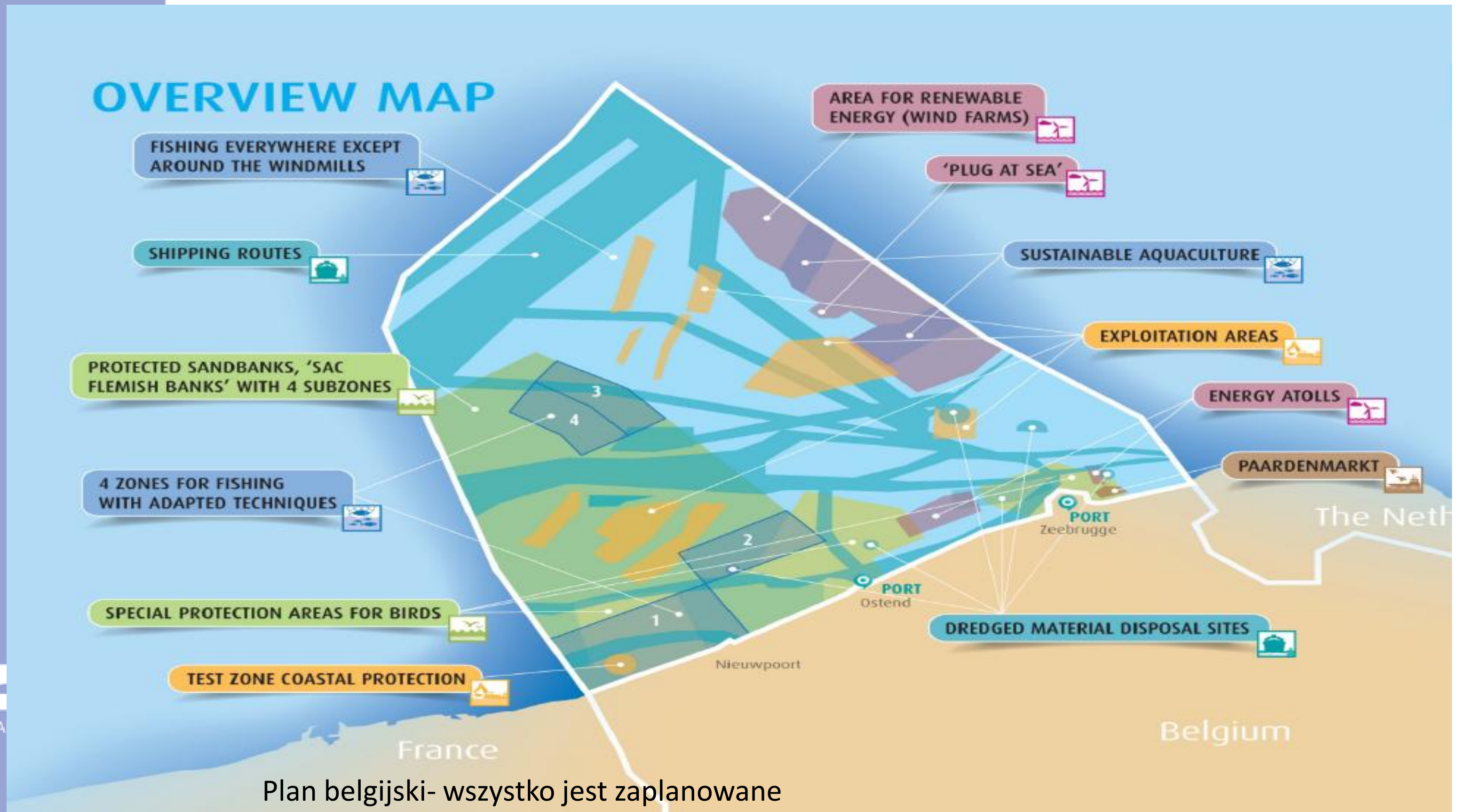
Akwen OU

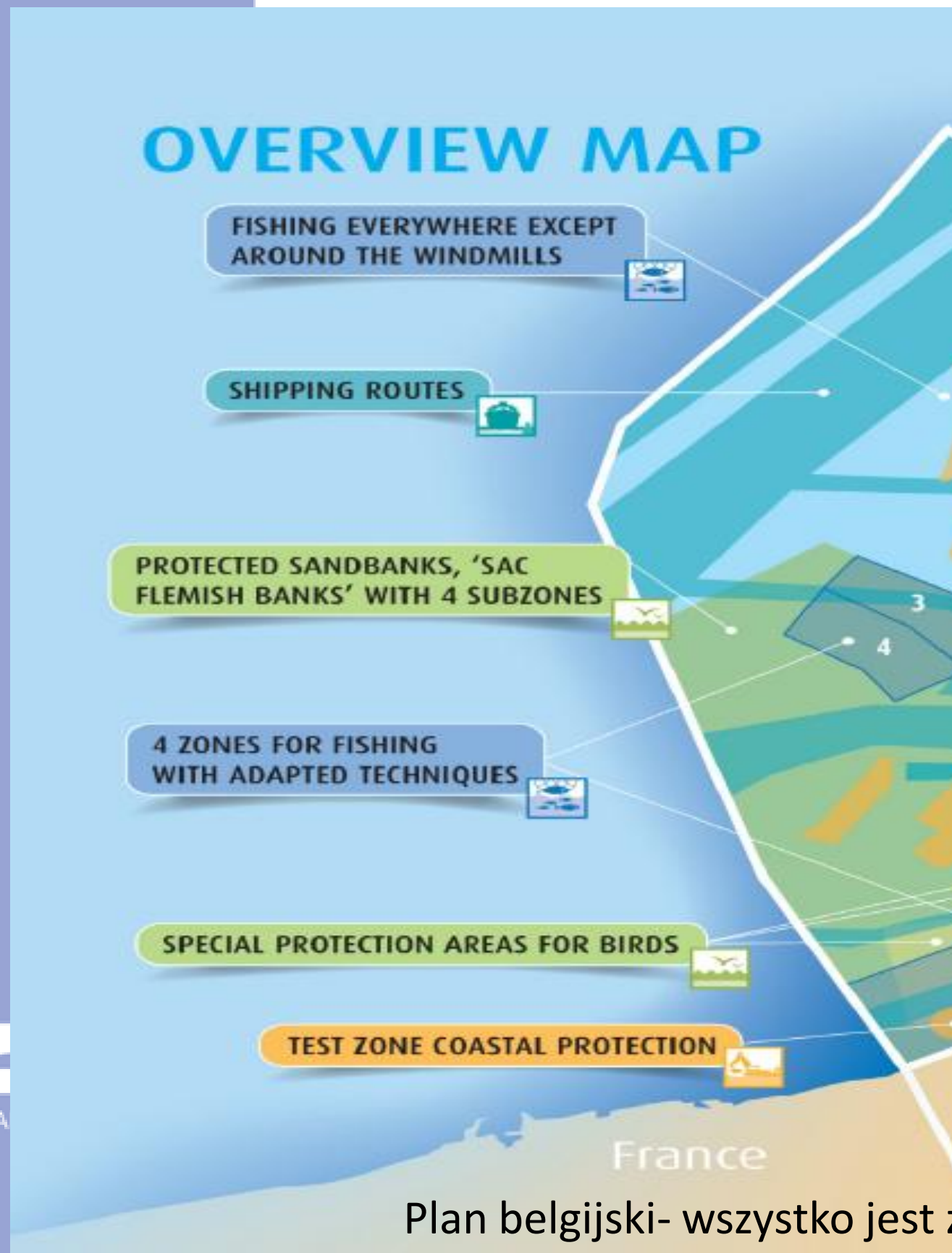
Funkcja wiodąca	Powierzchnia	zakazy i nakazy	Zalecenia
- Potencjalnie priorytetowy dla ochrony przyrody (O) - rekomendowany do badań naukowych (U)	167,48 km ²	Zakaz działalności kolidującej z funkcją ochrony środowiska . Infrastruktura liniowa lokalizowana tylko w przebiegających przez te akweny korytarzach infrastrukturalnych.	Zalecenie przeprowadzenia szczegółowych badań i oceny wartości ekologicznej tego akwenu oraz jego wykorzystania jako miejsca zimowania ptaków. Nie są rekomendowane połowy ciągnione jeśli połowy te mogą być przyczyną zniszczenia siedlisk.

Rodzaje planowania przestrzennego

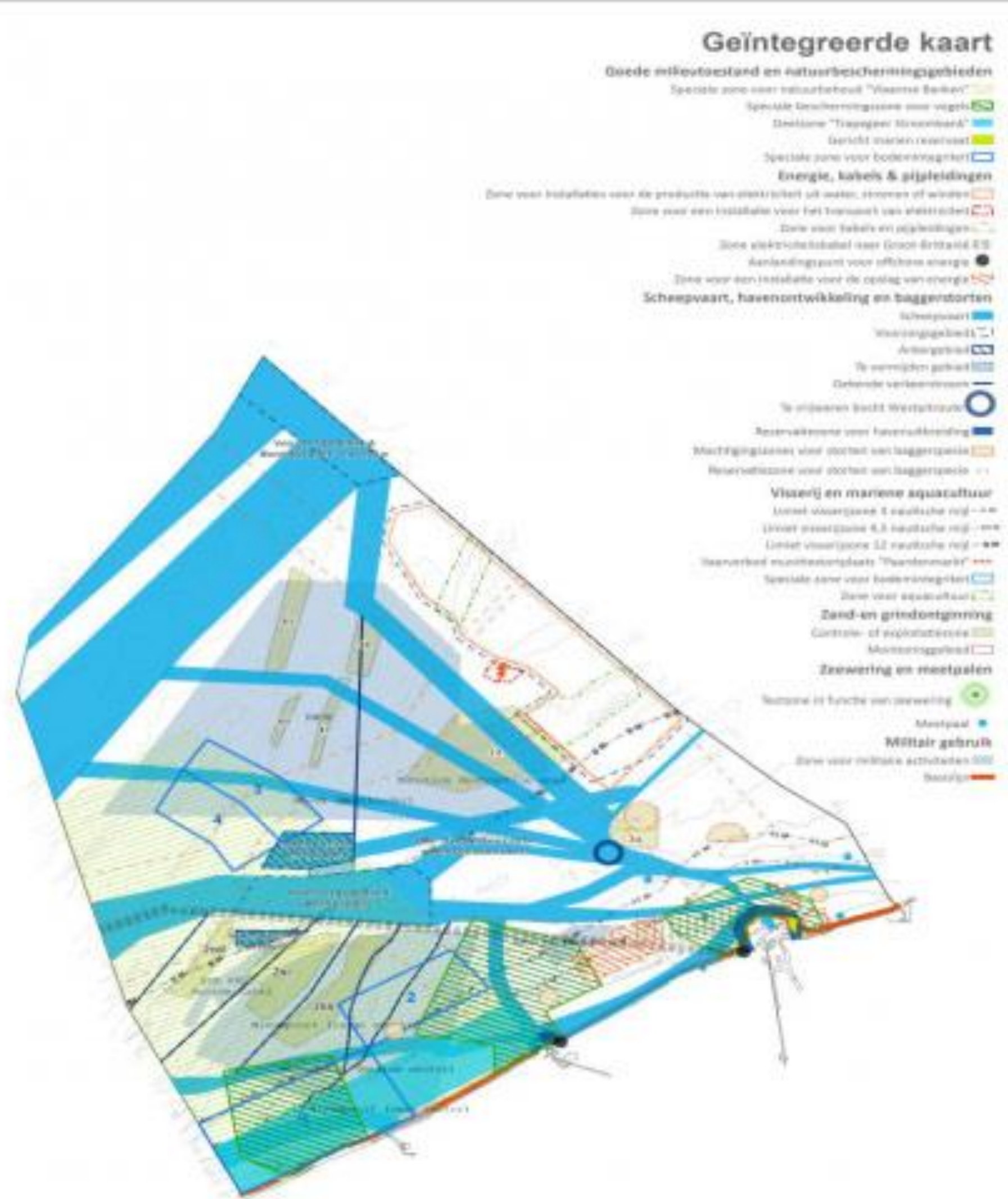
7

Przykład planu „regulacyjnego” krajowego
Plan zagospodarowania przestrzennego morza terytorialnego i EEZ Belgii





Plan belgijski- wszystko jest z



Przykład planu „regulacyjnego” quasi selektywnego krajowego Plan zagospodarowania przestrzennego EEZ Niemiec na Morzu Północnym

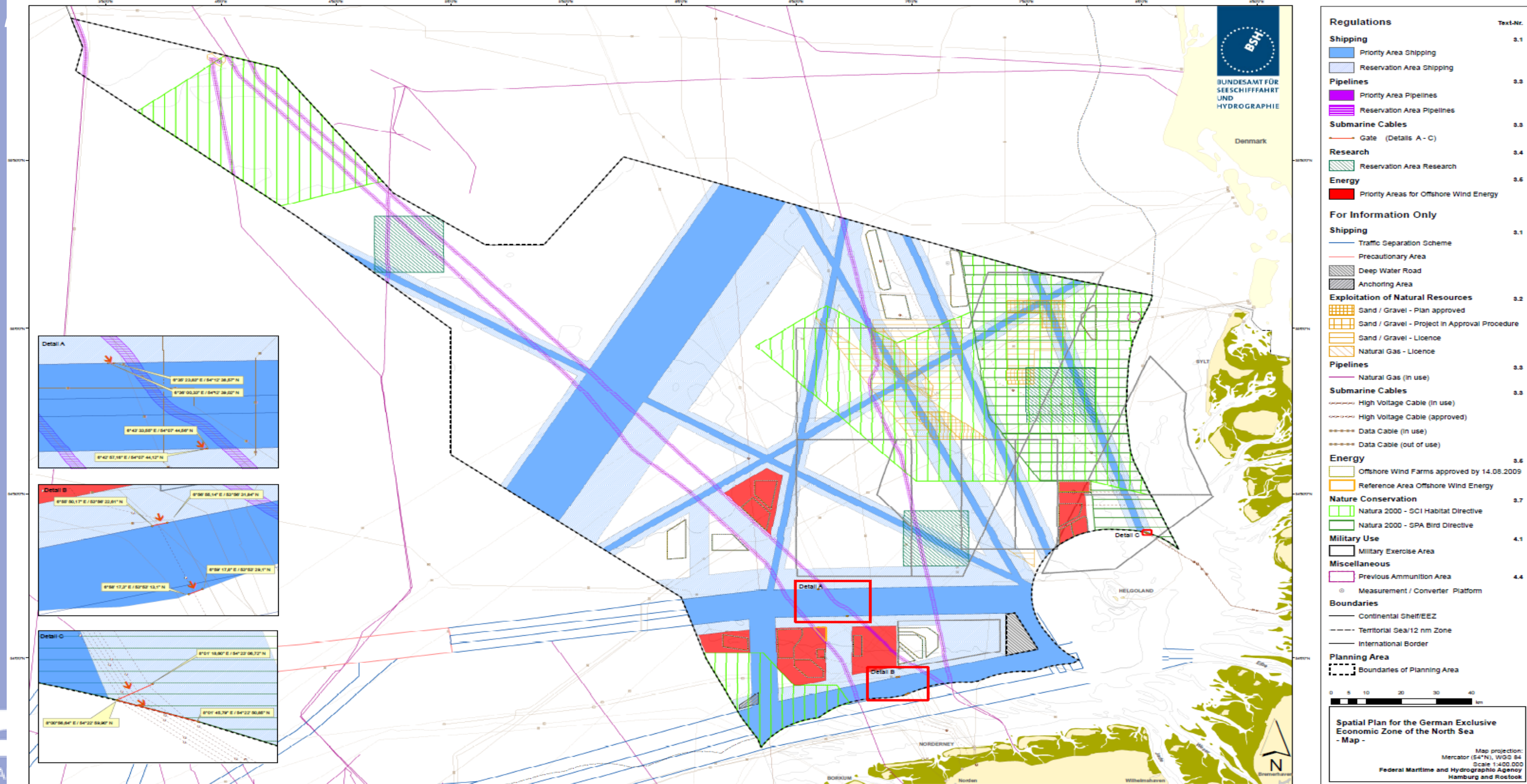
Morskie planowanie przestrzenne w Niemczech wykorzystuje doświadczenia i instrumenty planowania lądowego. Plany morskie alokują przestrzeń do różnych zastosowań przy wykorzystaniu narzędzi strefowania. Stosowane są trzy typy stref (Heinrichs, Schultz-Zehden, Toben 2005, s.75):

- (1) Obszary priorytetowe (*Vorranggebiete*): przeznaczone dla specyficznych funkcji o charakterze priorytetowym i wykluczające inne ich użytkowanie (jeśli sprzeczne z funkcją podstawową) – są to np. obszary ochrony środowiska, ich wyznaczenie wiąże organ planistyczny w zakresie lokowania w nich jedynie wybranych funkcji;
- (2) Obszary zarezerwowane (*Vorbehaltgebiete*): w tych obszarach przykładą się szczególne znaczenie do pewnych sposobów użytkowania i nadaje się im priorytet w stosunku do innych konkurencyjnych form aktywności gospodarczej, ale nie wyklucza się także i innych użytkowników, organ planistyczny ma pewien margines swobody w dysponowaniu tymi obszarami najczęściej są to obszary ochrony przyrody korytarze dla kabli i infrastruktury podwodnej;
- (3) nadające się do rozwoju danej funkcji (*Eignungsgebiete*): tu pewne funkcje są w szczególny sposób rekomendowane – np. energetyka wiatrowa, co oznacza, iż te funkcje nie mogą się rozwijać poza tymi obszarami (funkcje którym nadaje się priorytet w dwóch obszarach wyżej wymienionych mogą się rozwijać także poza nimi). Jednakże inwestowanie w tych obszarach wymaga pełnej procedury planistycznej obejmującej ocenę oddziaływania na środowisko (OOS) i inne procedury jak np. ocenę oddziaływania regionalnego (ang. TIA).

Rodzaje planowania przestrzennego

Przykład planu „regulacyjnego” quasi selektywnego krajowego

Plan zagospodarowania przestrzennego EEZ Niemiec na Morzu Północnym



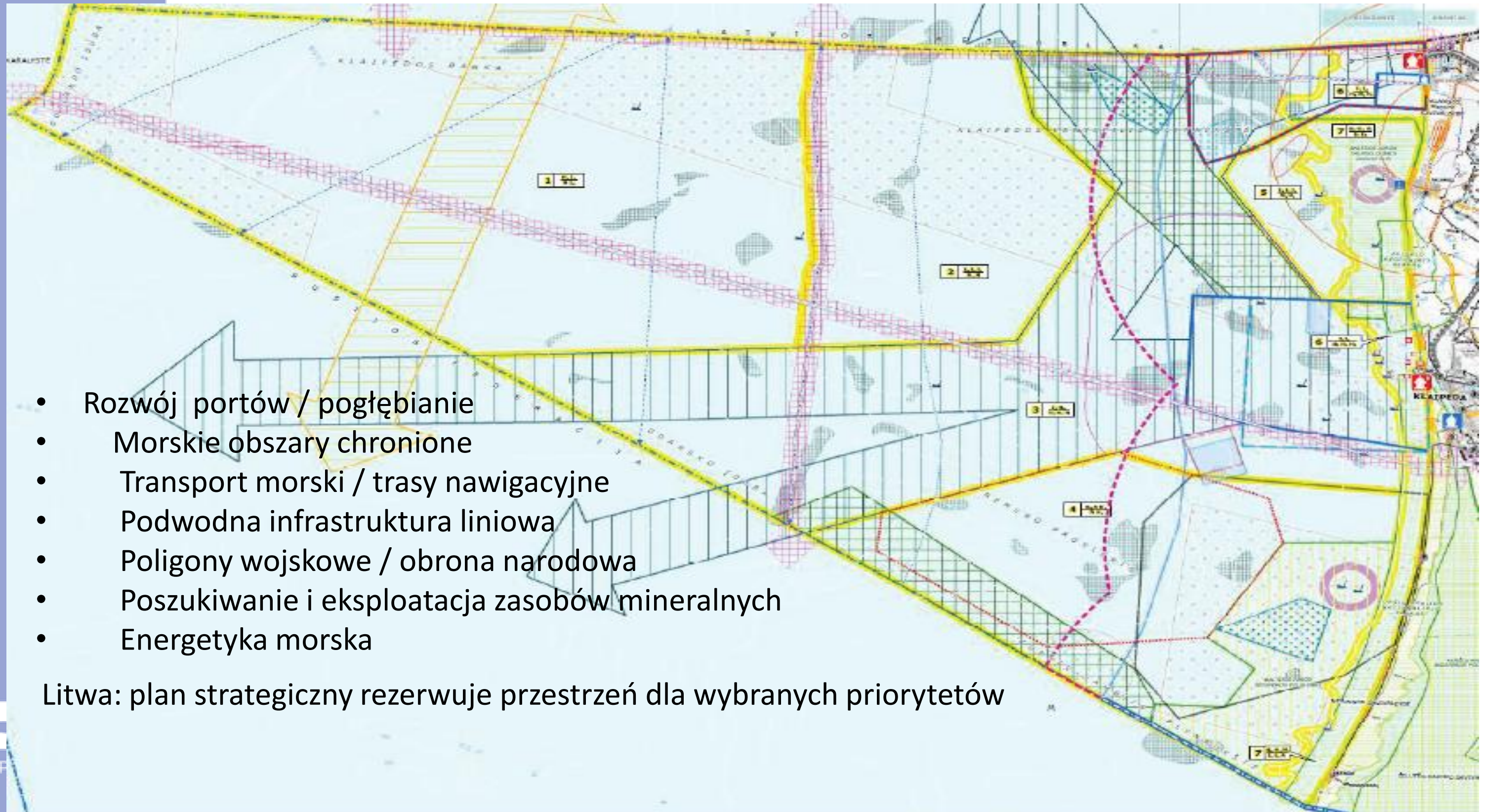
Niemcy: plan podporządkowany energetyce. Potrzebne plany sektorowe

Rodzaje planowania przestrzennego

Przykład planu „regulacyjnego” selektywnego krajowego

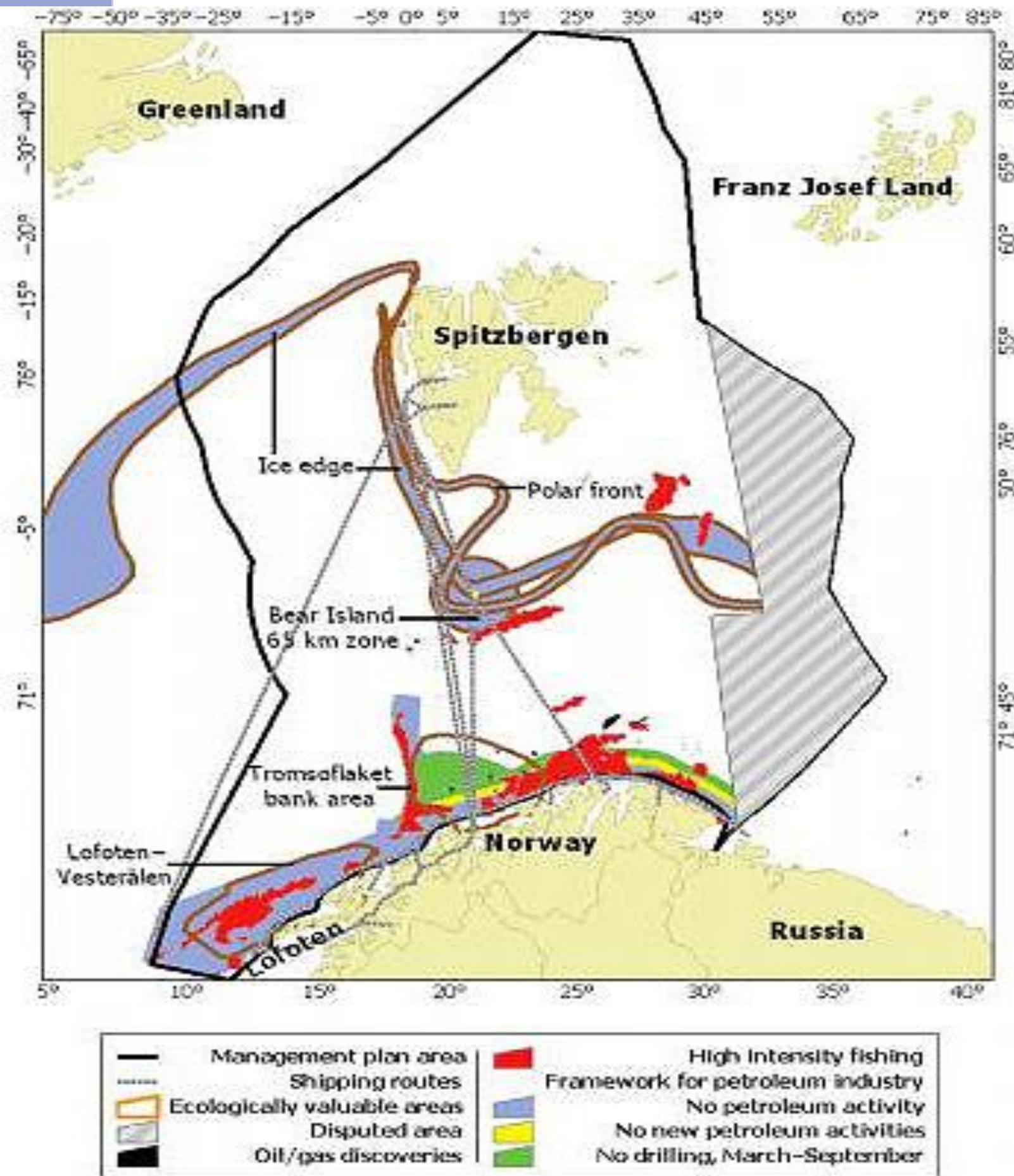
Plan zagospodarowania przestrzennego EEZ i morza terytorialnego Litwy – przedłużenie planu lądowego

7



Rodzaje planowania przestrzennego

7



Przykład planu indykstywnego krajowego Plan zagospodarowania przestrzennego norweskiej części Morza Barentsa

Plany zarządzania norweskimi obszarami morskimi ustanawiają ogólne ramy polityczne i strategiczne oraz wytyczne dotyczące działań zarządczych w różnych sektorach gospodarki oraz opisują działania zarządcze, które należy wdrożyć w celu ochrony i zrównoważonego użytkowania tych obszarów.

Norwegia: plan bez formalnej mocy prawnej (dokument rządowy) **ale przesunęli szlaki żeglugowe w IMO**

Narzędzia wspierające morskie planowania przestrzenne

7
8

Zagospodarowa- nie przestrzeni na lądzie	Zagospodarowanie przestrzeni morskiej								
	Rybolów- stwo	Turystyka nadmorska i morska	Transport morski	Górnictwo morskie	Energetyka morska	Ochrona środowiska morskiego	Ochrona brzegu	Przestrzeń okołopor- towa	Infra- struktura przesyłowa
Zagospodarowa- nie na potrzeby mieszkaniowe	0	-?	+	-	-	-	-	+	0
Ochrona środowiska i krajobrazu	-	-	-	-	-	+	+	-	-?
Zagospodarowa- nie na potrzeby rolnictwa	0	0	0	0	0	-	0	-	0
Zagospoda- rowanie na potrzeby usług transportowych i logistycznych	-	-	+	+	+	-	-	+	+
Zagospoda- rowanie na potrzeby usług turystycznych	+	+	-	-	-	-	-	-	0?
Zagospodarowa- nie na potrzeby pozostałych usług	0	0	0	0	0	0	0	-?	0
Zagospodarowa- nie na potrzeby obrony narodowej	-	-	0	-	-	+	+	-	-?
Zagospodarowa- nie na potrzeby przemysłu	0?	-	+	+	+	-	0?	+	+

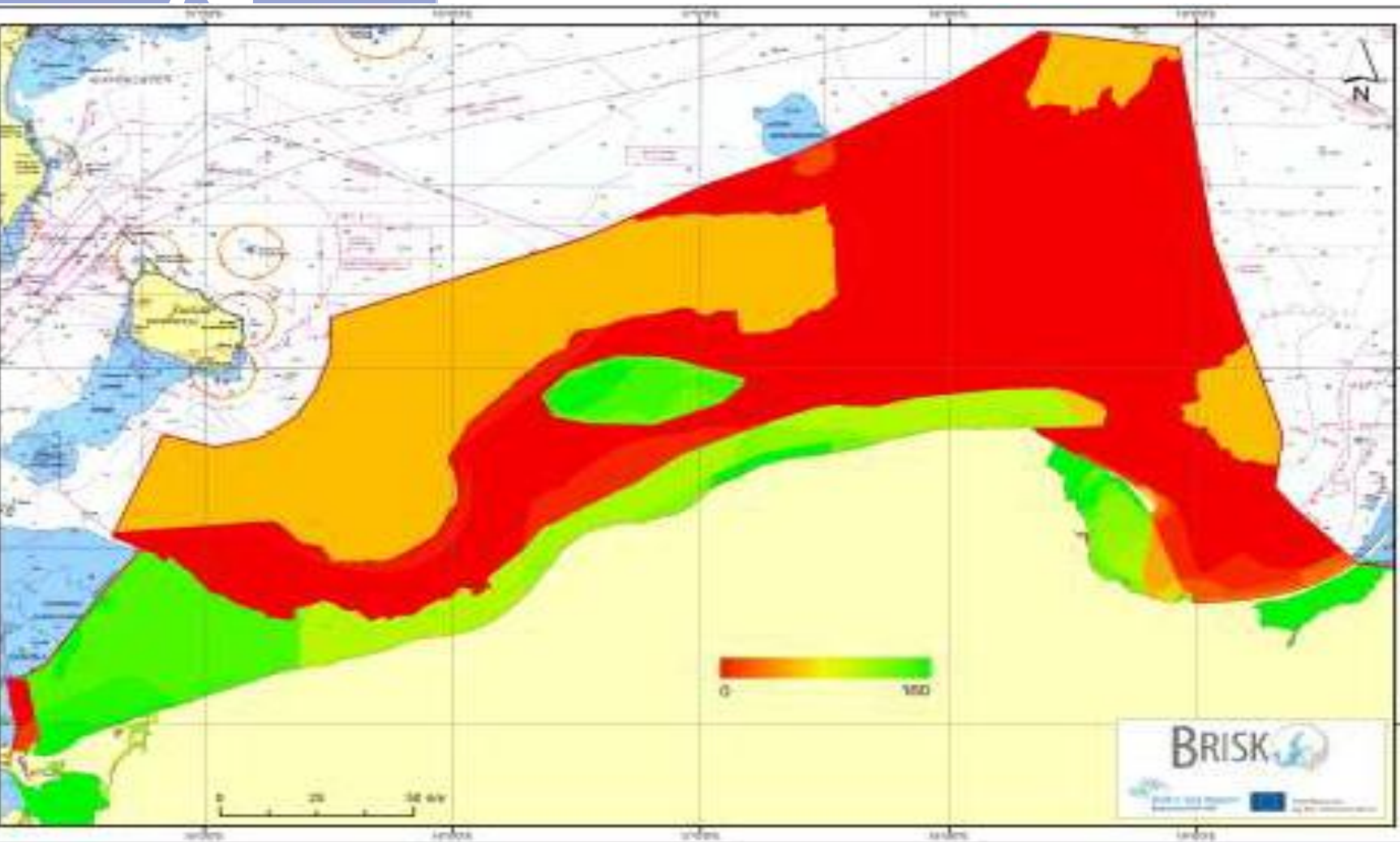
**Matryce
konfliktów i
synergii**

+ synergia
-konflikt
0 brak zależności
? możliwość
zaistnienia lub
odwrócenia
relacji

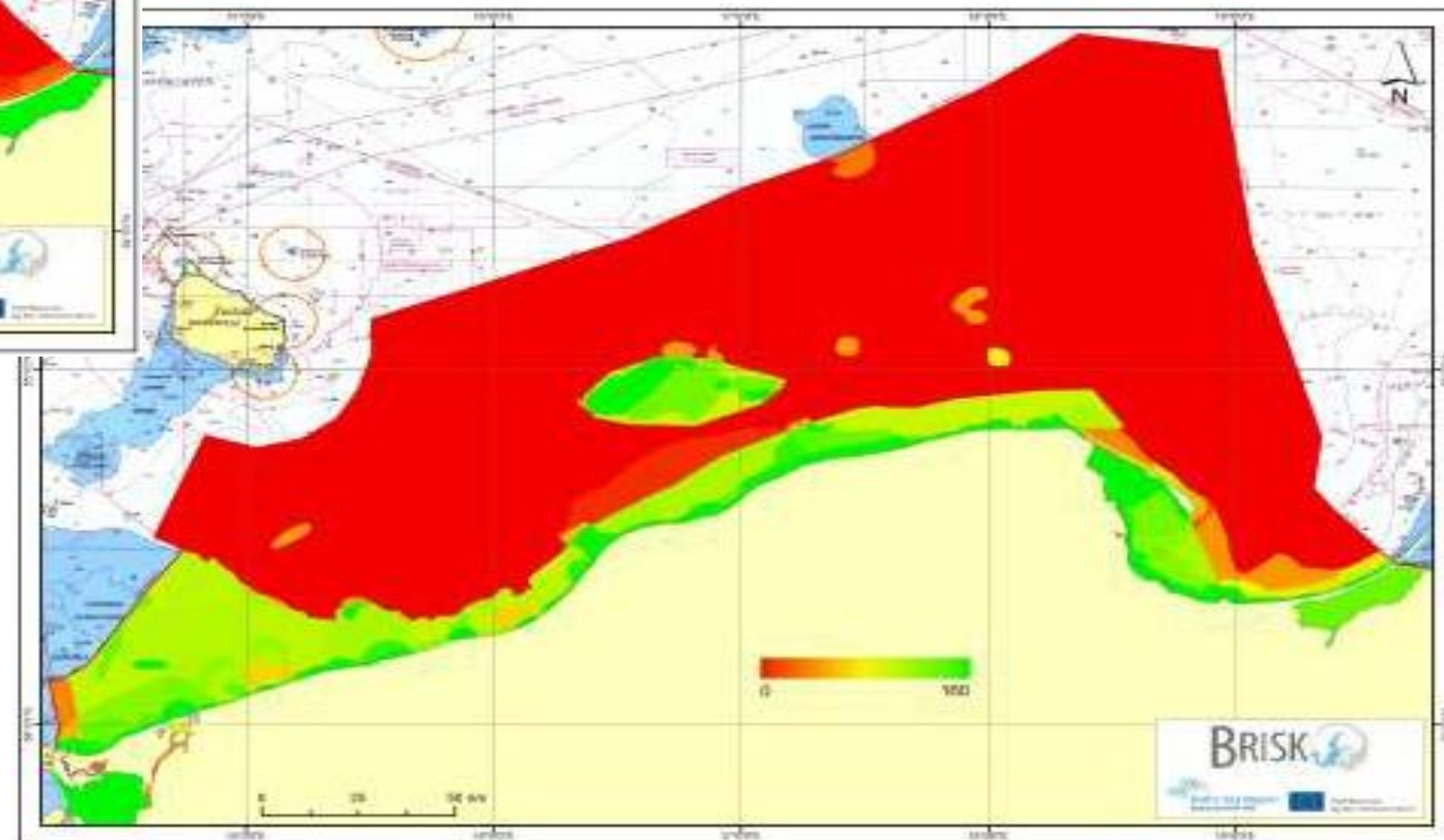
Narzędzia wspierające morskie planowania przestrzenne

Przykład modelowania

70



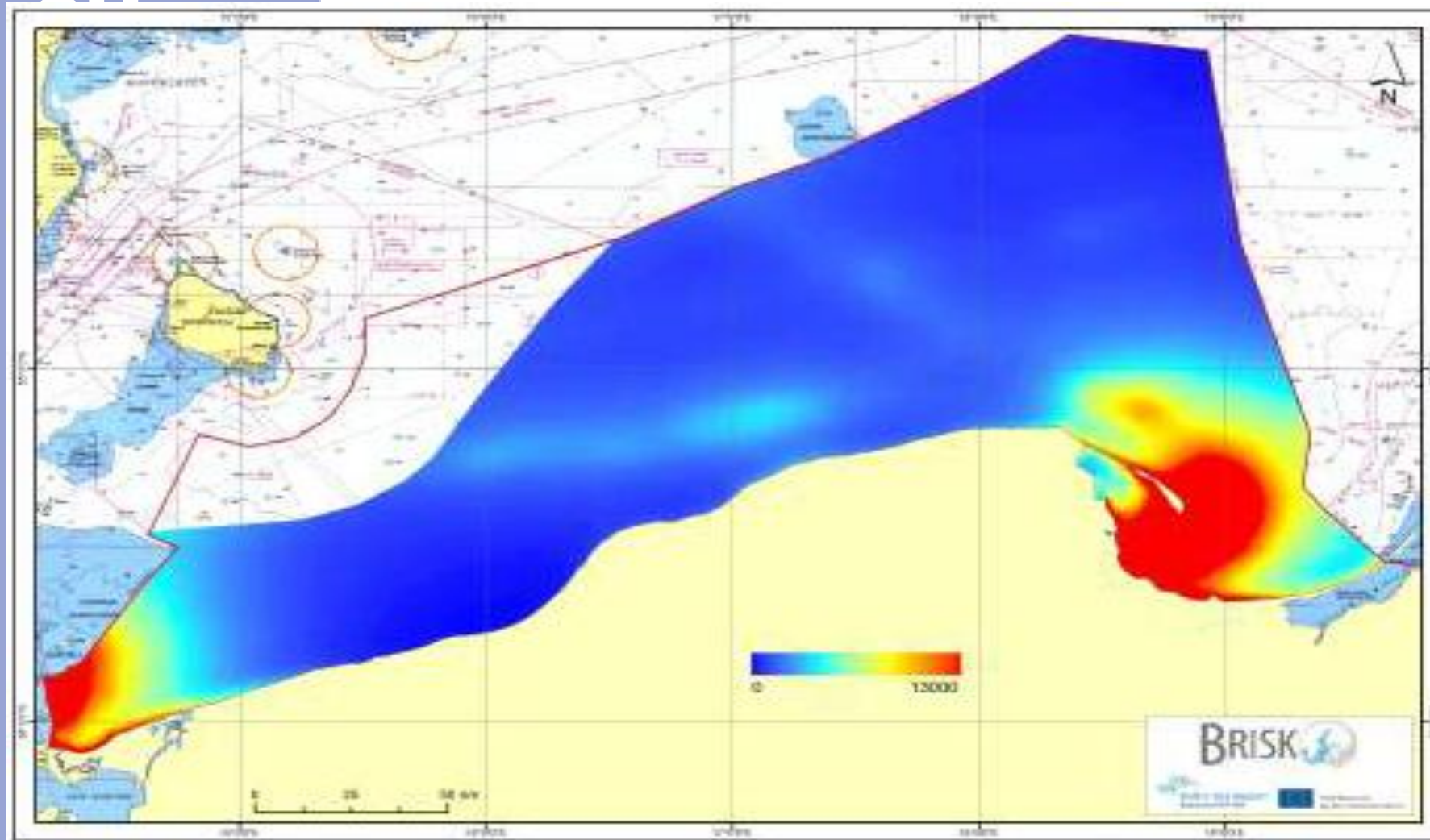
Wrażliwość środowiska naturalnego w polskich obszarach morskich - cały rok (BRISK)



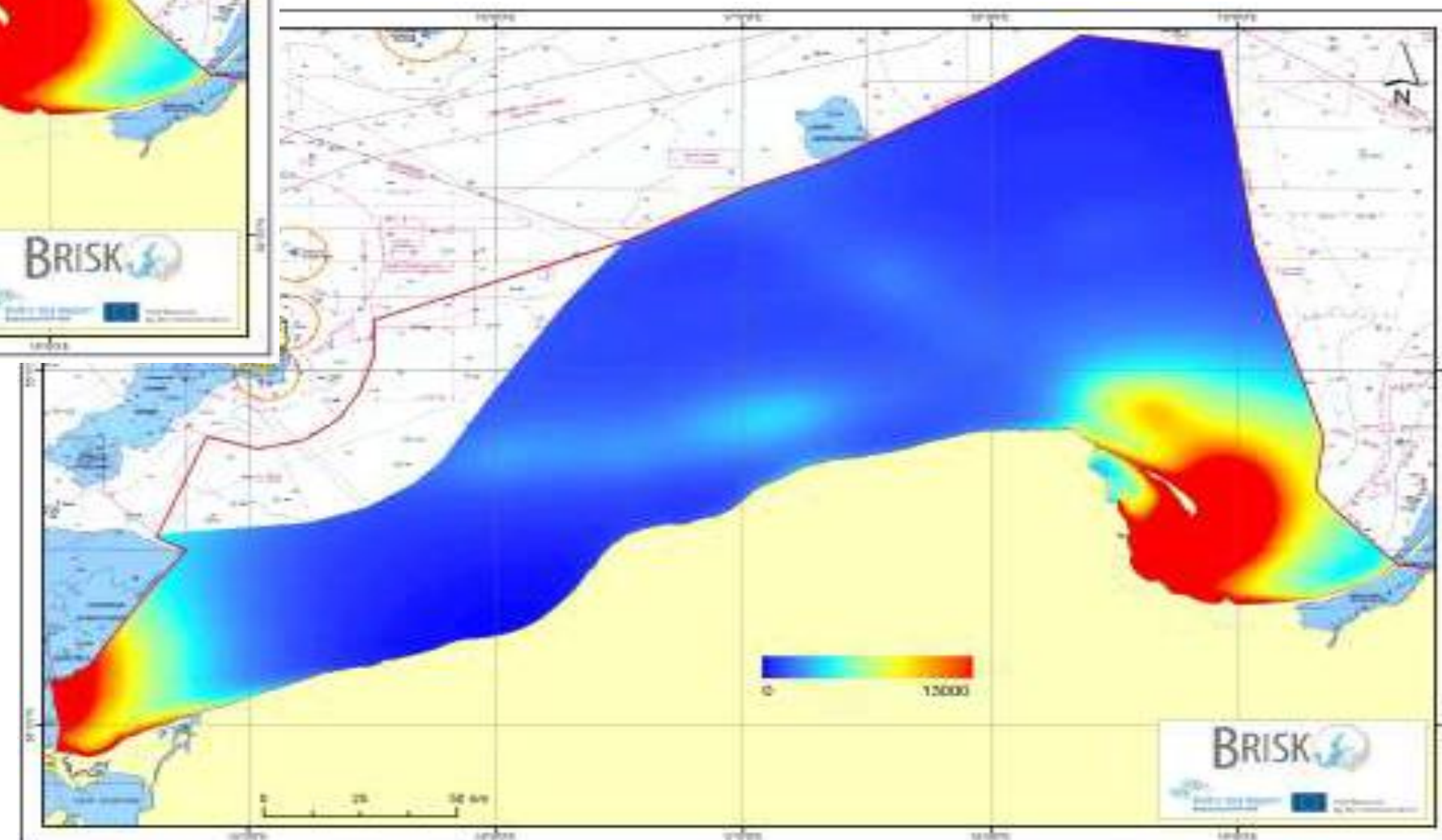
Narzędzia wspierające morskie planowanie przestrzenne

Przykład modelowania

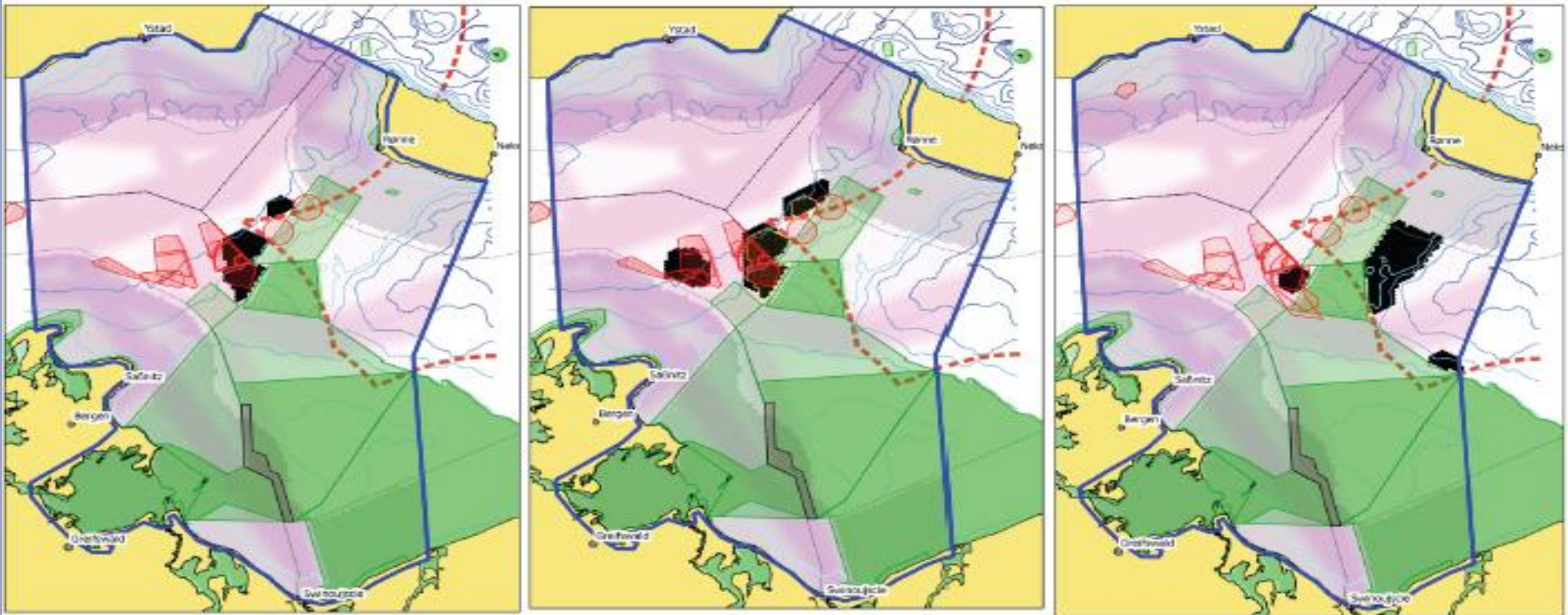
80



Ocena zagrożenia rozlewami ropy



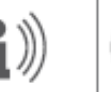
Przykład poszukiwania opcji decyzyjnych opartych na kryteriach planistycznych
MARXAN



Narzędzia wspierające morskie planowanie przestrzenne

82

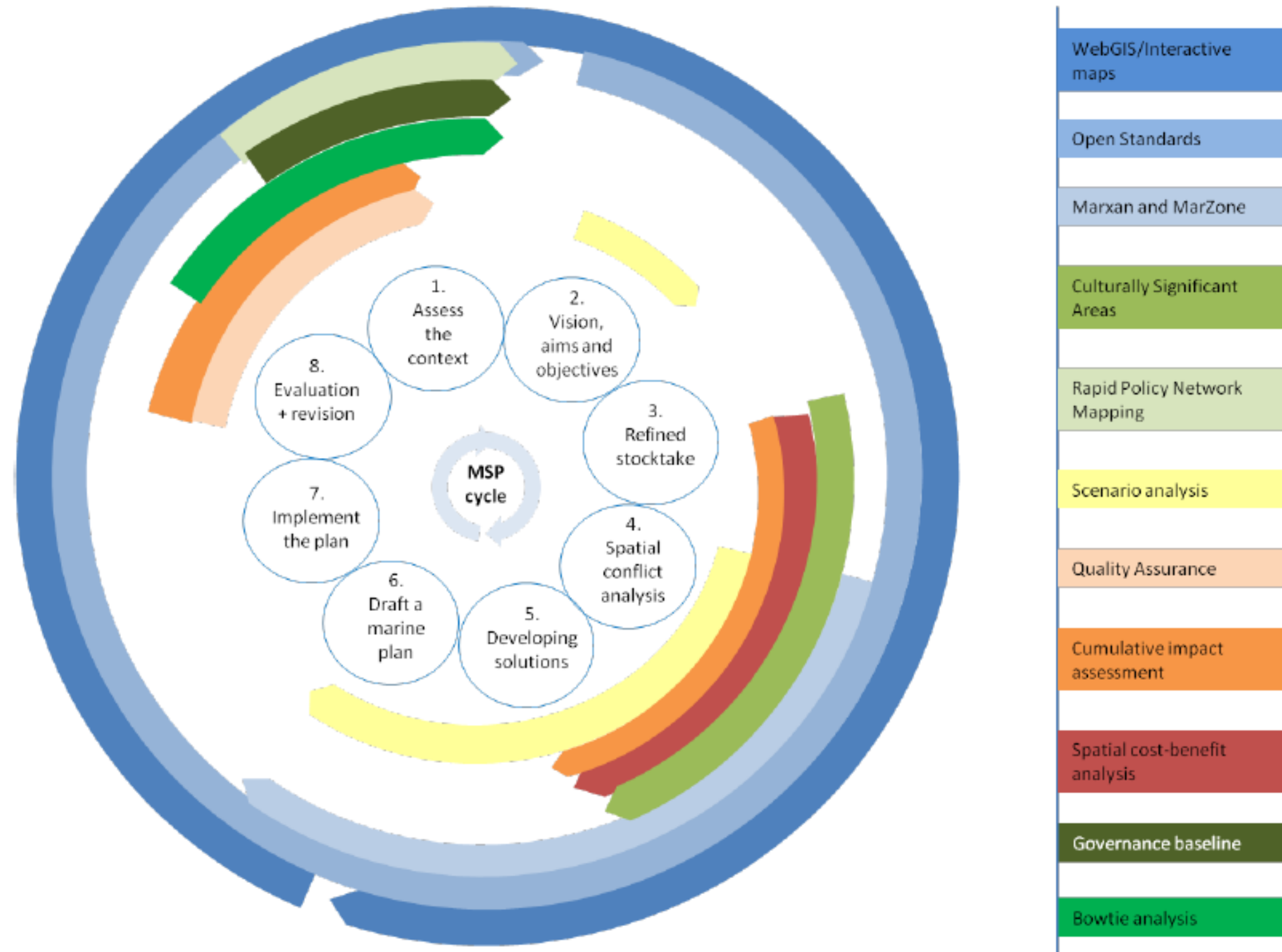
Sposoby włączanie interesariuszy z różnych poziomów przestrzennych w proces planowania przestrzennego obszarów morskich na poszczególnych jego etapach

Poziom/ zadanie	Global- ny/UE	Bałtycki	Krajowy	Transgraniczny	Regionalny	Lokalny
Przegląd istotnych problemów		 	  	 	 	 
Nakreślenie wizji, celów i priorytetów			  	 	 	 
Zebranie informacji i ocena stanu		 	 	  	 	 
Analiza konfliktów przestrzennych						
Wypracowanie rozwiązań						
Opracowanie planu						
Wdrożenie planu			  	 	 	
Ocena planu			 	 	 	 

Przykład narzędzi włączania interesariuszy w proces planowania

- Spatial economic benefit analysis tool (analiza kosztów i korzyści w przestrzeni np. kto skorzysta na budowie farm)
- Integrated indicator system
- Bow-tie approach (ryzka i szanse)
- Governance baselines (reakcja systemu zarządzania na zmianę parametrów wejścia)
- Open standards (program MIRADI) wspiera logikę procesu dyskusyjnego z interesariuszami
- Culturally significant areas (identyfikuje obszary ważne emocjonalnie dla ludzi)

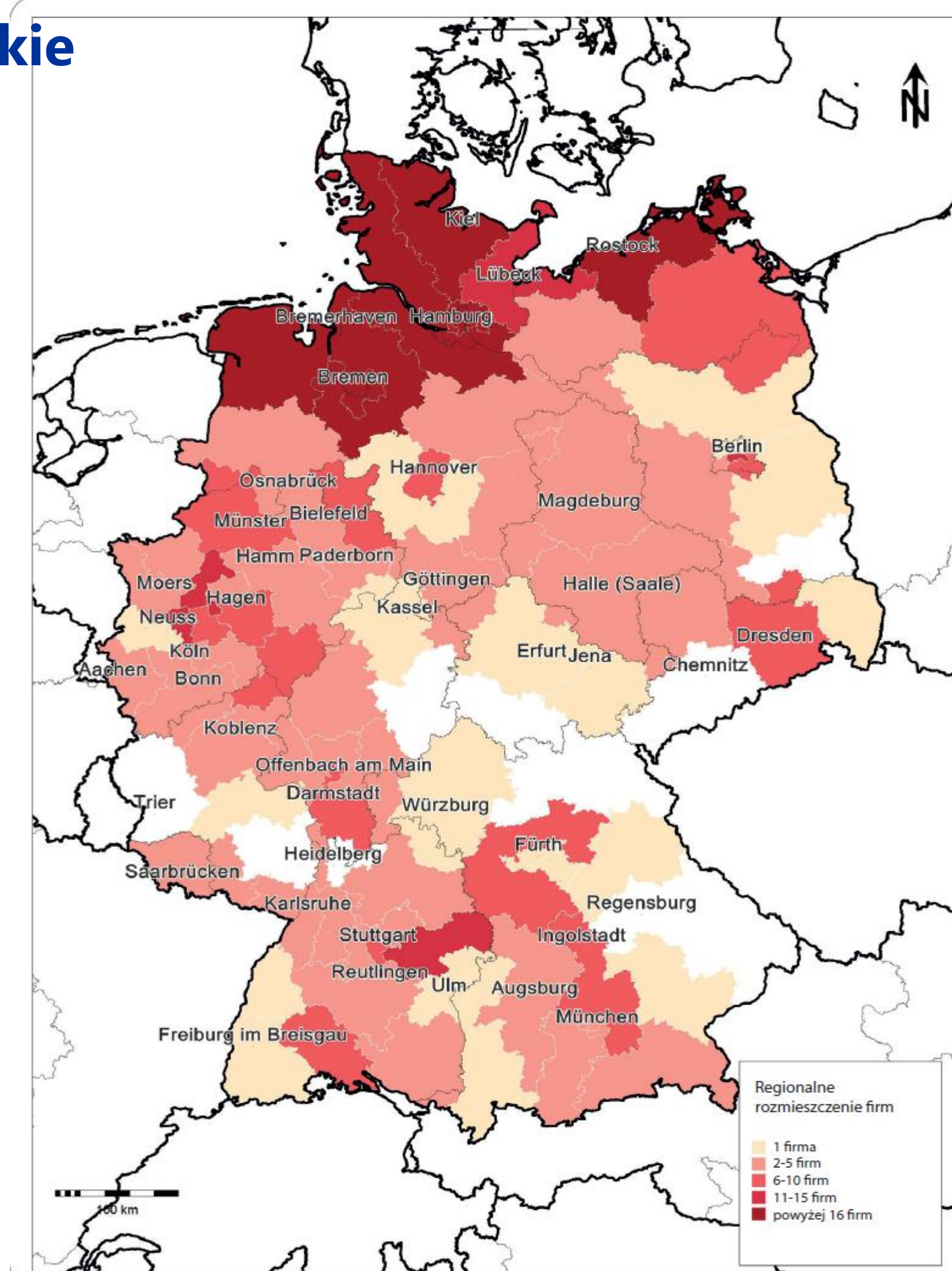
Pozostałe narzędzia



Narzędzia wspierające morskie planowania przestrzenne

84

Analiza kosztów i korzyści w przestrzeni



Narzędzia planistyczne w polskich obszarach morskich

Funkcja podstawowa - oznacza wiodące przeznaczenie obszaru wydzielonego w planach.

Funkcje dopuszczalne - oznaczają pozostałe przeznaczenia obszarów wydzielonych w planach, których współistnienie nie zakłóca wiodącego przeznaczenia w sposób stale uniemożliwiający realizację funkcji podstawowej oraz nie wpływa negatywnie na zrównoważony rozwój obszaru wydzielonego w planach

W szczególnych przypadkach oznacza to jednak pewne ograniczenia w zakresie funkcji dopuszczalnych (np. dopuszczenie tylko wybranych form rybołówstwa w akwenach przeznaczonych na produkcję energii odnawialnej).

Funkcje zdefiniowane w polskim prawie

Oznaczenie literowe	Opis	Oznaczenie graficzne				
		obszar	linia	punkt	kolor	Współrzędne barw – model RGB
W	Sztuczne wyspy i konstrukcje				Różowy	247,217,236
T	Transport				Błękitny	86,134,197
I	Infrastruktura techniczna				Ciemnoszary	145,149,153
O	Ochrona środowiska i przyrody				Zielony	104,194,141
D	Dziedzictwo kulturowe				Pomarańczowy	248,167,100
R	Rybołówstwo				Turkusowy	188,226,222
A	Akwakultura				Niebieski	142,211,242
E	Pozyskiwanie energii odnawialnej				Szary	199,199,199
K	Poszukiwanie, rozpoznawanie złóż kopalin oraz wydobywanie kopalin ze złóż				Fioletowy	146,105,174
S	Turystyka, sport i rekreacja				Jasnozielony	160,210,112
B	Obronność i bezpieczeństwo państwa				Beżowy	196,188,150

Narzędzia planistyczne w polskich obszarach morskich

Karta Akwenu

KARTA AKWENU			OZNACZENIE LITEROWE
NUMER AKWENU		OPIS POŁOŻENIA	
POLE POWIERZCHNI			
FUNKCJA PODSTAWOWA			
Funkcja podstawowa			
FUNKCJE DOPUSZCZALNE			
Funkcje dopuszczalne			
ZAKAZY LUB OGRANICZENIA W KORZYSTANIU Z POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW			
Zakazy, nakazy i ograniczenia			
INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO			

WARUNKI KORZYSTANIA Z AKWENU
Warunki (można ale...)
USTALENIA WIĄŻĄCE SAMORZĄDY WOJEWÓDZTW ORAZ GMINY
Zobowiązania samorządów planem
UWARUNKOWANIA
ZASADY KORZYSTANIA Z AKWENU (wynikające z dokumentów lub aktów normatywnych)
Ważne ale nie wynika z planu
SZCZEGÓLNIE ISTOTNE UWARUNKOWANIA DOTYCZĄCE AKWENU
INNE ISTOTNE INFORMACJE

§ 6. Ustala się rozstrzygnięcia szczegółowe dla akwenu POM.06C, określone w karcie akwenu.

KARTA AKWENU			1. OZNACZENIE LITEROWE		
POM.06C			C		
2. NUMER AKWENU	06	3. OPIS POŁOŻENIA	1	54° 9' 33.791" N	15° 23' 24.000" E
			2	54° 8' 54.542" N	15° 17' 4.504" E
3	54° 5' 56.492" N		15° 5' 54.191" E		
4	54° 3' 8.450" N		14° 52' 57.738" E		
5	54° 4' 40.498" N		14° 52' 4.867" E		
6	54° 10' 26.144" N		15° 16' 9.999" E		
7	54° 11' 14.507" N		15° 23' 24.000" E		
4. POLE POWIERZCHNI	108,18 km ²				
5. FUNKCJA PODSTAWOWA					
OCHRONA BRZEGU MORSKIEGO (C)					
6. FUNKCJE DOPUSZCZALNE					
1) Badania naukowe (N);					
2) Dziedzictwo kulturowe (D);					
3) Infrastruktura techniczna (I);					
4) Poszukiwanie, rozpoznawanie kopalin oraz wydobywanie kopalin ze złóż (K);					
5) Rybołówstwo (R);					
6) Sztuczne wyspy i konstrukcje (W);					
7) Transport (T);					
8) Turystyka, sport i rekreacja (S).					
7. ZAKAZY LUB OGRANICZENIA W KORZYSTANIU Z POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW					
1) dla Ochrony brzegu morskiego:					
a) poza sytuacjami nadzwyczajnymi ogranicza się realizację funkcji do sposobów:					
– niezakłócających tarło i podchów narybku ryb komercyjnych, czyli funkcja będzie realizowana poza okresem od 15 lutego do 30 czerwca lub po stwierdzeniu braku znaczącego negatywnego wpływu na tarło i podchów narybku ryb komercyjnych w tym okresie;					
– niezakłócających dobrostan ptaków zimujących i odpoczywających w trakcie migracji, czyli funkcja będzie realizowana poza okresem ich licznego występowania					

Przykładowa karta akwenu

- 2) dla Badań naukowych:

a) zakazuje się prowadzenia badań naukowych:

– naruszających system ochrony brzegu;

– naruszających elementy liniowe infrastruktury technicznej;

– zakłócających tarło i podchów narybku ryb komercyjnych, czyli funkcja będzie realizowana poza okresem od 15 lutego do 30 czerwca lub po stwierdzeniu braku znaczącego negatywnego wpływu na tarło i podchów narybku ryb komercyjnych w tym okresie;
- 3) dla Dziedzictwa kulturowego:

a) nie ustala się;
- 4) dla Infrastruktury technicznej:

a) elementy liniowe:

– poza wyznaczonym podakwenem 06C.200I, ogranicza się układanie elementów liniowych infrastruktury technicznej do światłowodów oraz wylotów kolektorów służących do wprowadzania ścieków lub wód do wód morskich, spełniających wymogi utrzymania właściwego stanu systemu ochrony brzegu;

– ogranicza się realizację funkcji do sposobów:

– niezakłócających tarła i podchowu narybku ryb komercyjnych, czyli funkcja będzie realizowana poza okresem od 15 lutego do 30 czerwca lub po stwierdzeniu braku znaczącego negatywnego wpływu na tarło i podchów narybku ryb komercyjnych w tym okresie;

– niezakłócających dobrostanu ptaków zimujących i odpoczywających w trakcie migracji, czyli funkcja będzie realizowana poza okresem ich licznego występowania od początku listopada do końca kwietnia lub po stwierdzeniu braku znaczącego negatywnego wpływu na ich dobrostan w tym okresie;

– wyznacza się podakwen 06C.200I przeznaczony na układanie i utrzymanie elementów liniowych infrastruktury technicznej - pierwszy i drugi wariant przebiegu Gazociągu Bałtyckiego Baltic Pipe. W podakwenie:

– ogranicza się układanie wielu elementów liniowych w sposób inny niż równoległe do siebie, z zachowaniem odpowiednich buforów bezpieczeństwa określonych przez inwestora, w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z przestrzeni;

– ogranicza się krzyżowanie elementów liniowych infrastruktury technicznej w sposób inny niż pod kątem 90°, a jeśli jest to niemożliwe ze względów środowiskowych czy technologicznych - w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z przestrzeni;

– wymaga się układania elementów liniowych infrastruktury technicznej w sposób nienaruszający systemu ochrony brzegu. Należy zagłębiać

a) nie ustala się;
2) Obronność i bezpieczeństwo państwa:
a) nie ustala się;
3) Ochrona dziedzictwa kulturowego:
a) nie ustala się;
4) Rybołówstwo i akwakultura:
a) nie dopuszcza się akwakultury w akwenie;
5) Pozyskiwanie energii odnawialnej:
a) nie dopuszcza się w akwenie;
6) Poszukiwanie, rozpoznawanie złóż kopalin i wydobywanie kopalin ze złóż:
a) nie dopuszcza się w akwenie.

10. USTALENIA WIĄŻĄCE SAMORZĄDY WOJEWÓDZTW ORAZ GMINY

1) nie ustala się.

UWARUNKOWANIA

11. ZASADY KORZYSTANIA Z AKWENU
(wynikające z dokumentów lub aktów normatywnych)

1) formy ochrony przyrody i ich otulin oraz ustalenia planów ochrony, o których mowa w przepisach o ochronie przyrody:
a) akwen położony jest w obszarze Wolińskiego Parku Narodowego, na którym obowiązują przepisy odrębne;
b) akwen jest położony w obszarze Natura 2000 Wolin i Uznam (PLH 320019), na którym obowiązują przepisy odrębne;
c) obowiązują zapisy regulujące sposoby i zakres ochrony siedlisk oraz gatunków oraz ustalające miejsca udostępnione w celach naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i do połowu ryb innego niż rekreacyjne z podaniem maksymalnej liczby osób mogących przebywać jednocześnie w tych miejscach;
2) obiekty i akweny chronione ustanowione na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opuszczone przez ich właścicieli nad zabytkami:
a) w akwenie zlokalizowany jest obiekt o wartości zabytkowej;
3) obiekty i strefy chronione ustanowione na podstawie przepisów o ochronie środowiska:
a) brak;
4) strefy zamknięte dla żeglugi i rybołówstwa oraz ogłaszane okresowo strefy niebezpieczne dla żeglugi i rybołówstwa, ustanawiane na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej:
a) brak;

Przykładowe karty akwenu

5) ochrona żywych zasobów morza na podstawie przepisów o rybołówstwie morskim:
a) brak;
6) działania realizowane w ramach Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich:
a) brak.

12. SZCZEGÓLNIE ISTOTNE UWARUNKOWANIA DOTYCZĄCE AKWENU

1) na mocy przepisów Ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, akwen położony jest w terytorialnym zakresie działania Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie, na obszarze morskich wód wewnętrznych oraz wód terytorialnych RP;
2) akwen pokrywa się z granicami morskiej części Wolińskiego Parku Narodowego;
3) brzeg morski w granicach akwenu ma charakter erozyjny z odcinkami w równowadze. System ochrony brzegu nie jest wspomagany umocnieniami brzegowymi ani sztucznym zasilaniem. Na mocy zapisów Ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, nie określono jakichkolwiek wymagań odnośnie poziomu bezpieczeństwa i położenia granicznej linii ochrony;
4) w granicach akwenu znajduje się stanowisko podwodnego dziedzictwa kulturowego. W akwenie zlokalizowany jest wrak „Furstennwalde” (Grodno);
5) w akwenie istnieją optymalne warunki habitatowe i hydrologiczne dla skutecznego tarła: śledzia, populacji wiosennej, skarpia i okonia;
6) akwen położony w granicach obszaru wyznaczonego na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie węglowodorów WOLIN.

13. INNE ISTOTNE INFORMACJE

1) REKOMENDACJE:
a) brak.

Teraz podzielimy się na grupy i każda grupa porówna polskie i szwedzkie podejście do planowania obszarów morskich tzn. 10 mocnych i słabych stron każdego podejścia.

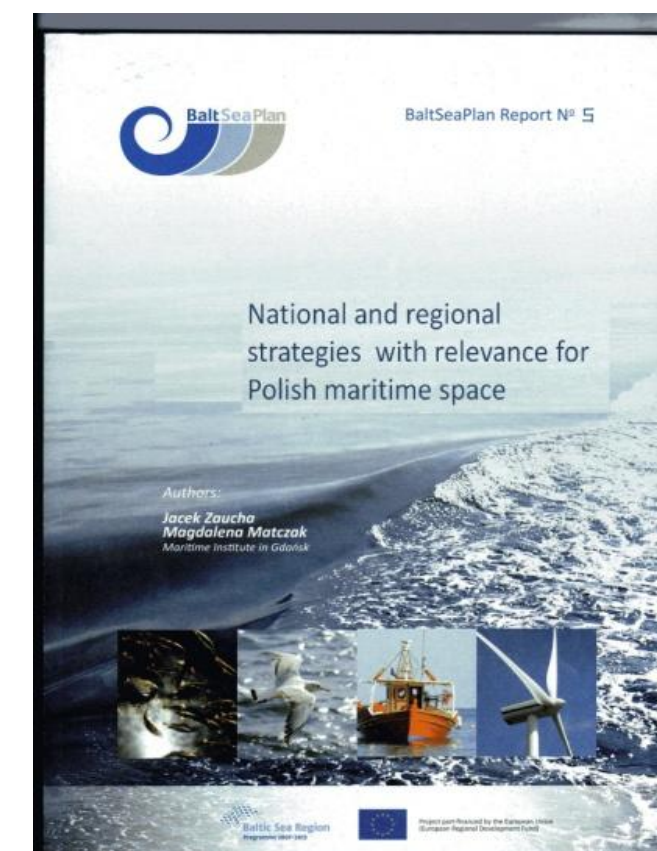
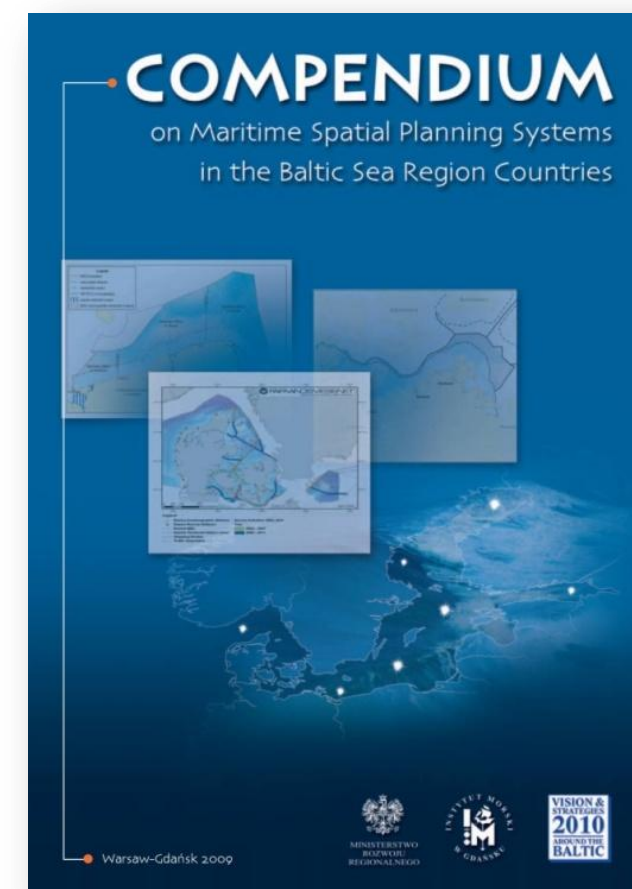
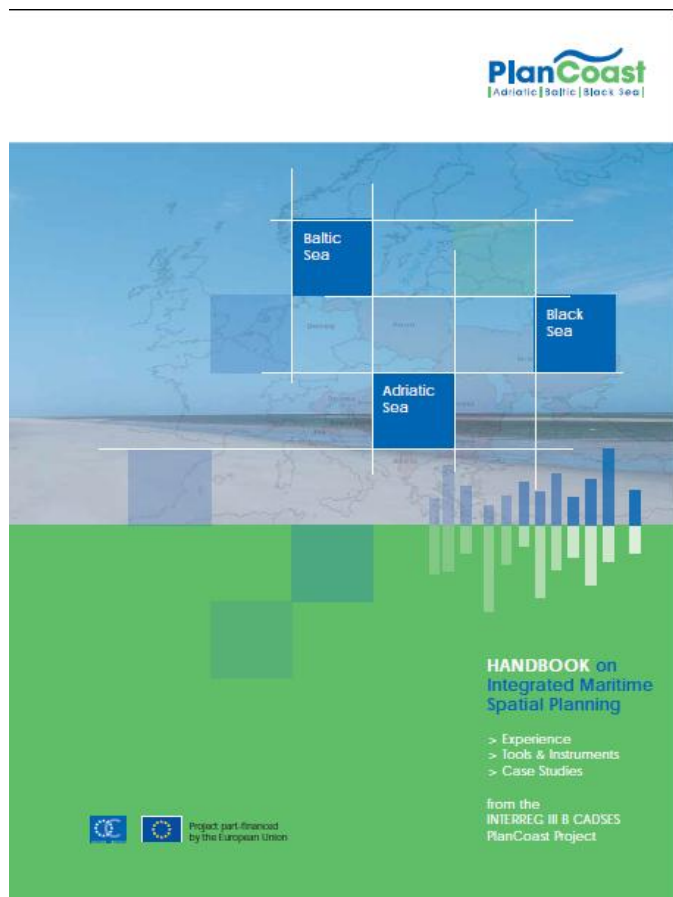
<https://www.havochvatten.se/download/18.47bf2cd7163855d85cae2805/1529995797805/proposal-for-the-marine-spatial-plan-baltic-sea.pdf>

<https://www.havochvatten.se/download/18.246c08de16436c8f9886de9a/1530277367588/polish-shortversion-plan-sea-baltic-sea-swedish-consultation.pdf>

Lektury do samodzielnego studiowania do wykładu „Terminologia i instrumenty”

- 1. Jacek Zaucha. Gospodarowanie przestrzenią morską. Sedno, Warszawa, 2018. Rozdział 2, str.57-101 i rozdział 3, str.115-127 <https://wydawnictwosedno.pl/wp-content/uploads/2018/10/Gospodarowanie-przestrzenia-morska.pdf>**
- 2. Jacek Zaucha. The key to governing the fragile Baltic Sea. VASAB, Riga, 2014, str. 5-69 <https://vasab.org/vasab-presents-comprehensive-book-about-msp-in-the-baltic-sea-region/>**
- 3. Kira Gee ,Daniela Siedschlag. A place-based perspective on marine and coastal space. Europa XXI, 36, str. 61-75, 2019r. <https://europa21.igipz.pan.pl/article/item/12363.html>**
- 4. Dorota Pyć. The Role of the Law of the Sea in Marine Spatial Planning. W: Jacek Zaucha i Kira Gee (red.). Maritime Spatial Planning, past present, future. Palgrave, Cham, 2019, str. 376-395 https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-98696-8_16**

Literatura: Kodyfikacja wiedzy



Zapraszamy do lektury: dostępne na <http://www.im.gda.pl/wydawnictwa> oraz <http://www.baltseaplan.eu/index.php/Pilot-Maritime-Spatial-Plans;831/1>

